

ΤΟ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Τμήμα 16ο Τριμελές

Σ υ ν ε δ ρ ί α σ ε δημόσια στο ακροατήριό του στις 18 Ιανουαρίου 2017, με δικαστές τους Σταύρο Αναστασόπουλο Πρόεδρο Εφετών Δ.Δ., Χαράλαμπο Πέππα και Θεοδώρα Βιτουλαδίτη – Εισηγήτρια, Εφέτες Δ.Δ. και γραμματέα την Παναγιώτα Πανουργιά, δικαστική υπάλληλο,

γ ι α να δικάσει την από 29.1.2016 (αριθ. καταχ. ΠΡ 81/29.1.2016) προσφυγή:

τ η ς εταιρείας με την επωνυμία «ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΑΕ», η οποία εδρεύει στο Αιγάλεω Αττικής (Λ. Κηφισού 102), εκπροσωπείται νόμιμα και παραστάθηκε με τους πληρεξουσίου δικηγόρους Γεώργιο Δελλή, Ιωάννη Σταυρόπουλο και Νικόλαο Κοσμίδη

κ α τ ά της Ανεξάρτητης Αρχής με την επωνυμία «Επιτροπή Ανταγωνισμού», η οποία εκπροσωπείται νόμιμα, εδρεύει στην Αθήνα, (Κότσικα 1Α) και παραστάθηκε με τους πληρεξουσίου δικηγόρους Βασίλειο Τουντόπουλο και Νικόλαο Τελλή

Στη δίκη παρεμβαίνουν υπέρ της Επιτροπής Ανταγωνισμού: 1) Η εταιρία με την επωνυμία «ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», η οποία εδρεύει στη θέση «Βρύσες» - Βαθύ Αυλίδος, εκπροσωπείται νόμιμα και παραστάθηκε με τους πληρεξουσίου δικηγόρους Βασίλειο Κωνσταντινίδη και Κλεομένη Γιαννίκα, 2) Η ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ Α.Ε.», η οποία εδρεύει στην Κομοτηνή, εκπροσωπείται νόμιμα, και παραστάθηκε με τους πληρεξουσίου δικηγόρους Εμμανουήλ Μαστρομανώλη και Γεώργιο Γεραπετρίτη.

Το Δικαστήριο, άκουσε τους διαδίκους που παραστάθηκαν και ζήτησαν όσα αναφέρονται στα πρακτικά

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση συνήλθε σε διάσκεψη.

Η κρίση του είναι η εξής:

1. Επειδή, με την κρινόμενη προσφυγή, για την άσκηση της οποίας καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο 500 ευρώ (βλ. αποδεικτικά καταβολής με αρ. 1401031-35/29.1.2016 σειράς Α΄) ζητείται παραδεκτώ, η ακύρωση της με αριθμό 590/20.3.2014 απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με την οποία επιβλήθηκε σε βάρος της προσφεύγουσας, πρόστιμο ύψους 31.451.211 ευρώ για παράβαση των διατάξεων του άρθρου 2 του ν. 703/1977 περί ελεύθερου ανταγωνισμού (νυν άρθρο 2 του ν. 3959/2011) και του άρθρου 82 της Κωδικοποιημένης Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (νυν άρθρο 102 ΣΛΕΕ), διότι, κατά κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της, προέβη α) στη διενέργεια πρακτικών αποκλεισμού, αποκλειστικότητας, εκπτώσεων πίστης και διακριτικής μεταχείρισης στο επίπεδο της επιτόπιας κατανάλωσης, σε key accounts και σε άλλα τελικά σημεία, β) σε πρακτικές αποκλεισμού, σε πρακτικές αποκλειστικότητας, επαύξησης πελατειακής πίστης και σε πρακτικές διακριτικής μεταχείρισης στο χονδρεμπόριο και γ) σε επιβολή όρου για επίτευξη ικανοποιητικού, κατά την κρίση της, μεριδίου ραφιού με αντάλλαγμα τη χορήγηση σχετικής έκπτωσης πίστωσης σε σούπερ μάρκετς, κατά τη χρονική περίοδο από το έτος 1998 (Σεπτέμβριος) έως την έκδοση της απόφασης. Με την ίδια απόφαση η προσφεύγουσα υποχρεώθηκε : α) να παύσει τις ανωτέρω παραβάσεις, να παραλείπει ανάλογες συμπεριφορές στο μέλλον με την απειλή επιβολής προστίμου, σε περίπτωση τυχόν συνέχισης ή επανάληψης των διαπιστωθεισών παραβάσεων, ύψους δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, για κάθε παράβαση και για κάθε ημέρα καθυστέρησης συμμόρφωσης, από την κοινοποίηση της απόφασης, β) να καταρτίσει εφεξής έγγραφες συμβάσεις με τους χονδρεμπόρους, τα super markets και τα τελικά σημεία πώλησης, γ) να αναγράφει επί όλων των συμφωνιών και τιμολογίων πώλησης ότι οι πελάτες της είναι ελεύθεροι να αγοράζουν και να πωλούν ανταγωνιστικά προϊόντα σε είδος και ποσότητες της επιλογής τους και δ) να προσδιορίζει με σαφήνεια σε όλες τις συμφωνίες με τους πελάτες της, με τις οποίες προβαίνει σε οποιασδήποτε

φύσεως παροχές προς αυτούς, τόσο την παροχή όσο και την αντιπαροχή – αντάλλαγμα των αντισυμβαλλομένων.

2. Επειδή, με το άρθρο 51 του ν. 3959/2011 «Προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού» (ΦΕΚ Α΄ 93/20.04.2011), ορίστηκε ότι από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού (20-4-2011, δημοσίευσή του στην Εφημ. της Κυβ., κατά το άρθρο 55 του ίδιου νόμου), καταργείται ο ν. 703/1977 (Α΄ 278), καθώς και κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου. Οι διατάξεις του άρθρου 30 του ανωτέρω ν. 3959/2011 ορίζουν ότι: «1. Οι αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού υπόκεινται σε προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών από την κοινοποίηση τους. . . 3. Δικαίωμα προσφυγής έχουν: α) οι επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, κατά των οποίων εκδόθηκε η απόφαση. β) εκείνος που υπέβαλε καταγγελία για παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου. γ) το Δημόσιο δια του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας. δ) οποιοσδήποτε τρίτος που έχει έννομο συμφέρον. . . 5. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κ.Δ.Δ. 6. Στις δίκες του παρόντος άρθρου μπορούν να παρεμβαίνουν και επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που συνέπραξαν, κατά την έννοια των άρθρων 1 και 2, με τη διάδικο επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων, καθώς και οποιοσδήποτε τρίτος, ο οποίος έχει έννομο συμφέρον. . .».

3. Επειδή, στο άρθρο 113 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας ορίζεται ότι: «Σε δίκη που εκκρεμεί ύστερα από άσκηση προσφυγής ή αγωγής, μπορεί να παρέμβει τρίτος προς υποστήριξη του διαδίκου, υπέρ του οποίου έχει έννομο συμφέρον να αποβεί η δίκη». Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι αναγκαίος όρος για την άσκηση πρόσθετης παρέμβασης, είναι η ύπαρξη έννομου συμφέροντος στο πρόσωπο του παρεμβαίνοντος. Υφίσταται έννομο συμφέρον προς παρέμβαση, όταν με αυτή μπορεί να προστατευθεί δικαίωμα του παρεμβαίνοντος ή να αποτραπεί η δημιουργία σε βάρος του νομικής υποχρέωσης από το δεδικασμένο, στην εκτελεστικότητα και τη διαπλαστική ενέργεια της εκδοθησόμενης απόφασης. (πρβλ ΣτΕ 930/2011, ΔΕφΑθ 624/2014).

4. Επειδή, η παρεμβαίνουσα εταιρεία με την επωνυμία «ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ ΑΕ», η οποία αποτελεί καθολική διάδοχο της εταιρίας με την επωνυμία «ΜΥΘΟΣ ΖΥΘΟΠΟΙΑ ΑΕ» [σχετ. 1693/27.4.2015 συμβολαιογραφική πράξη συγχώνευσης (καταχώρηση ΓΕΜΗ ΚΑΚ 354609 αρ. πρωτ. 3447/28.4.2015 Αντιπεριφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας)], μετά από καταγγελία της οποίας, αλλά και αυτεπάγγελο έλεγχο από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, μετ' εννόμου συμφέροντος παρεμβαίνει στην παρούσα δίκη υπέρ της Επιτροπής Ανταγωνισμού και προς διατήρηση της ισχύος της προσβαλλομένης αποφάσεως, στη διοικητική διαδικασία εκδόσεως της οποίας συμμετείχε, δοθέντος -άλλωστε - ότι, σε περίπτωση απορρίψεως της καταγγελίας, είχε δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής, κατ' άρθρο 30 παρ. 3 περ. δ' του ν. 3959/2011 (πρβλ ΣτΕ 685/2006, 3746/2004, 954/1996). Για την παρέμβαση αυτή έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο των 500 ευρώ (σχετ. 9821375-79/18.5.2016 ειδικά έντυπα παραβόλου). Συνεπώς, η πρόσθετη παρέμβαση της «ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΖΥΘΟΠΟΙΑΣ ΑΕ» πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να εξεταστεί στην ουσία. Με έννομο επίσης συμφέρον, παρεμβαίνει προσθέτως προς διατήρηση της ισχύος της προσβαλλομένης αποφάσεως, η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΖΥΘΟΠΟΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ ΑΕ», η οποία είχε παρέμβει και κατά τη διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, κοινοποιώντας σ' αυτήν, την από 29.7.2013 εξώδικη διαμαρτυρία της κατά της προσφεύγουσας, για πρακτικές περιορισμού του ανταγωνισμού και υποβάλλοντας τα από 31.3.2014 και 11.4.2014 υπομνήματα της. Πέραν, όμως αυτού, οι πράξεις της προσφεύγουσας, οι οποίες κρίθηκε με την προσβαλλομένη απόφαση ότι παραβιάζουν τις διατάξεις για τον ελεύθερο ανταγωνισμό, είναι πρόσφορες, για να οδηγήσουν στον περιορισμό του μεριδίου της δεύτερης παρεμβαίνουσας στην αγορά των προϊόντων της, τα οποία είναι ανταγωνιστικά των προϊόντων της προσφεύγουσας (ΔΕΑ 2116/2004). Επομένως, και η παρέμβαση αυτή, για την οποία έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο των 500 ευρώ (σχ. 047620, 1413884, 1413883, 1413885,

1413886/19-9-2016 ειδικά έντυπα παραβόλου) πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να εξεταστεί στην ουσία.

5. Επειδή, στο άρθρο 2 του Ν.703/1977 «Περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελευθέρου ανταγωνισμού» (ΦΕΚ Α΄ 278), ορίζεται ότι: “Καταχρηστική εκμετάλλευσις δεσποζούσης θέσεως. Απαγορεύεται η υπό μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων καταχρηστική εκμετάλλευσις της δεσποζούσης θέσεως αυτών επί του συνόλου ή μέρους της αγοράς της χώρας. Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευσις δύναται να συνίσταται ιδία: α) εις τον άμεσον ή έμμεσον εξαναγκασμόν προς καθορισμόν είτε των τιμών αγοράς ή πωλήσεως είτε άλλων μη ευλόγων όρων συναλλαγής. β) εις τον περιορισμόν της παραγωγής, της καταναλώσεως ή της τεχνολογικής αναπτύξεως, επί ζημιά των καταναλωτών, γ) εις την εφαρμογήν ανίσων όρων διΐσοδυνάμους παροχάς, ιδία εις την αδικαιολόγητον άρνησιν πωλήσεων, αγορών ή άλλων συναλλαγών, κατά τρόπον ώστε επιχειρήσεις τινές να τίθενται εις μειονεκτικήν εν τω ανταγωνισμώ θέσιν. δ) εις την εξάρτησιν της συνάψεως συμβάσεων εκ της παρά των αντισυμβαλλομένων αποδοχής προσθέτων παροχών, ή συνάψεως προσθέτων συμβάσεων αι οποίαι, κατά την φύσιν των ή συμφώνως προς τας εμπορικής συνηθείας, δεν συνδέονται μετά του αντικειμένου των συμβάσεων τούτων.».

6. Επειδή, περαιτέρω, οι διατάξεις του άρθρου 2 ν. 3959/2011 “Περί Ελεύθερου Ανταγωνισμού” (ΦΕΚ Α΄ 93) που ισχύουν από 20-4-2011, ορίζουν ότι: «1. Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις της δεσπόζουσας θέσης στο σύνολο ή μέρος της αγοράς της Ελληνικής Επικράτειας. 2. Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση μπορεί να συνίσταται ιδίως: α) στην άμεση ή έμμεση επιβολή μη εύλογων τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής. β) στον περιορισμό της παραγωγής, της διάθεσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης με ζημιά των καταναλωτών. γ) στην εφαρμογή στο εμπόριο ανίσων όρων για ισοδύναμες παροχές, ιδίως στην αδικαιολόγητη άρνηση πώλησης, αγοράς ή άλλης συναλλαγής, με αποτέλεσμα να περιέρχονται ορισμένες επιχειρήσεις σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό.

δ) στην εξάρτηση της σύναψης συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσόμενων, πρόσθετων παροχών, οι οποίες από τη φύση τους ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν συνδέονται με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών».

7. Επειδή κατά την έννοια του άρθρου 82 της ΣΕΚ, ήδη 102 ΣΛΕΕ και του αρ. 2 του ν. 703/1977 και ήδη 2 του ν. 3959/2011, η δεσπόζουσα θέση μιας επιχειρήσεως, προϋποθέτει κατ' αρχήν, ένα σημαντικό μερίδιο αγοράς της χώρας ή τμήματός της, ή ευρύτερης της χώρας, γεωγραφικής περιοχής (χερσαίας ή θαλάσσιας). Δεσπόζουσα θέση κατέχει μια επιχείρηση που, λόγω της οικονομικής ισχύος της, μπορεί να κωλύει την διατήρηση συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην οικεία αγορά και να υιοθετεί ανεξάρτητη συμπεριφορά έναντι των ανταγωνιστών, των πελατών της και τελικά των καταναλωτών. Εξάλλου, ιδιαίτερα σημαντικά μερίδια αποτελούν καθεαυτά, χωρίς τη συνδρομή εξαιρετικών περιστάσεων, απόδειξη υπάρξεως δεσπόζουσας θέσης. Αυτό συμβαίνει όταν πρόκειται για μερίδιο 50% (απόφαση Δικαστηρίου της 13ης Φεβρουαρίου 1979, 85/76, Hoffmann-La Roche (Jurispr. 1979, σκέψη 41, C-62/86, AKZO σκ. 59, 60),(ΔΕΑ 2265/2010), το οποίο διατηρείται για μεγάλο χρονικό διάστημα (εν προκειμένω μία τετραετία). Στο πλαίσιο αυτό, το οποίο δεν απαγορεύει την δημιουργία ή την κατοχή δεσπόζουσας θέσης, αλλά μόνο την καταχρηστική της εκμετάλλευση, η επιβαλλόμενη απαγόρευση καλύπτει κάθε συμπεριφορά η οποία μπορεί να επηρεάσει αθέμιτα τη δομή μιας αγοράς, όπου, ακριβώς λόγω της παρουσίας της προαναφερθείσας επιχείρησης, ο ανταγωνισμός είναι ήδη εξασθενημένος, και η οποία (συμπεριφορά) έχει ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση της διατήρησης του υφιστάμενου στην αγορά ανταγωνισμού ή της ανάπτυξής του. Επομένως, ως κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, η οποία τιμωρείται με τις κυρώσεις των παρατιθέμενων στη συνέχεια διατάξεων του άρθρου 9 του ν 703/1977 και (ήδη) του άρθρου 25 του ν 3959/2011, δεν νοείται μόνον η πρακτική που ζημιώνει ευθέως τους καταναλωτές, αλλά και κάθε άλλη αθέμιτη πρακτική που ζημιώνει εμμέσως τους καταναλωτές πλήττοντας τον πραγματικό ανταγωνισμό. Απαγορεύεται δηλαδή στην κατέχουσα δεσπόζουσα θέση,

επιχείρηση να αποκλείει ανταγωνιστές από την αγορά, ενισχύοντας έτσι την θέση της, με την χρησιμοποίηση διαφορετικών μέσων σε σχέση με τα χρησιμοποιούμενα υπό συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού. Εξάλλου, η κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης από μια επιχείρηση σε μια αγορά, στην οποία η δομή του ανταγωνισμού είναι εξασθενημένη λόγω της παρουσίας της, στοιχειοθετείται, όταν η εφαρμοζόμενη από την επιχείρηση πρακτική, αποσκοπεί αποκλειστικά, στον εξοβελισμό των ανταγωνιστών της, προκειμένου στην συνέχεια να αντλήσει όφελος από την εξασθένηση του ανταγωνισμού. (T-65/98 - Van den Bergh Foods σκ. 154, ΣΤΕ 715/2013). Προκειμένου δε, να καθοριστεί αν η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση, εκμεταλλεύθηκε καταχρηστικώς, την εν λόγω θέση, με την πολιτική που εφάρμοσε, πρέπει να εκτιμάται το σύνολο των περιστάσεων, και να εξετάζεται αν η πολιτική αυτή αποβλέπει στη στέρση από τον αγοραστή της δυνατότητας επιλογής, ή στον περιορισμό της δυνατότητας αυτής, όσον αφορά τις πηγές εφοδιασμού του, στην παρεμπόδιση της εισόδου στην αγορά των ανταγωνιστών και στην εφαρμογή σε εμπορικώς συναλλασσόμενους, άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές, με αποτέλεσμα να περιέρχονται σε μειονεκτική θέση κατά τον ανταγωνισμό, ή να ενισχύεται η δεσπόζουσα θέση, με τη νόθευση του ανταγωνισμού (C-209/10 Post Danmark A/S, σκ. 26, απόφαση Deutsche Telekom, σκέψη 175 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Επίσης, το άρθρο 82 ΕΚ απαγορεύει την καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσεως στην κοινή αγορά ή σε σημαντικό τμήμα της, εφόσον η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών (T-203/01 Michelin σκ. 237), η απαγόρευση δε αυτή δικαιολογείται από τον σκοπό της αποφυγής της ζημίας των καταναλωτών (T-155/06 - Tomra Systems σκ. 206, απόφαση του Πρωτοδικείου της 23ης Οκτωβρίου 2003, T-65/98, Van den Bergh Foods κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-4653, σκέψη 157). Ακόμη, η εκ μέρους επιχειρήσεως κατέχουσας δεσπόζουσα θέση στην αγορά δέσμευση των αγοραστών, έστω και κατόπιν αιτήσεώς τους, με την υποχρέωση ή υπόσχεση από μέρους τους καλύψεως του συνόλου ή σημαντικού τμήματος των αναγκών τους αποκλειστικά από αυτήν, αποτελεί καταχρηστική εκμετάλλευση

δεσπόζουσας θέσεως, κατά την έννοια του άρθρου 82 ΕΚ, είτε η υποχρέωση αυτή συμφωνήθηκε χωρίς αντάλλαγμα, είτε με αντάλλαγμα τη χορήγηση εκπτώσεως. Το ίδιο ισχύει και όταν, η εν λόγω επιχείρηση, χωρίς να δεσμεύει τους αγοραστές επίσημα, εφαρμόζει, είτε βάσει των όρων συμφωνιών που συνάπτονται με τους αγοραστές, είτε μονομερώς, καθεστώς εκπτώσεων στους πιστούς πελάτες, δηλαδή καθεστώς εκπτώσεων ή επιστροφών υπό τον όρο της κάλυψης από τον πελάτη του συνόλου ή του μεγαλύτερου μέρους των αναγκών του από την επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση (Τ-155/06 - Tomra Systems, σκ. 208, απόφαση Hoffmann-Laroché, σκέψη 89). Κατά συνέπεια, σύστημα εκπτώσεων βάσει της ποσότητας, δηλαδή βάσει του μεγέθους των αγορών του πελάτη, παρέχει εντονότερο κίνητρο πραγματοποιήσεως αγορών σε περίπτωση που οι εκπτώσεις υπολογίζονται επί του συνολικού κύκλου εργασιών, ο οποίος πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια ορισμένης περιόδου, απ' ό,τι στην περίπτωση που οι εκπτώσεις αυτές υπολογίζονται αποκλειστικώς ανά κλιμάκιο. Το σύστημα εκπτώσεων βάσει ποσότητας συμβάλλει τόσο περισσότερο στη δημιουργία κύκλου πιστής πελατείας, όσο μεγαλύτερη είναι η περίοδος αναφοράς (Τ-203/01 Micheline σκ. 88). Ως εκ τούτου, το εν λόγω σύστημα εκπτώσεων δεν αντιβαίνει προς το άρθρο 82 ΕΚ, εκτός εάν από τα κριτήρια και τον τρόπο χορηγήσεως της εκπτώσεως, προκύπτει ότι το σύστημα δεν στηρίζεται σε οικονομικώς δικαιολογημένη αντιπαροχή, αλλά τείνει, όπως η έκπτωση υπέρ πιστών πελατών και η έκπτωση λόγω πραγματοποιήσεως καθορισμένου ορίου αγορών, να εμποδίσει τον εφοδιασμό των πελατών από ανταγωνιστές παραγωγούς. Επομένως, για να διαπιστωθεί ο ενδεχόμενος καταχρηστικός χαρακτήρας συστήματος εκπτώσεων, βάσει της αγοραζόμενης ποσότητας, πρέπει να εκτιμάται το σύνολο των περιστάσεων, ιδίως τα κριτήρια και ο τρόπος χορηγήσεως των εκπτώσεων, καθώς και να εξετάζεται αν οι εκπτώσεις, με τη χορήγηση πλεονεκτήματος που δεν στηρίζεται σε καμία οικονομική παροχή, η οποία να το δικαιολογεί, τείνουν να εξαλείψουν ή να περιορίσουν τη δυνατότητα που έχει ο αγοραστής να επιλέγει τις πηγές εφοδιασμού του, να παρεμποδίσουν την είσοδο των ανταγωνιστών στην αγορά, να επιβάλουν σε αντισυμβαλλομένους άνισους όρους για ισοδύναμες παροχές ή

να ενισχύσουν τη δεσπόζουσα θέση νοθεύοντας τον ανταγωνισμό (T-155/06 - Tomra Systems, σκ. 213, 214, αποφάσεις Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, σκέψη 90, και Michelin II, σκέψη 59, 60). Περαιτέρω, για τους σκοπούς αποδείξεως της παραβάσεως του άρθρου 82 ΕΚ (ήδη αρθρ. 102 ΣΛΕΕ, 2 ν. 703/1977 και 2 ν. 3979/2011), δεν είναι αναγκαίο να αποδειχθεί ότι η εξεταζόμενη καταχρηστική εκμετάλλευση είχε συγκεκριμένο αποτέλεσμα στις οικείες αγορές. Αρκεί συναφώς, να αποδειχθεί ότι η καταχρηστική συμπεριφορά της επιχειρήσεως με δεσπόζουσα θέση κατατείνει να περιορίσει τον ανταγωνισμό ή, με άλλα λόγια, ότι η συμπεριφορά είναι ικανή, ή μπορεί, να έχει ένα τέτοιο αποτέλεσμα (T-65/98 - Van den Bergh Foods σκ. 157, T-219/99 - British Airways, σκ. 293, T-203/01 Michelin σκ. 239, 297). Τέλος, το άρθρο 81 παρ. 1 της Συνθήκης, δεν επιβάλλει να έχουν οι συμφωνίες που διαλαμβάνονται στη διάταξη αυτή αισθητά επηρεάσει το ενδοκοινοτικό εμπόριο, γεγονός άλλωστε το οποίο, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, δυσχερώς μπορεί να αποδειχθεί επαρκώς κατά νόμο, αλλά ζητεί να αποδεικνύεται ότι οι συμφωνίες αυτές είναι ικανές να έχουν ένα τέτοιο αποτέλεσμα (βλ. απόφαση του ΔΕΚ της 17ης Ιουλίου 1997 υπόθεση C-219/95, σκέψη 19).

8. Επειδή, εξάλλου, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής, όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (ΕΕ C372/1997), η δεσπόζουσα θέση μιας επιχείρησης, εξετάζεται πάντοτε σε σχέση με ορισμένη αγορά, η οποία οριοθετείται τόσο ως προς τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες (σχετική αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών), όσο και ως προς την έκταση που καταλαμβάνει (σχετική γεωγραφική αγορά). Έτσι, η σχετική αγορά προϊόντων και υπηρεσιών, είναι αυτή που περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες, που θεωρούνται ομοειδή και εναλλάξιμα από την άποψη της ζήτησης ή της προσφοράς, λόγω των ιδιοτήτων, της τιμής τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται, ενώ βασικό κριτήριο προς τούτο είναι η λειτουργική εναλλαξιμότητα των προϊόντων (ΔΕΑ 2116/2004). Η σχετική γεωγραφική αγορά ταυτίζεται με την περιοχή μέσα στα όρια της οποίας δραστηριοποιούνται και ανταγωνίζονται οι επιχειρήσεις, ως πωλητές ή

αγοραστές των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών, υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού.

9. Επειδή, στο άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 8 παρ. 2 του Ν 2880/2001 (Α΄9) ορίζονται τα εξής : «1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτηση του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις. 2. Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτηση του, να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με την υπόθεση του η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές. 3. Το κατά τις προηγούμενες παραγράφους δικαίωμα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, ή αν παραβιάζεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η αρμόδια διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος τούτου αν το έγγραφο αναφέρεται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, ή αν η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού είναι δυνατόν να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης. 4. Το δικαίωμα των παρ. 1 και 2 ασκείται : α) με μελέτη του εγγράφου στο κατάστημα της υπηρεσίας, ή β) με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο. Η σχετική δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει τον αιτούντα».

10. Εξάλλου, στο άρθρο 27 του ν. 703/1977, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 παρ. 4 του ν. 2296/1995 (ΦΕΚ Α΄43) και ίσχυε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο, ορίζεται ότι «1. Οι πληροφορίες, οι οποίες συλλέγονται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για το σκοπό που επιδιώκεται με την αίτηση παροχής πληροφοριών, τον έλεγχο ή την ακρόαση. 2. ... 3. Όταν πρόκειται για

απόρρητα στοιχεία, τα οποία έχουν σχέση με την εφαρμογή του νόμου, οι ... υπάλληλοι, τηρούντες και γι' αυτά εχεμύθεια, με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 37 παρ. 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, τα ανακοινώνουν στον Πρόεδρο της Επιτροπής Ανταγωνισμού με έκθεση, επισυνάπτοντας και τα σχετικά στοιχεία. Η έκθεση αυτή και τα συνημμένα σε αυτή στοιχεία μπορούν να αποτελέσουν μέρος του φακέλου, ο οποίος υποβάλλεται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών και στο Συμβούλιο της Επικρατείας, τα οποία αποβάλλουν έκτοτε τον απόρρητο χαρακτήρα τους. ...». Περαιτέρω, στο άρθρο 16 της υπ' αριθμ. 963/30.3.2001 κοινής αποφάσεως των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης «Κανονισμός Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ Β'361) ορίζοντο τα εξής: «1. Τα στοιχεία που συλλέγει η Γραμματεία κατά τη διερεύνηση υπόθεσης αποτελούν τμήμα του φακέλου της υπόθεσης. 2. Εφόσον για τη σύνταξη εισήγησης του άρθρου 17 παρ. 3 του παρόντος Κανονισμού, κρίνεται από τον Γενικό Εισηγητή αναγκαία η χρησιμοποίηση εγγράφων που περιέχουν απόρρητα στοιχεία επιχειρήσεων, τα στοιχεία αυτά ανακοινώνονται, βάσει του άρθρου 27 παρ. 3 του Ν.703/77, στον Πρόεδρο, ο οποίος και αποφασίζει, για τα στοιχεία, τα οποία θα περιληφθούν στην εισήγηση. 3. Τα μέρη μετά την ολοκλήρωση της εισήγησης έχουν πρόσβαση στα μη απόρρητα στοιχεία του φακέλου, περιλαμβανομένων και εκείνων της παρ. 2 του παρόντος άρθρου. Κατ'εξαίρεση, αντίγραφα καταγγελιών και αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων μπορούν να λαμβάνουν τα μέρη, κατά των οποίων στρέφονται οι καταγγελίες ή οι αιτήσεις και πριν από την ολοκλήρωση της σχετικής εισήγησης. 4. ...». Ακόμη, στο άρθρο 19 του ισχύοντος από 29.12.2006, νεώτερου Κανονισμού Λειτουργίας της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΚΥΑ 8275/15.12.2006, ΦΕΚ 1890 τ. Β/29.12.20060, ορίζονται τα ακόλουθα: «1. ... 2. ... 3. Τα συναφή με την υπόθεση στοιχεία που συλλέγει η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού κατά τη διερεύνηση αυτής αποτελούν τμήμα του φακέλου της υπόθεσης. 4. Τα πρόσωπα κατά των οποίων στρέφονται οι καταγγελίες ή τα οποία γνωστοποίησαν συγκέντρωση έχουν δικαίωμα πρόσβασης στα μη απόρρητα στοιχεία του φακέλου μετά την κοινοποίηση της

κλήτευσης κατά το άρθρο 8 παράγραφος 14 του ν. 703/1977. Κατ' εξαίρεση, αντίγραφα καταγγελιών, λαμβάνονται από αυτά, και πριν από την κοινοποίηση της κλήτευσης. Εφόσον η πρόσβαση σε έγγραφα, που περιέχουν απόρρητα στοιχεία επιχειρήσεων, είναι απολύτως αναγκαία για την άσκηση των δικαιωμάτων άμυνας ενός ή περισσοτέρων από τα πρόσωπα κατά των οποίων στρέφονται οι καταγγελίες, μετά από αίτηση αυτών, ο Πρόεδρος με αιτιολογημένη απόφασή του παρέχει πρόσβαση στα έγγραφα αυτά εν όλω ή εν μέρει και μόνο στο καταγγελλόμενο πρόσωπο για την άσκηση των δικαιωμάτων άμυνας του οποίου κρίθηκε απολύτως αναγκαία η πρόσβαση στα απόρρητα αυτά στοιχεία. 5. ... 6. 7. Εφόσον για τη σύνταξη εισήγησης του άρθρου 20 παρ. 3 του παρόντος Κανονισμού κρίνεται από τον Γενικό Εισηγητή αναγκαία η χρησιμοποίηση εγγράφων, που περιέχουν απόρρητα στοιχεία επιχειρήσεων, για να στοιχειοθετηθεί μια παράβαση, τα στοιχεία αυτά ανακοινώνονται, βάσει του άρθρου 27 παρ. 3 του ν. 703/1977, στον Πρόεδρο, ο οποίος αποφασίζει για τα στοιχεία, τα οποία θα περιληφθούν στην εισήγηση, τα οποία έκτοτε αποβάλλουν τον απόρρητο χαρακτήρα τους. 8. ... 9. Τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια και οι ένορκες καταθέσεις, που προκύπτουν σε συνάρτηση με κινηθείσες διαδικασίες, είναι προσβάσιμα ως προς το περιεχόμενό τους, αλλά όχι ως προς την ταυτότητα των προσώπων που απάντησαν ή κατέθεσαν. 10. ...». Τέλος, στο άρθρο 15 του ισχύοντος ήδη (απο 16.1.2013) Κανονισμού Λειτουργίας της Επιτροπής (ΚΥΑ 117/2013, ΦΕΚ 54 τ. Β/16.1.2013) ορίζεται ότι : «1. Τα συναφή με την υπόθεση στοιχεία που συλλέγει η Γενική Διεύθυνση κατά τη διερεύνησή της αποτελούν τμήμα του φακέλου της υπόθεσης 4. Οι πληροφορίες, τα έγγραφα και τα μέρη των εγγράφων, για τα οποία δεν υποβλήθηκε αιτιολογημένη αίτηση εμπιστευτικής αντιμετώπισης ή τα οποία δεν προσκομίστηκαν σε χωριστή μη εμπιστευτική εκδοχή, θεωρούνται ως μη απόρρητα. Η Γενική Διεύθυνση ή ο Εισηγητής, κατά περίπτωση, δύνανται κατ'εξαίρεση να χαρακτηρίσουν κατά την κρίση τους πληροφορίες, έγγραφα, και μέρη των εγγράφων ως απόρρητα 7. Τα πρόσωπα κατά των οποίων κινήθηκε η ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία έχουν δικαίωμα πρόσβασης στα μη απόρρητα στοιχεία του φακέλου ύστερα από την κοινοποίηση της

κλήτευσης. Εφόσον η πρόσβαση σε έγγραφα που περιέχουν απόρρητα στοιχεία επιχειρήσεων, είναι απολύτως αναγκαία για την άσκηση των δικαιωμάτων άμυνας ενός ή περισσότερων από τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου, μετά από αίτηση τους, ο Πρόεδρος, με αιτιολογημένη απόφαση του, παρέχει πρόσβαση στα έγγραφα αυτά εν όλω ή εν μέρει και μόνο στο πρόσωπο για την άσκηση των δικαιωμάτων άμυνας του οποίου κρίθηκε απολύτως αναγκαία η πρόσβαση στα απόρρητα αυτά στοιχεία 11. Ως απόρρητα στοιχεία θεωρούνται και τα εσωτερικά έγγραφα της Γενικής Διεύθυνσης, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και άλλων Εθνικών Αρχών Ανταγωνισμού, καθώς και η αλληλογραφία μεταξύ της Γενικής Διεύθυνσης και άλλων υπηρεσιών ή Αρχών Ανταγωνισμού. 12. Τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια και οι καταθέσεις που προκύπτουν σε συνάρτηση με διαδικασίες που έχουν κινηθεί, δύναται να είναι προσβάσιμα μόνον ως προς το περιεχόμενό τους, τηρουμένων των ρυθμίσεων περί απορρήτων στοιχείων. Τα ερωτηματολόγια και οι καταθέσεις του προηγούμενου εδαφίου δύναται να μην είναι προσβάσιμα, ως προς την ταυτότητα των προσώπων που απάντησαν ή κατέθεσαν, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τον κίνδυνο των αντιποίνων. 13.....».

11. Επειδή, κατά την έννοια των διατάξεων που παρατέθηκαν στη σκέψη 10, η επιχείρηση η οποία, κατόπιν σχετικής έρευνας των αρμόδιων οργάνων της Επιτροπής Ανταγωνισμού, απειλείται με κυρώσεις για παράβαση της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού και καλείται να παραστεί, για να αμυνθεί, ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού, έχει, καταρχήν, δικαίωμα πρόσβασης στα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης. Το δικαίωμα αυτό συνδέεται με τη λυσιτελή άσκηση του δικαιώματος άμυνας, κατά την εν λόγω διοικητική διαδικασία, που κατοχυρώνεται και στο δίκαιο της Ένωσης, σε επίπεδο γενικής αρχής αυτού, και αφορά γενικά στα έγγραφα του φακέλου της έρευνας που ενδέχεται να είναι χρήσιμα για την άμυνα της επιχείρησης, ενοχοποιητικά ή απαλλακτικά (βλ. απόφαση ΔΕΕ μειζ. συνθ. της 25.10.2011, C-110/10 P, Solvay κατά Επιτροπής, σκέψεις 47-49 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Το ως άνω, όμως, δικαίωμα πρόσβασης δεν είναι απόλυτο, αλλά περιορίζεται από την ανάγκη διαφύλαξης, ιδίως, του επιχειρηματικού απορρήτου των στοιχείων

άλλων επιχειρήσεων, που, επίσης, τυγχάνει προστασίας στο δίκαιο της Ένωσης, σε επίπεδο γενικής αρχής αυτού (βλ. απόφαση ΔΕΕ της 29.3.2012, C-1/11, Interseroh Scrap and Metals Trading, σκ. 43, απόφαση ΔΕΚ της 14.2.2008, C-450/06, Varec, σκ. 49 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), καθώς και της μη αποκάλυψης της ταυτότητας των προσώπων που απάντησαν στα ερωτηματολόγια ή κατέθεσαν ενόρκως κατά τη σχετική διαδικασία, σύμφωνα με τη ρητή πρόβλεψη του Κανονισμού Λειτουργίας της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Εξάλλου, ναι μεν, αν σημειωθεί προσβολή του ανωτέρω δικαιώματος πρόσβασης κατά τη διαδικασία που προηγείται της έκδοσης πράξης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με την οποία καταλογίζεται στην επιχείρηση παραβίαση των κανόνων του ανταγωνισμού και της επιβάλλονται κυρώσεις, στοιχειοθετείται, καταρχήν λόγος ακύρωσης της πράξης αυτής, εφόσον έχουν θιγεί τα δικαιώματα άμυνας της ενδιαφερόμενης επιχείρησης (πρβλ. απόφαση ΔΕΕ στην υπόθεση C-110/10 P, Solvay, op.cit., σκέψη 50 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), όμως, η μη κοινοποίηση εγγράφων με ενοχοποιητικό περιεχόμενο δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ενέχει προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και ότι δικαιολογεί την ακύρωση της καταλογιστικής πράξης, αν η ενδιαφερόμενη επιχείρηση δεν προβάλλει και δεν τεκμηριώνει ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού στηρίχθηκε σε αυτά προς θεμελίωση της παράβασης που της απέδωσε (πρβλ. απόφαση ΔΕΚ της 7.1.2004, C-204/00 P κ.λπ., Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 71). Περαιτέρω, επί μη κοινοποίησης εγγράφων, ναι μεν η σημειωθείσα προσβολή του δικαιώματος πρόσβασης δεν θεραπεύεται απλώς και μόνον με το να καταστεί δυνατή η πρόσβαση σε αυτά κατά την ένδικη διαδικασία ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου, στο οποίο αυτά διαβιβάστηκαν, ως τμήμα του φακέλου της υπόθεσης, κατά το άρθρο 129 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, για την εκδίκαση της προσφυγής κατά της καταλογιστικής πράξης, αλλά, σε μια τέτοια περίπτωση, ο οικείος λόγος προσφυγής καθίσταται αλυσιτελής, αν η προσφεύγουσα επιχείρηση, που δικαιούται πια, κατά το άρθρο 130 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, να λάβει γνώση αυτών, δεν επικαλεστεί, κατά τρόπο ειδικό, ορισμένο και επαρκώς τεκμηριωμένο, ότι τα επίμαχα στοιχεία του φακέλου, στα οποία παρανόμως δεν

είχε πρόσβαση κατά τη διοικητική διαδικασία, μπορούσαν πράγματι να της χρησιμεύσουν για την άμυνά της ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΣΤΕ 2774/2014, 2365/2013, ΣΤΕ 2007/2013, πρβλ. απόφαση ΔΕΕ στην υπόθεση C-110/10 P, Solvay, *op.cit.*, σκέψεις 51-52, απόφαση ΔΕΚ στην υπόθεση C-204/00 P, Aalborg Portland, *op.cit.*, σκέψεις 74-75, απόφαση ΔΕΚ της 15.10.2002, C-238/99 P κ.λπ., Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ., σκέψη 318, απόφαση ΔΕΚ της 8.7.1999, C-51/92 P, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, σκέψεις 78-80).

12. Επειδή από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι η προσφεύγουσα υπέβαλε την με αριθμό 10091/24.12.2013 αίτηση στον Πρόεδρο της Ε.Α., με την οποία ζήτησε ακώλυτη πρόσβαση στα στοιχεία του φακέλου της Εισήγησης. Επί της αιτήσεως της προσφεύγουσας, η ΕΑ με την 309/31.1.2014 απάντησή της, της απέστειλε ένα κατάλογο των περιεχομένων εγγράφων του φακέλου της υπόθεσης, ζητώντας να προσδιορίσει, τα στοιχεία των οποίων επιθυμεί να λάβει πλήρη γνώση. Στη συνέχεια, η προσφεύγουσα απέστειλε στην ΕΑ, την 340/14.1.2014 επιστολή της, στην οποία ανέφερε τα έγγραφα των οποίων επιθυμούσε να λάβει γνώση. Τα στοιχεία αυτά ανάγονται κυρίως, στην ταυτότητα προσώπων που απάντησαν σε ερωτηματολόγια της ΕΑ, ή κατέθεσαν ενώπιόν της, αλλά και των προσώπων που αναφέρονται σε ένορκες καταθέσεις υπαλλήλων των παρεμβαινουσών εταιριών, και άλλες αναφορές ανταγωνιστριών επιχειρήσεων, καθώς και περιεχόμενο καταθέσεων στα τελικά σημεία και το χονδρεμπόριο. Ακολούθως, η προσφεύγουσα απέστειλε στον Πρόεδρο της ΕΑ, την 318/13.1.2014 επιστολή, με την οποία ζήτησε τον αποχαρακτηρισμό των απορρήτων στοιχείων. Τα στοιχεία αυτά, αναφέρονταν κυρίως στην ταυτότητα προσώπων που απάντησαν σε ερωτηματολόγια της ΕΑ ή κατέθεσαν ενώπιον της, αλλά και προσώπων που αναφέρονται σε ένορκες καταθέσεις υπαλλήλων των παρεμβαινουσών και άλλες αναφορές ανταγωνιστριών της προσφεύγουσας επιχειρήσεων. Ακόμα, η προσφεύγουσα απέστειλε στον Πρόεδρο της ΕΑ την 625/17.1.2014 επιστολή, με την οποία ζήτησε τον αποχαρακτηρισμό απόρρητων στοιχείων του φακέλου. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού, απάντησε με τις 625/28.1.2014 και 318/5.2.2014 επιστολές του, στις οποίες, αναλυτικά εξέθεσε τους λόγους μη άρσης του

απορρήτου, ως προς κάθε συγκεκριμένο έγγραφο στοιχείο, αποκάλυψε όσα έκρινε, με βάση τη στάθμιση που διενήργησε, ότι μπορούσαν να αποκαλυφθούν, για άλλα περιέγραψε επακριβώς τη φύση τους ή παρέσχε περιγραφή της ιδιότητας των αναφερομένων προσώπων, ώστε η προσφεύγουσα να διευκολυνθεί, αλλά, και να προστατευθούν πρόσωπα που κατέθεταν επιχειρηματικά μυστικά. Ήδη, η προσφεύγουσα, με την κρινόμενη προσφυγή και το υπόμνημα της, προβάλλει ότι παραβιάστηκε το δικαίωμά της για πρόσβαση στο φάκελο της υπόθεσης, και συνακόλουθα το δικαίωμα άμυνας και υπεράσπισής της. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, από την άλλη πλευρά, υποστηρίζει ότι ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας δεν ευσταθεί, καθώς όσα έγγραφα δεν της γνωστοποιήθηκαν, ήταν απόρρητα κατά την έννοια του νόμου και αφορούσαν, ιδίως, την προστασία των μαρτύρων.

13. Επειδή με βάση τα προεκτεθέντα, το Δικαστήριο, σχετικά με τον ανωτέρω ισχυρισμό της προσφεύγουσας, διαπιστώνει ότι αυτή είχε πρόσβαση σε όλα τα στοιχεία του φακέλου, εξαιρουμένων των εγγράφων, τα οποία περιέχουν απόρρητα ή άλλα εμπιστευτικά στοιχεία, και τα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής, στα οποία νομίμως, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό Λειτουργίας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, δεν είχε πρόσβαση λόγω του χαρακτηρισμού τους ως απορρήτων. Ειδικότερα, η εκ μέρους της Επιτροπής μη αποκάλυψη στην προσφεύγουσα της ταυτότητας των προσώπων που απάντησαν στα ερωτηματολόγια ή κατέθεσαν ενόρκως κατά τη σχετική διαδικασία, ήταν δικαιολογημένη και, συνεπώς, νόμιμη, λαμβανομένων υπόψη του κινδύνου αντιποίνων, τα οποία άλλωστε και όπως θα εκτεθεί στη συνέχεια, εκδηλώθηκαν, πέραν από τις προφορικές απειλές, με την άσκηση αγωγών κατά ορισμένων προσώπων. Επομένως, η Επιτροπή παρέσχε προσηκόντως πρόσβαση στο φάκελο έρευνας της υπόθεσης κατά την διοικητική διαδικασία, και για το λόγο αυτό, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο παραπάνω λόγος της προσφυγής. Τούτο δε, ανεξαρτήτως του ότι, η τυχόν παραβίαση των δικαιωμάτων άμυνας, εξετάζεται μόνον αν τα επίμαχα στοιχεία είναι αποφασιστικής σημασίας για την απόδειξη των αποδοθεισών παραβάσεων ή αν είναι πιθανό, η διοικητική διαδικασία να είχε καταλήξει σε διαφορετικό

αποτέλεσμα, χωρίς το διαδικαστικό αυτό σφάλμα (ΣτΕ 2780/2014, 2774/2014), πράγμα που δεν υποστηρίζει η προσφεύγουσα, και του ότι, σύμφωνα με το άρθρο 79 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, το Δικαστήριο, εφόσον επιλαμβάνεται προσφυγής κατά απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, έχει την εξουσία να ελέγξει την προσβαλλόμενη απόφαση κατά το νόμο και την ουσία, πάντοτε μέσα στα όρια της προσφυγής, πράγμα που σημαίνει ότι εκτιμά όλα τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία θεμελιώνει τη σχετική κρίση της (ΔΕΚ Distiliers Company κατά Επιτροπής, υποθ. 30/78, ΠΕΚ, 17.12.1991, υποθ. T-7/89 Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, ΠΕΚ, 15.3.2000, υποθ. T-25/95 κ.λ.π., Cimenteries CBR κατά Επιτροπής, ΣτΕ 2774/2014, 2007/2013) και στα οποία περιλαμβάνονται και τα απόρρητα, που τίθενται υποχρεωτικά κατά τρόπο συμβατό, υπόψη του, όπως συνέβη και εν προκειμένω, ώστε να μπορεί να κρίνει, χωρίς να τα θέσει υπόψη των διαδίκων και χωρίς να εκθέσει στην απόφασή του το απόρρητο μέρος τους (πρβλ ΣτΕ 1116//2009, 4600/2005, ΔΕΘ 550/2015).

14. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, από τα στοιχεία της δικογραφίας, προκύπτει ότι η προσφεύγουσα είναι εταιρία παραγωγής και εμπορίας μπύρας, με έδρα την Αθήνα. Διαθέτει τρεις μονάδες σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Πάτρα αντίστοιχα, δύο βυνοποιεία (Θεσσαλονίκη και Πάτρα), μια μονάδα εμφιάλωσης του φυσικού μεταλλικού νερού ΙΟΛΗ, και ένα κέντρο διακίνησης στο Ηράκλειο Κρήτης. Η προσφεύγουσα αποτελεί θυγατρική εταιρία της ολλανδικής HEINEKEN N.V. (Όμιλος HEINEKEN), η οποία κατέχει το [...] % του μετοχικού της κεφαλαίου. Ο Όμιλος HEINEKEN εξαγόρασε την Ολλανδική Ζυθοποιία Amstel το έτος 1968, και σύμφωνα με την ετήσια έκθεσή του για το 2012, είναι ο μεγαλύτερος παραγωγός μπύρας στην Ευρώπη. Σήμερα η προσφεύγουσα παράγει και συσκευάζει τις μπύρες Amstel, Amstel Pils, Amstel Bock, Amstel Radler, Heineken, Alpha, Fischer, Buckler, BIOS 5, αποτελεί δε την κορυφαία ζυθοβιομηχανία της χώρας και διακινεί τα προϊόντα της μέσω [...] χονδρεμπόρων. Από την 9704/11.12.2013 Εισηγήση της Εισηγήτριας Βικτώριας Μερτικοπούλου, προκύπτει ότι με την 1851/4-7-2001 πράξη του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού, δόθηκε εντολή σε 4 υπαλλήλους της Γραμματείας, να

διενεργήσουν έλεγχο στα βιβλία, στοιχεία και λοιπά έγγραφα της προσφεύγουσας (στην οποία κοινοποιήθηκε επίσης η ως άνω εντολή), για τη συλλογή στοιχείων και πληροφοριών, προκειμένου να διερευνηθεί η εν γένει εμπορική πολιτική της. Στη συνέχεια, με το 2911/24-5-2005 έγγραφο της Επιτροπής στα πλαίσια, όπως αναφέρεται σε αυτό, έρευνάς της στον κλάδο της ζυθοποιίας, για να διαπιστωθούν οι επικρατούσες συνθήκες ανταγωνισμού, ζητήθηκαν από την προσφεύγουσα τα αναφερόμενα στο ως άνω έγγραφο στοιχεία, ανάμεσα στα οποία και οι ισολογισμοί και τα αντίστοιχα αποτελέσματα για τις χρήσεις 2001 έως και 2004, καθώς και απάντηση στο υποβληθέν ερωτηματολόγιο, το οποίο περιελάμβανε ερωτήσεις για τις ετήσιες πωλήσεις μπίρας κατά τα ως άνω έτη, τα ποσοστά των ετήσιων πωλήσεων μπίρας με εγχώρια και με διεθνή σήματα, τις κατά μήνα πωληθείσες ποσότητες για όλα τα σήματα, τη μέση μηνιαία τιμή μπίρας βάσει συσκευασίας, τις ποσοστιαίες μεταβολές τιμών ανά εμπορικό σήμα προϊόντος, το μερίδιο της αγοράς που κατελάμβανε κατά την ως άνω τετραετία κλπ. Ακολούθως, με το 2853/22-5-2006 έγγραφο της Επιτροπής, προς τους υπαλλήλους της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού, δόθηκε εντολή διενέργειας ελέγχου στα βιβλία, στοιχεία και λοιπά έγγραφα της προσφεύγουσας, για τη συλλογή στοιχείων και πληροφοριών στο πλαίσιο αυτεπάγγελτης έρευνας, για διαπίστωση παραβάσεων των άρθρων 1 και 2 του ν. 703/77 και των άρθρων 81 και 82 της ΣυνθΕΚ από εταιρείες παραγωγής και διανομής ζύθου. Την 29.12.2006 κατετέθη στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Επιτροπής, η με αριθμό 8461/29.12.2006 καταγγελία, της εταιρίας παραγωγής και διάθεσης προϊόντων ζύθου ΜΥΘΟΣ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΑΕ, κατά της προσφεύγουσας, για ενδεχόμενη παράβαση του άρθρου 2 του ν. 703/1977 (νυν άρθρο 2 ν 3959/2011) καθώς και του άρθρου 102 της Συνθήκης της Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), πρώην άρθρο 82 της ΣυνθΕΚ. Σύμφωνα με την καταγγελία, η Αθηναϊκή Ζυθοποιία καταχράται τη δεσποζουσα θέση, την οποία κατέχει στην αγορά της μπίρας, μέσω πρακτικών που στρεβλώνουν την αγορά, βλάπτουν τους ανταγωνιστές, τους πελάτες και τους καταναλωτές, και καταλήγουν, σε παρεμπόδιση τους υγιούς ανταγωνισμού, ιδίως μέσω: α) της επιβολής στους

πελάτες της αποκλειστικότητας με άμεσο τρόπο, αλλά και εμμέσως, δια της επιβολής στόχων, που για να μπορέσουν να τους επιτύχουν, πρέπει να προμηθεύονται μόνο προϊόντα της προσφεύγουσας, β) εκπτώσεων πίστης / τζίρου και του καθορισμού στόχων πωλήσεων και γ) της καταβολής ποσών εφάπαξ ή με τη μορφή της αύξησης των προσφορών, ή με τη μορφή της κάλυψης της αξίας ανταγωνιστικών προϊόντων της, προς τους πελάτες, για να τους αποσπάσει από τον ανταγωνισμό (ιδίως όταν κάποιος πελάτης/συνεργάτης της βρίσκεται σε διαπραγματεύσεις με την καταγγέλλουσα για την αγορά προϊόντων της, ή την έναρξη στενότερης συνεργασίας με αυτήν), πρακτική που εφαρμόζεται τόσο σε μεγάλους όσο και σε μικρούς πελάτες, με παροχές που προσαρμόζονται στη δυναμικότητα του κάθε σημείου με σκοπό τον αποκλεισμό της Μύθος Ζυθοποιία). Η Μύθος Ζυθοποιία κατήγγειλε περαιτέρω, ότι η προσφεύγουσα προβαίνει σε πρακτικές εκφοβισμού των πελατών, αποσκοπούσες στην αποκλειστικότητα, που συνίστανται σε ελάττωση των παροχών ή επιδείνωση των συναλλακτικών όρων, και των όρων πίστωσης, έναντι των συνεργαζόμενων με τη Μύθος Ζυθοποιία χονδρεμπορικών επιχειρήσεων, μέσω, ιδίως μειώσεων πιστωτικού ορίου και ημερών πίστωσης και επιβολής στον πελάτη, πληρωμής τοις μετρητοίς, παύσης ή απειλής παύσης τριγωνικών πωλήσεων, των προϊόντων της, ενόψει συνεργασίας πελάτη της με ανταγωνιστική επιχείρηση, καθώς και με διαφορετική ευνοϊκή πιστωτική μεταχείριση των χονδρεμπόρων εκείνων που, κατ' αποκλεισμό των ανταγωνιστών της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας, προωθούν τα προϊόντα της τελευταίας. Οι καταγγελλόμενες από τη Μύθος Ζυθοποιία πρακτικές και τα προσκομισθέντα από αυτή στοιχεία, αφορούσαν τόσο στο επίπεδο λιανικής – ρητή μνεία γίνεται σε περιπτώσεις πελατών του καναλιού key accounts και καταστημάτων επιτόπιας κατανάλωσης – όσο και στο επίπεδο χονδρικής, καλύπτουν δε χρονικό διάστημα τουλάχιστον από το έτος 1998 και εντεύθεν. Αποτέλεσμα της διενέργειας των ανωτέρω ενεργειών από την καταγγελλόμενη, ήταν, κατά την καταγγέλλουσα, να απειλείται η βιωσιμότητά της. Ακολούθως, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, στα πλαίσια του αυτεπάγγελτου ελέγχου και σε συνέχεια του προαναφερόμενου 2911/05 εγγράφου, και των 2852 και

2853/2005 εντολών ελέγχου, ζήτησε από την προσφεύγουσα τα ακόλουθα στοιχεία : α) Με το 1141/23.2.2007 έγγραφό της, το ακριβές αντίγραφο της σύμβασης –τύπου μεταξύ αυτής και των χονδρεμπόρων που ίσχυε κατά τη χρονική περίοδο 2001-2006, το οριστικό ισοζύγιο του 2006 για έσοδα-έξοδα, κατάλογο των πελατών της, για τα έτη 2005 και 2006 , ανάλυση της παλαιότητας των πιστώσεων ανά πελάτη για τα έτη 2005 και 2006, ισοζύγιο χρεωστών, συγκεντρωτική κατάσταση προμηθευτών της, ισοζύγιο αποθήκης, αντίγραφο κίνησης ανά πελάτη των κωδικών επιστροφών, εκτύπωση του γενικού καθολικού για τα ως άνω έτη κλπ., β) Με το 3203/4-6-2007 έγγραφό της, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, στο πλαίσιο του ίδιου αυτεπάγγελτου ελέγχου, ζήτησε από την προσφεύγουσα, στοιχεία και απαντήσεις σε ερωτηματολόγιο, στο οποίο περιλαμβάνονταν ερωτήσεις που αφορούσαν στοιχεία για κάθε εμπορικό σήμα κατά το χρονικό διάστημα 2005 -2006, το έτος εισαγωγής κάθε εμπορικού σήματός της από το 2005 και μετά, τη γεωγραφική περιοχή πρώτης εισαγωγής των νέων εμπορικών σημάτων από το 1995 και μετά, ανάλυση κερδοφορίας κάθε σήματος, για τα έτη 2001-2006, ισολογισμό για το έτος 2006 κλπ. γ) Με το 3239/6-6-2007 έγγραφό της τον τιμοκατάλογο χονδρικής και λιανικής πώλησης των προϊόντων ζύθου που παρήγε ή εμπορεύθηκε ανά συσκευασία, κατά το χρονικό διάστημα 2005-2006. δ) Με το Οικ 4808/18-7-2008 έγγραφό της έδωσε εντολή για τη διενέργεια ελέγχου στα βιβλία, στοιχεία και λοιπά έγγραφα της προσφεύγουσας, για τη συλλογή στοιχείων και πληροφοριών, στο πλαίσιο αυτεπάγγελτης έρευνας, για διαπίστωση παραβάσεων των άρθρων 1 και 2 του ν. 703/77 και των άρθρων 81 και 82 της ΣυνθΕΚ από εταιρείες παραγωγής και διανομής ζύθου. ε) Με το Οικ 7842/7-11-2008 έγγραφό της μετά από συνάντηση που μεσολάβησε, ζήτησε από την προσφεύγουσα οικονομικά στοιχεία για το έτος 2007 (αναλυτική κατάσταση πελατών με στοιχεία για το τζίρο και τις εκπτώσεις, αναλύσεις επιλεγμένων πελατών, ανάλυση του γενικού καθολικού και παρεμφερή στοιχεία για τα έτη 2005 και 2006.στ) Με το Οικ 357/19-1-2009 έγγραφό της η Επιτροπή έδωσε εντολή διενέργειας ελέγχου στα βιβλία, στοιχεία και λοιπά έγγραφα της προσφεύγουσας, για τη συλλογή στοιχείων και πληροφοριών, στο πλαίσιο αυτεπάγγελτης έρευνας, προς διαπίστωση

παραβάσεων των άρθρων 1 και 2 του ν. 703/77, και των άρθρων 81 και 82 της ΣυνθΕΚ από εταιρείες παραγωγής και διανομής ζύθου. ζ) Με το οικ 1534/18-2-2009 έγγραφό της ζήτησε πρόσθετα στοιχεία από την προσφεύγουσα, για το σύνολο της πραγματοποιηθείσας μικτής αξίας πωλήσεων, για τους πελάτες κατά τα έτη 2005, 2006 και 2007 και επιβεβαίωση στοιχείων. η) Με το οικ 1679/24-2-2009 έγγραφό της έδωσε εντολή διενέργειας ελέγχου στα βιβλία, στοιχεία και λοιπά έγγραφα της προσφεύγουσας για τη συλλογή στοιχείων και πληροφοριών, προς διαπίστωση παραβάσεων των άρθρων 1 και 2 του ν. 703/77 και των άρθρων 81 και 82 της ΣυνθΕΚ από εταιρείες παραγωγής και διανομής ζύθου. Όπως δε αναφέρεται στο οικ 4303/27-5-2009 αίτημα της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού, στα πλαίσια της ως άνω έρευνας που άρχισε το 2001, διενεργήθηκαν επιτόπιοι έλεγχοι σε 24 επιχειρήσεις, λήφθηκαν ένορκες καταθέσεις από 8 εκπροσώπους χονδρεμπορικών επιχειρήσεων και 4 επιχειρήσεων εκμετάλλευσης τελικών σημείων κατανάλωσης, και εστάλησαν ερωτηματολόγια σε 66 επιχειρήσεις δραστηριοποιούμενες στην παραγωγή προϊόντων ζύθου, σε επίπεδο χονδρεμπορίου και λιανεμπορίου. Στο ίδιο έγγραφο αναφέρεται, ότι η έρευνα επικεντρώνεται στη διερεύνηση της συμπεριφοράς της προσφεύγουσας, λόγω της πιθανολογούμενης δεσπόζουσας θέσης της στην ελληνική αγορά ζύθου και τις πιθανολογούμενες καταχρηστικές πρακτικές της. Στη συνέχεια, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού, με το 1535/18-2-2009 έγγραφό της προς την προσφεύγουσα, ζήτησε την παροχή της έγκρισής της για τη λήψη υπ' όψιν και χρησιμοποίηση των στοιχείων του αυτεπάγγελτου ελέγχου στα πλαίσια της εξέτασης της καταγγελίας. Με το προαναφερόμενο αίτημά της η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού, ζήτησε σύμφωνα με το άρθρο 18 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης, την από κοινού εξέταση των δύο ως άνω υποθέσεων, προκειμένου να συνταγεί κοινή εισήγηση για αυτές, να χρησιμοποιηθεί το σύνολο του συλλεγέντος αποδεικτικού υλικού, να εξετασθούν οι δύο υποθέσεις από κοινού και να εκδοθεί ενιαία απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Ως λόγους προέβαλε το κοινό τους αντικείμενο, τη σύμπτωση των εξεταζόμενων αιτιάσεων (καταχρηστική εκμετάλλευση της πιθανολογούμενης δεσπόζουσας θέσης της προσφεύγουσας, πρακτικές

αποκλεισμού ανταγωνιστικών επιχειρήσεων), τη βέλτιστη εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος λόγω δυνατότητας επαρκούς και ασφαλούς διάγνωσης των προβλημάτων, λόγους οικονομίας της διαδικασίας και εξοικονόμησης πόρων και την αποφυγή έκδοσης αντικρουόμενων αποφάσεων. Στο ίδιο έγγραφο ανέφερε ότι δεν θα θιγούν τα δικαιώματα της προσφεύγουσας, η οποία μόνη θα έχει πλήρη πρόσβαση στο σύνολο των στοιχείων του ενιαίου φακέλου (απορρήτων και μη), και ότι η παρεμβαίνουσα θα έχει πρόσβαση στα μη απόρρητα στοιχεία. Η προσφεύγουσα με το 2133/11.3.2009 έγγραφό της, απάντησε ότι δεν συναινεί. Στη συνέχεια, με την από 9.7.2009 απόφαση της Ολομέλειας η ΕΑ, δέχθηκε το αίτημα της από κοινού εξέτασης της καταγγελίας της παρεμβαίνουσας και της αυτεπάγγελτης έρευνας για τυχόν κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης από αυτήν. Κατά της απόφασης αυτής, η προσφεύγουσα άσκησε την ΠΡ 564/28.9.2009 προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθήνας, η οποία απορρίφθηκε με την 2274/2010 απόφαση του, ενώ με την 3830/2012 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας απορρίφθηκε και η αίτηση αναίρεσης που άσκησε η προσφεύγουσα κατ'αυτής. Η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (Γ.Δ.Α.), κατά τη διενέργεια των ανωτέρω ελέγχων, συνέλεξε ουσιώδη έγγραφα και ηλεκτρονικά αρχεία, ενώ με επιστολές – ερωτηματολόγια τα οποία απέστειλε τόσο στην προσφεύγουσα, όσο και στην καταγγέλλουσα εταιρεία, συνέλεξε συμπληρωματικά στοιχεία για την υπόθεση. Στο μεταξύ η δεύτερη παρεμβαίνουσα κοινοποίησε στην Επιτροπή την προαναφερθείσα στην παρ. 4 από 29.7.2013 Εξώδικη δήλωση – διαμαρτυρία της προς την προσφεύγουσα, παραθέτοντας συγκεκριμένα περιστατικά για πρακτικές περιορισμού του ανταγωνισμού σε βάρος της. Με βάση όλα τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν, συνετάγη η 9704/11.12.2013 Εισήγηση της Εισηγήτριας της ΓΔΑ, προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού. Η εισήγηση αυτή κοινοποιήθηκε στην καταγγέλουσα, η οποία κλήθηκε να παραστεί, και παραστάθηκε, όπως και η προσφεύγουσα, ενώπιον της Ολομέλειας της ΕΑ, η οποία στη συνέχεια εξέδωσε την προσβαλλομένη απόφασή της.

15. Επειδή η Επιτροπή Ανταγωνισμού για να προσδιορίσει τα όρια της σχετικής αγοράς, και να κρίνει για την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης της

προσφεύγουσας, έλαβε υπόψη ότι σύμφωνα με πάγια ενωσιακή νομολογία, η αγορά της μπύρας συνιστά αγορά σαφώς διακριτή από τις αγορές αναψυκτικών και κρασιού και διακρίνεται από τα λοιπά οιοπνευματώδη ποτά και ιδίως από τα αλκοολούχα: ούισκι, λευκά ποτά (βότκα, τζιν, ρούμι, τεκίλα), λικέρ, κονιάκ/brandy και τα ποτά Ready to Drink (RTD). Παράγοντες που υπαγορεύουν τον ως άνω διαχωρισμό συνιστούν, μεταξύ άλλων, η περιεκτικότητα σε αλκοόλ, η γεύση και οι διαφοροποιήσεις στην τιμή και στον τρόπο φορολόγησης των ανωτέρω προϊόντων. Εξ απόψεως, επίσης, υποκατάστασης προσφοράς, καθώς η τεχνογνωσία, οι τεχνολογικές απαιτήσεις, ο απαιτούμενος χρόνος παραγωγής, αλλά και οι πρώτες ύλες για την παραγωγή μπύρας, είναι διαφορετικές σε σχέση με την παραγωγή των υπολοίπων προϊόντων, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, θεωρεί ότι δεν είναι εύκολη, άμεση και κατά συνέπεια αποτελεσματική, η στροφή ενός παραγωγού αυτών, στην παραγωγή μπύρας και αντιστρόφως. Συγκεκριμένα, η ΕΑ έλαβε υπόψη, ότι οι σημαντικές διαφορές μεταξύ ειδικότερα του ζύθου, του χύμα κρασιού, και των ποτών Ready to Drink, δεν επιτρέπουν τη συμπερίληψή τους στην ίδια σχετική αγορά. Όσον αφορά στο χύμα κρασί, χαρακτηριστικά όπως, η υψηλότερη περιεκτικότητά του σε αλκοόλ, ο μη τυποποιημένος χαρακτήρας του, και η διαφορετική γεύση του, επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό, την επιλογή του τελικού καταναλωτή, με αποτέλεσμα να μην θεωρεί τα δύο προϊόντα άμεσα εναλλάξιμα. Αλλά και από πλευράς προσφοράς, οι διαφορετικοί τρόποι παραγωγής (πρώτες ύλες, παραγωγική διαδικασία) και διανομής / διαθεσιμότητας του χύμα κρασιού (σε αντίθεση με την μπύρα, η οποία αποτελεί τυποποιημένο προϊόν, το χύμα κρασί παράγεται και προσφέρεται σε τοπικό κυρίως επίπεδο, μέσω ιδίου δικτύου, από συγκεκριμένου τύπου τοπικές επιχειρήσεις - που κατά κανόνα δεν περιλαμβάνουν κατηγορίες τελικών σημείων στις οποίες διατίθεται κατ' εξοχήν η μπύρα, όπως τα περίπτερα, τα μπαρ, οι αλυσίδες ταχείας εστίασης κ.λπ.), δεν το καθιστούν εναλλάξιμο με την μπύρα, για τις επιχειρήσεις παραγωγής και διάθεσής του. Αναφορικά με τα προϊόντα Ready to Drink, λόγω των χαρακτηριστικών τους (κατανάλωση κυρίως σε μπαρ, από συγκεκριμένη υποομάδα καταναλωτών, κ.λπ.) και ιδίως της γεύσης τους,

αυτά, κατά την ΕΑ, δεν είναι δυνατόν να θεωρηθούν άμεσα εναλλάξιμα με την μπύρα, ειδικά όταν αυτή καταναλώνεται ως συνοδευτικό ποτό του γεύματος ή του δείπνου. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, έλαβε ακόμη υπόψη ότι τα εν λόγω προϊόντα έχουν, καταρχήν, διαφορετικά αντικειμενικά χαρακτηριστικά και συστατικά (ιδίως ως προς την πρώτη ύλη και την εν γένει σύνθεση - η μπύρα παράγεται από κριθάρι, ενώ το κρασί, το τσίπουρο κ.λπ. από σταφύλι ή άλλα βασικά συστατικά -, τη γεύση, τον αλκοολικό βαθμό, τη βασική εμφάνιση, τη συσκευασία, την εικόνα του προϊόντος και της χρήσης του, καθώς και διαφορές στις εποχικές διακυμάνσεις της ζήτησης κ.άλ.), που τα καθιστούν σαφώς διακριτά προϊόντα στη συνείδηση των καταναλωτών. Ποιοτικά χαρακτηριστικά όπως τα ανωτέρω, και δη η γεύση, η υφή, η βασική πρώτη ύλη και τα εν γένει συστατικά, καθορίζουν σαφώς σε μεγάλο βαθμό τις αγοραστικές συνήθειες των καταναλωτών. Οι ως άνω κατηγορίες προϊόντων δεν είναι, κατά την ΕΑ, συγκρίσιμες ως προς την τιμή. Το εν λόγω κριτήριο συνεκτιμάται ευρέως σε υποθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των εθνικών αρχών ανταγωνισμού, όπως άλλωστε και σε αποφάσεις των δικαστηρίων αναφορικά με τον ορισμό της σχετικής αγοράς. Και τούτο διότι οι εν λόγω διαφορές σε επίπεδο τιμών, συχνά καταδεικνύουν, από την πλευρά της ζήτησης, αφενός την προσήλωση που επιδεικνύουν οι καταναλωτές, σε συγκεκριμένη κατηγορία προϊόντων και, συνακόλουθα, την απροθυμία τους να στραφούν σε άλλη κατηγορία προϊόντων, και αφετέρου, το γεγονός ότι οι προμηθευτές της συγκεκριμένης αυτής κατηγορίας προϊόντων, δεν υπόκεινται σε άμεσο και αποτελεσματικό περιορισμό/έλεγχο, λόγω του ανταγωνισμού, από προμηθευτές της προς σύγκριση κατηγορίας προϊόντων. Ακολούθως, η εξέταση του επιπέδου των τιμών, όπως παρουσιάζεται από την ΕΑ σε σχετικό διάγραμμα, αποδεικνύει σημαντική τιμολογιακή διαφοροποίηση της μπύρας έναντι των διαφόρων κατηγοριών αλκοολούχων ποτών, ιδιαιτέρως έναντι του ούζου, των RTD's και των λοιπών αλκοολούχων ποτών, κατατείνοντας επίσης, κατά τα ανωτέρω στη διαπίστωση ότι δεν πρόκειται για υποκατάστατα προϊόντα. Η ΕΑ έλαβε υπόψη ότι υφίσταται, επιπλέον, σημαντική διαφοροποίηση και σε επίπεδο προμηθευτών (δηλ. διαφορετικές εταιρίες δραστηριοποιούνται στην παραγωγή

και εμπορία κρασιού, ούζου, τσίπουρου κ.λπ.), γεγονός που ενισχύει ακόμη περισσότερο τη διαπίστωση, ότι η μπίρα συνιστά διακριτή, εν γένει, σχετική αγορά, σε σχέση με τα υπόλοιπα προϊόντα. Και τούτο διότι, η δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς, δεν είναι εν προκειμένω ουσιαστικά εφικτή (ή είναι εφικτή μόνο σε περιορισμένο βαθμό), ελλείψει εναλλακτικών προμηθευτών, που να είναι σε θέση, να μετατοπίσουν την παραγωγή τους στα σχετικά προϊόντα, και να τα εμπορεύονται βραχυπρόθεσμα, χωρίς σημαντικό πρόσθετο κόστος, και χωρίς να διατρέχουν σημαντικό επιπλέον κίνδυνο, λόγω των μικρών, αλλά διαρκών, μεταβολών των σχετικών τιμών. Η δραστηριοποίηση νέων προμηθευτών, κατά την ΕΑ, θα απαιτούσε σημαντική προσαρμογή των υφιστάμενων στοιχείων του ενεργητικού, πρόσθετες επενδύσεις σε εγκαταστάσεις, εξοπλισμό, μεγάλο χρόνο προετοιμασίας και στρατηγικό σχεδιασμό, αλλά και σημαντικό κόστος σε προβολή, προώθηση και δίκτυα διανομής, δεδομένων και της εδραιωμένης φήμης των σημάτων της προσφεύγουσας (Heineken, Amstel, Alpha κ.λπ.), του λίαν εκτεταμένου και ισχυρού δικτύου διανομής της, καθώς και της αδυναμίας των ανταγωνιστών της να βρουν επαρκή πρόσβαση στην αγορά. Η ΕΑ έλαβε επιπλέον υπόψη την μελέτη της διεθνούς εταιρίας οικονομικών συμβούλων [...] εκδοθείσα κατά το 2012, για λογαριασμό της προσφεύγουσας, στην οποία υιοθετείται ως σχετική προϊόντική αγορά, η αγορά της μπίρας, και εξετάζεται περαιτέρω, αν η προϊόντική αγορά πρέπει να οριοθετηθεί ακόμη στενότερα ως προμήθεια μπίρας στα Key Accounts. (Σχετικό 11 [Μελέτη οικονομικών συμβούλων [...] εκδοθείσα κατά το 2012 για λογαριασμό της ΑΖ]. Με βάση τα ανωτέρω, καθώς και τη σχετική ελληνική και ενωσιακή νομολογία, η ΕΑ όρισε ως σχετική αγορά προϊόντος, την αγορά παραγωγής/εισαγωγής και διάθεσης μπίρας, με εξέταση και των επιπέδων χονδρικής και λιανικής διάθεσης, και με περαιτέρω διάκριση ως προς την τελευταία μεταξύ της διάθεσης προς πώληση της μπίρας α) μέσω σημείων επιτόπιας κατανάλωσης (τομέας Horeca λ.χ. ξενοδοχεία, εστιατόρια, καφενεία, μπαρ) και β) μέσω σημείων για κατανάλωση εκτός του καταστήματος (λ.χ. σούπερ μάρκετ, μίνι μάρκετ και εν γένει καταστήματα - σημεία χωρίς άδεια κατανάλωσης). Περαιτέρω, ως προς την

σχετική γεωγραφική αγορά, η οποία περιλαμβάνει την περιοχή όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών, και οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς, και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές στις οποίες οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά, η ΕΑ θεώρησε ότι στην κρινόμενη υπόθεση, ως σχετική γεωγραφική αγορά, δύναται να θεωρηθεί, το σύνολο της ελληνικής επικράτειας, όπου δραστηριοποιείται, τόσο η καταγγελλόμενη όσο και οι παρεμβαίνουσες, και όπου εμφανίζονται γενικά ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού. Η εν λόγω οριοθέτηση της σχετικής γεωγραφικής αγοράς δεν αμφισβητείται από την προσφεύγουσα.

16. Επειδή περαιτέρω, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, λαμβάνοντας υπόψη ότι : α) κατά την έννοια των άρθρων 2 του ν. 703/1977, 2 ν. 3959/2011 και 102 ΣΛΕΕ, δεσπόζουσα θέση, είναι η θέση οικονομικής ισχύος που κατέχει μια επιχείρηση, πράγμα που της επιτρέπει να εμποδίζει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην οικεία αγορά, και της προσφέρει, σε σημαντικό βαθμό, τη δυνατότητα ανεξάρτητης, έναντι των ανταγωνιστών της, των πελατών της, και τελικά των καταναλωτών, συμπεριφοράς, ενώ τα πολύ υψηλά μερίδια αγοράς, αποτελούν, πλην έκτακτων περιστάσεων, απόδειξη δεσπόζουσας θέσης (ΔΕΚ απόφαση Hoffmann-La Roche), β) στην κρινόμενη υπόθεση, ενδεικτικό είναι, ότι τα περισσότερα έτη που καταλαμβάνει η παράβαση, η προσφεύγουσα κατείχε σταθερά μερίδια περί το 70%, και κατέχει με διαφορά το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς, το οποίο φτάνει και το α' εξάμηνο του 2013 σε επίπεδο σαφώς ανώτερο του 50%, ενώ η Ολυμπιακή Ζυθοποιία και η Μύθος Ζυθοποιία, ακολουθούν με μεγάλη διαφορά, σε υποπολλαπλάσια ποσοστά ([...]% και [...]%, αντίστοιχα), γ) τα μερίδια της προσφεύγουσας υπερβαίνουν σταθερά και σε βάθος χρόνου πολύ πέραν της δεκαετίας, το 50% της σχετικής αγοράς, σε όλα τα επίπεδα, ανεξαρτήτως κατάτμησης, ενώ επίσης, παρά την πτωτική τάση των τελευταίων ετών, είναι με διαφορά τα μεγαλύτερα μερίδια της αγοράς, και μάλιστα επί σειρά ετών, κυμαινόμενα σε επίπεδα εγγύς ή και ανώτερα του 80%, δ) σύμφωνα με αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το μερίδιο της προσφεύγουσας στην ελληνική αγορά, υπολογίζεται

μεταξύ 80 – 90% για το έτος 2002-2003, και μεταξύ 75 – 85% για το έτος 2006, ε) η Heineken NV, μητρική της προσφεύγουσας, αναφέρει ότι η Αθηναϊκή Ζυθοποιία, είναι «ηγέτης» στην Ελλάδα, στ) σε ετήσιες εκθέσεις του Ομίλου Heineken, προηγούμενων ετών, αναφέρεται ότι η ελληνική εταιρία του Ομίλου, ηγείται της ελληνικής αγοράς μπύρας, κατέχοντας την πρώτη θέση κατά τα έτη 2004-2011, με μερίδιο αγοράς ύψους [...]%, [...]%, [...]%, [...]%, και [...]%, κατά τα έτη 2004, 2005, 2006, 2007 και 2008 αντίστοιχα, ζ) διαπιστώνεται η ασθενής θέση των ανταγωνιστών της, από τους οποίους η προσφεύγουσα υπερέχει, και δη, σε μερίδια πολλαπλάσια, από εκείνα του σημαντικότερου ανταγωνιστή της, της καταγγέλλουσας Μύθος Ζυθοποιίας, το μερίδιο της οποίας έχει διαχρονικά κυμανθεί, μεταξύ 10%-15%, έκρινε ότι η προσφεύγουσα κατέχει ένα εξαιρετικά υψηλό μερίδιο της σχετικής αγοράς για πάρα πολλά έτη, ενώ συστηματικά καταγράφεται σημαντική διαφορά, μεταξύ του μεριδίου της, και των μεριδίων των σπουδαιότερων ανταγωνιστών της, διαπιστώσεις που μαρτυρούν ευθέως, την ύπαρξη της δεσπόζουσας θέσης της, στην σχετική αγορά. Επιπλέον, η ΕΑ έκρινε ότι τα διαχρονικά υψηλά μερίδια της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας, στην αγορά του ζύθου, σε σύγκριση με τους ανταγωνιστές της, καταδεικνύουν την ύπαρξη φραγμών εισόδου και επέκτασης . Το συνολικό οικονομικό και τεχνολογικό κεφάλαιο της προσφεύγουσας, τα σήματα φήμης που χρησιμοποιεί, οι οικονομίες κλίμακας που μπορεί να αξιοποιήσει, το εδραιωμένο δίκτυο πωλήσεων και διανομής της, καθώς και τα κόστη που συνεπάγονται η οργάνωση ενός εκτεταμένου ανταγωνιστικού δικτύου διανομής, και η υποστήριξη και εδραίωση, ανταγωνιστικών σημάτων, στη σχετική αγορά, αποτελούν στην πράξη σημαντικά εμπόδια εισόδου. Η ΕΑ διαπίστωσε ακόμη, ότι η προσφεύγουσα διαθέτει τη μεγαλύτερη και γνωστότερη σειρά προϊόντων, εντός της αγοράς αναφοράς, έχει εδραιώσει το πιο εκτεταμένο δίκτυο πωλήσεων και διανομής, έχει επενδύσει πολύ μεγάλα ποσά σε marketing και διαφήμιση, που είναι πολύ σημαντικά για την αποτελεσματική προώθηση προϊόντων στη σχετική αγορά, και δημιούργησε έτσι τα ισχυρότερα σήματα στην αγορά της μπύρας, που χαίρουν ιδιαίτερης φήμης όπως το σήμα “Heineken” που θεωρείται το πλέον ισχυρό, μεταξύ των διεθνών σημάτων μπύρας. Με

βάση τα ανωτέρω, η ΕΑ κατέληξε στη διαπίστωση, ότι η προσφεύγουσα αποτελεί «αναπόφευκτο εμπορικό εταίρο» (“unavoidable trading partner”) για πολλούς χονδρεμπόρους και λιανοπωλητές στην αγορά του ζύθου. Και τούτο διότι, τα προεκτεθέντα στοιχεία, που αναφέρονται ιδίως: α) στην κατοχή από την ΑΖ πολύ υψηλού μεριδίου αγοράς για περίοδο πολλών ετών και, συνακόλουθα, στον όγκο παραγωγής και προσφοράς που αυτό αντιπροσωπεύει, β) στην πανίσχυρη και παγιωμένη θέση της σε σχέση με τους ανταγωνιστές της (οι οποίοι κατέχουν αισθητά πολύ μικρότερα μερίδια αγοράς), αλλά και στην απόλυτη κυριαρχία της και στα μικρά σημεία πώλησης (δεδομένου ότι πέραν του μεριδίου αγοράς και του σημαντικά υψηλότερου βαθμού διείσδυσής της, είναι και σήμερα ο μόνος προμηθευτής πολλών σημείων πώλησης), γ) στην κατοχή από αυτήν της μεγαλύτερης και γνωστότερης «γκάμας» προϊόντων στην αγορά αναφοράς, του πλέον εκτεταμένου δικτύου πωλήσεων και διανομής, καθώς και σημάτων ιδιαίτερης φήμης, που υποστηρίζονται συστηματικά από σημαντικές επενδύσεις, είναι ακριβώς τα στοιχεία εκείνα που συνθέτουν την έννοια του «αναπόφευκτου» ή «αναγκαστικού» εμπορικού εταίρου.

17. Επειδή η Επιτροπή Ανταγωνισμού, συνήλθε σε διάσκεψη στη συνεδρίαση της 20^{ης} Φεβρουαρίου 2014, η οποία συνεχίστηκε σε διαδοχικές συνεδριάσεις, και ολοκληρώθηκε στη συνεδρίαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2014. Η Ε.Α. κατά τη διάσκεψή της, έλαβε υπόψη όλα τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, και συγκεκριμένα την Εισήγηση με αριθ. πρωτ. 9704/11.12.2013 της ΓΔΑ, τις απόψεις που εξέφρασαν, προφορικώς και εγγράφως, τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά την ακροαματική διαδικασία, το αποδεικτικό υλικό της υπόθεσης, που αφορούσε στην αυτεπάγγελτη έρευνα της ΓΔΑ, στην 8461/29.12.2006 καταγγελία της «ΜΥΘΟΣ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΑΕ», και την αναφορά της «ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ ΑΕ», τη νομολογία των Κοινοτικών Δικαστηρίων σχετικά με τους όρους για τη συνδρομή δεσπόζουσας θέσης και παράβασης του άρθρου 2 του ν. 703/1977, τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενήργησαν τα όργανά της, σε πλήθος εσωτερικών εγγράφων της προσφεύγουσας (έγγραφα εμπορικής πολιτικής, εγχειρίδια εκπαίδευσης, εκθέσεις αξιολογήσεις υπαλλήλων της, μηνύματα ηλεκτρονικού υπολογιστή

μεταξύ των εργαζομένων σε αυτή κλπ), τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από τις παρεμβαίνουσες και από λοιπές παραγωγικές και εισαγωγικές εταιρίες, δραστηριοποιούμενες στον κλάδο, από χονδρεμπορικές επιχειρήσεις, καταστήματα επιτόπιας κατανάλωσης, επιχειρήσεις super market και ξένους οίκους, καθώς και από σειρά αιφνίδιων επιτόπιων ελέγχων στις εγκαταστάσεις της προσφεύγουσας, και αιφνίδιων επιτόπιων ελέγχων, σε ανταγωνίστριες εταιρίες, σε χονδρεμπορικές επιχειρήσεις, σε σούπερ μάρκετ και σε τελικά σημεία επιτόπιας κατανάλωσης. Περαιτέρω, εξετάσθηκαν τα επιμέρους κανάλια διανομής και διάθεσης και ελήφθησαν ένορκες καταθέσεις από εκπροσώπους χονδρεμπορικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων εκμετάλλευσης τελικών σημείων κατανάλωσης, ενώ, επίσης, εστάλη μεγάλος αριθμός ερωτηματολογίων σε επιχειρήσεις δραστηριοποιούμενες, κατά τα ανωτέρω, στην παραγωγή και στη χονδρική και λιανική εμπορία προϊόντων ζύθου. Στο πλαίσιο της διερεύνησης της υπόθεσης, η Υπηρεσία συνέλεξε μεγάλο όγκο στοιχείων μέσω της διενέργειας 59 επιτόπιων ελέγχων και καταθέσεων που πραγματοποιήθηκαν σε δύο επιχειρήσεις δραστηριοποιούμενες στην παραγωγή και εμπορία προϊόντων ζύθου, σε είκοσι τρεις χονδρεμπορικές επιχειρήσεις, σε τριάντα τρεις επιχειρήσεις εκμετάλλευσης σημείων επιτόπιας κατανάλωσης μπίρας και σε ένα σούπερ μάρκετ. Η Υπηρεσία απηύθυνε 113 ερωτηματολόγια παροχής στοιχείων, και συγκεκριμένα απηύθυνε 14 ερωτηματολόγια σε 4 ανταγωνίστριες της καθ' ης, 31 ερωτηματολόγια σε 30 χονδρεμπορικές επιχειρήσεις, 47 ερωτηματολόγια σε 42 επιχειρήσεις εκμετάλλευσης σημείων επιτόπιας κατανάλωσης μπίρας και τα υπόλοιπα ερωτηματολόγια απευθύνθηκαν σε 12 σούπερ μάρκετ, 3 διεθνείς ομίλους επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας προϊόντων ζύθου καθώς και στα Γραφεία Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων 6 Πρεσβειών . Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας καταγράφηκαν στην υπ' αρ. 9704/11.12.2013 Εισήγηση, που κάνει αναφορά σε περίπου 50 key accounts και πάνω από 180 άλλα τελικά σημεία κατανάλωσης. Από τα ανωτέρω η Επιτροπή προέβη στις εξής διαπιστώσεις:

A) Στην αγορά επιτόπιας κατανάλωσης (key accounts), η προσφεύγουσα είχε συνάψει, κατά τη διάρκεια των ετών 1998 έως 2012

συμβάσεις, με ρητές ή συναγόμενες εκ του περιεχομένου τους, ρήτρες αποκλειστικότητας. Η αγορά επιτόπιας κατανάλωσης περιλαμβάνει ως πελάτες, κατά κύριο λόγο, μεγάλες αλυσίδες καταστημάτων εστίασης, ταχείας εστίασης, ξενοδοχείων, καθώς και επιχειρήσεις τροφοδοσίας. Με τους πελάτες της συγκεκριμένης κατηγορίας, η προσφεύγουσα, κατά κανόνα, συνήπτε διαδοχικές κεντρικές συμφωνίες συνεργασίας, η διάρκεια των οποίων υπερέβαινε το έτος, ενώ η προμήθεια των καταστημάτων, πραγματοποιείτο είτε απευθείας από την προσφεύγουσα, είτε μέσω χονδρεμπορικών επιχειρήσεων. Στις συμβάσεις αυτές, από τις οποίες 71 περιέχονται στη δικογραφία, περιλαμβάνονται όροι, με τους οποίους η προσφεύγουσα χορηγούσε παροχές σε αλυσίδες μαζικής εστίασης (key accounts), με την μορφή προκαταβολικής χορήγησης αμοιβών σε ποσοστό επί της προβλεπόμενης αξίας αγορών, ή χορήγησης αμοιβών σε ποσοστό επί αξίας αγορών για προωθητικές ενέργειες. Η προσφεύγουσα επιφύλασσε σημαντικές οικονομικές αντιπαροχές που στόχευαν στην επιβράβευση της πίστης των αντισυμβαλλομένων και τον εφοδιασμό τους μέσω αυτής. Οι σημαντικές αυτές οικονομικές παροχές, συνίσταντο ιδίως : σε βασική έκπτωση επί τιμολογίου ποσοστού μέχρι [...], εκπτώσεις με πιστωτικό σημείωμα, κιβωτιακή έκπτωση, περαιτέρω έκπτωση ετησίως επί της αξίας των προϊόντων με προκαταβολή έκπτωσης – [...] του στόχου ("πρόβλεψης αξίας αγορών" - αν η αξία των αγορών υπολείπεται του ποσού αυτού η αντισυμβαλλόμενη θα επιστρέφει στην προσφεύγουσα το υπερβάλλον ποσό της προκαταβολής), μηχανήματα βαρελιού μπύρας, προωθητικά προγράμματα ποσού μέχρι [...] ευρώ ανά έτος και ανά κατάσταση, με παραστατικά για προωθητικές ενέργειες που θα εκδίδονται στο όνομα της προσφεύγουσας, η οποία θα τα εξοφλεί, ποσά μέχρι [...] Ευρώ + ΦΠΑ για προώθηση των σημάτων της σε τιμοκαταλόγους και φωτεινά σήματα. Ενδεικτικά αναφέρονται (Κατάλογος σχετικών Ε.Α. σχετικά 18-79): Συμβάσεις που καλύπτουν χρονικά διαστήματα από το έτος 1999 έως το έτος 2012, με αδιάλειπτη αλληλουχία της διάρκειας ισχύος τους. Η από [...] σύμβαση της προσφεύγουσας με την εταιρία [...] (διάρκεια [...]), στον όρο 1 της οποίας αναφέρεται ότι: «Η πρώτη συμβαλλόμενη [...] αναλαμβάνει με το παρόν την υποχρέωση, όπως όλα τα λειτουργούντα ανά

την Ελλάδα καταστήματα και θυγατρικές της εταιρίες [...] συνάψουν με την Αθηναϊκή Ζυθοποιία συμβάσεις αποκλειστικής προμήθειας και πώλησης από αυτά της μπίρας, παραγωγής ή εμπορίας της τελευταίας, την οποία η εταιρία [...] θα επιλέγει. [...] ». Σύμφωνα δε με τον όρο 3: «Καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος του παρόντος συμφωνητικού, όλα τα καταστήματα [...] υποχρεούνται να διαθέτουν αποκλειστικά προϊόντα μπίρας της ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑΣ. Ειδικότερα για τα [...] η αποκλειστικότητα ισχύει και για ανθρακούχο φυσικό μεταλλικό νερό ΙΟΛΗ » (Σχετικό 17 Σύμβαση της [...] ΑΖ και [...] για καταστήματα [...]). Σε άλλη σύμβαση της [...] ισχύος έως [...], προβλέπεται ότι: [...] (Σχετικό 18 Σύμβαση της [...] ΑΖ και [...] για καταστήματα [...]). Περαιτέρω, στη σύμβαση με αρ. πρωτ. [...] ισχύος έως [...], αναφέρεται ότι: [...] Στο από [...] ιδιωτικό συμφωνητικό της προσφεύγουσας με την [...], διάρκειας δύο ετών (ισχύς από [...]), στο άρθρο 5 ορίζεται ότι: [...]. Στο δε άρθρο 10 προβλέπεται ότι: [...]. Στην από [...] (διάρκειας έως 31.12.2009) σύμβαση της προσφεύγουσας με τη [...], στο άρθρο 5 της σύμβασης ορίζεται εκ νέου, όπως και στις προηγούμενες, ότι: [...]. Στο άρθρο 11 ορίζονται αντίστοιχα ανταλλάγματα για την κάλυψη των αναγκών των καταστημάτων από την ΑΖ. Ορίζεται ειδικότερα ότι (και εδώ με προκαταβολή και με επιστροφή της σε περίπτωση μη επίτευξης της κάλυψης των συγκεκριμένων ποσοτήτων - γεγονός που λειτουργεί ως ισοδύναμο αντικίνητρο για την προσφυγή σε άλλον προμηθευτή): [...]. Για προώθηση των σημάτων της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας σε φωτεινούς τιμοκαταλόγους και ανάρτηση φωτεινών σημάτων των προϊόντων της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας εντός των ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ, κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 15 και 16, στο άρθρο 17 επιπλέον προβλέπεται: [...]. Στις συμβάσεις [...] μεταξύ της προσφεύγουσας και της [...] ρητώς στους όρους 1 και 2 προβλέπεται ότι: [...] (Σχετ. 35,39,41). Στην από [...] σύμβαση με την [...], η προσφεύγουσα δεσμεύεται να παρέχει στην αντισυμβαλλόμενη της [...]. Αντίστοιχοι όροι ανευρίσκονται και στην από [...] σύμβαση συνεργασίας της προσφεύγουσας με την [...], όπου προβλέπεται [...]. Στην (διάρκειας 1.1.2005-31.12.2007) σύμβαση της προσφεύγουσας με την [...] και διατηρεί και εκμεταλλεύεται τα κυλικεία που λειτουργούν στο σύνολο των πλοίων

πλοιοκτησίας της εταιρίας [...], δηλώνεται ότι: [...]. Σε σχέση με την οικονομική αντιπαροχή που προβλέπεται και σε αυτή την περίπτωση: [...] (σχετ. 43 κατάσταση σχετικών ΕΑ). Στο προοίμιο της από [...] σύμβασης (διάρκειας [...]) της προσφεύγουσας με την [...], για τα κυλικεία που λειτουργούν στο σύνολο των πλοίων κάθε τύπου πλοιοκτησίας της εταιρίας [...] προβλέπεται ότι: [...]. (σχετ. 44 κατάσταση σχετικών ΕΑ). Στο προοίμιο της από [...] σύμβασης συνεργασίας [...] της καθ' ης με την [...], ορίζεται σε σχέση με τα κυλικεία που λειτουργούν στο σύνολο των πλοίων κάθε τύπου πλοιοκτησίας της εταιρίας [...] τα ακόλουθα: [...] (σχετ. 45). Στο προοίμιο της από [...] σύμβασης συνεργασίας (διάρκειας [...]) της προσφεύγουσας με την [...] για τα κυλικεία που λειτουργούν στο σύνολο των πλοίων της εταιρίας [...] περιέχεται ο ακόλουθος όρος: [...] Ακόμα, η προσφεύγουσα έχει υπογράψει συμβάσεις προμήθειας προϊόντων μπίρας με την [...] η οποία εκμεταλλεύεται ή παραχωρεί την άδεια εκμετάλλευσης των καταστημάτων με την επωνυμία [...]. Οι εν λόγω συμβάσεις καλύπτουν αδιαλείπτως το διάστημα των ετών 2001 [...] έως σήμερα. Στην πρώτη εξ αυτών, από [...] σύμβαση με διάρκεια ισχύος έως την 31.12.2003 ορίζεται (μέρος Β'): [...] (Σχετικό 52 [Σύμβαση της [...]). Στην από [...] σύμβαση της προσφεύγουσας με τη [...] που ακολούθησε, με διάρκεια ισχύος 01.01.2004 - 31.12.2006), η οποία αφορά στις αλυσίδες καταστημάτων γρήγορης εστίασης με τους διακριτικούς τίτλους [...] προβλέπεται αποκλειστικότητα, με εξασφάλιση της κάλυψης των αναγκών όλων των καταστημάτων από την προσφεύγουσα, και τα σχετικά οικονομικά ανταλλάγματα: [...] (Σχετικό 53 [Σύμβαση της [...]). Στην από [...] σύμβαση (διάρκειας [...]) της προσφεύγουσας με την ανώνυμη εταιρεία [...], προβλέπονται τα εξής όσον αφορά στην αποκλειστικότητα και τα σχετικά οικονομικά ανταλλάγματα: [...] (Σχετικό 54 [Σύμβαση της [...]). Στις διαδοχικές συμβάσεις που υπεγράφησαν μεταξύ των ιδίων συμβαλλομένων την [...] στους όρους 1 και 2 προβλέπεται ότι: [...] (Σχετικό 55 [Σύμβαση της [...], Σχετικό 56 [Σύμβαση της [...], Σχετικό 57 [Σύμβαση της [...]). Σε εσωτερικό εταιρικό έγγραφο της προσφεύγουσας– [...] ηλεκτρονικό μήνυμά που εντοπίστηκε κατά τον επιτόπιο έλεγχο στα γραφεία της, και που αφορά στη συνεργασία της με τη

[...] (στο πλαίσιο της σύμβασης που έληγε την [...]), περιλαμβάνεται ρητά η μνεία: «μόνο προϊόντα Αθηναϊκής Ζυθοποιίας». Ειδικότερα, πέραν των εκεί αναφερομένων εκπτώσεων, αναφέρεται στις «ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΕΣ - ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ» ότι «έχει προκαταβληθεί το ποσό των [...] για την διάρκεια των [...] της σύμβασης», ότι «τα καταστήματα βρίσκονται στο [...]» και επισημαίνεται η προεκτεθείσα μνεία: «Μόνο προϊόντα Α.Ζ.». Στο πλαίσιο δε της ανανέωσης της συνεργασίας που έληγε το [...], η προσφεύγουσα προέβη σε βελτίωση του προσφερόμενου ποσού για [...] στο πλαίσιο της εμπορικής της πρότασης συνεργασίας, προκειμένου να συνεχισθεί η εκ μέρους της αποκλειστική προμήθεια των καταστημάτων της εν λόγω εταιρίας με προϊόντα ζύθου (βλ. Πίνακα 1 του Παραρτήματος 1). Αναλυτικότερα, όπως προκύπτει από ηλεκτρονική αλληλογραφία μεταξύ [...] και στελέχους της εταιρίας [...], η εταιρία στο από [...] ηλεκτρονικό μήνυμά της με θέμα [...] της είχε προτείνει στο πλαίσιο της συνεργασίας με διάρκεια [...]. Στο μεταγενέστερο μήνυμα [...], με ημερομηνία [...] και θέμα [...], η εταιρία προσφέρει [...] . Η από 01.04.2006 σύμβαση, που τελικά υπεγράφη, ενσωματώνει τους όρους της «νέας πρότασης», ενώ στο μέρος Β' προβλέπεται, όπως και στην προηγούμενη σύμβαση ότι [...] (Σχετικό 62 [Εσωτερικό έγγραφο της ΑΖ από επιτόπιο έλεγχο στα γραφεία της που αφορά στη συνεργασία της με τη [...], Σχετικό 63 [Ηλεκτρονικό μήνυμα [...], Σχετικό 64 [Ηλεκτρονικό μήνυμα [...], Σχετικό 65 [Σύμβαση της [...]. Οι ως άνω όροι περί υποχρέωσης προμήθειας των προϊόντων ζύθου της περιλαμβάνονται και στις από [...] και [...] συμβάσεις που ακολούθησαν με αντίστοιχη διάρκεια ισχύος [...] και [...] (Σχετικό 66 [Σύμβαση της [...], Σχετικό 67 [Σύμβαση της [...]). Στη σύμβαση μεταξύ προσφεύγουσας και της εταιρίας [...] της [...] (διάρκεια [...]) προβλέπεται μεταξύ άλλων ότι [...]. Αναφορικά δε με το ποσοστό της προσφερόμενης παροχής εκ μέρους της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας, από την εξέταση των όρων της σύμβασης καθώς και την αξία πωλήσεων που πραγματοποίησε προς την εν λόγω επιχείρηση η Αθηναϊκή Ζυθοποιία κατά τη διάρκεια της περιόδου ισχύος της σύμβασης, προκύπτει ότι το ποσοστό της συμβατικά ορισθείσας αμοιβής της εταιρίας για την προβολή των εμπορικών σημάτων προϊόντων μπίρας της

Αθηναϊκής Ζυθοποιίας στα καταστήματα της αλυσίδας κυμαίνεται [...]. Η ΑΖ παρέχει οικονομικά ανταλλάγματα τα οποία συνιστούν σημαντική οικονομική αντιπαροχή, και αφορούν υψηλά, εξατομικευμένα, αναδρομικού χαρακτήρα, οικονομικά ανταλλάγματα, μάλιστα μεταξύ άλλων με προκαταβολή μεγάλου ποσού. Συγκεκριμένα, όπως προαναφέρθηκε, στην έγγραφη αυτή σύμβαση συμφωνείται ότι έναντι της ως άνω υποχρέωσης της Εταιρίας για προμήθεια των προϊόντων της Αθηναϊκής, η ΑΘΗΝΑΪΚΗ αναλαμβάνει και δηλώνει ότι θα παρέχει προς την Εταιρεία για όσο διάστημα παραμένει ισχυρή αυτή η σύμβαση [...]. (Κατάσταση Σχετικών ΕΑ). Στις συμβάσεις μεταξύ της προσφεύγουσας και της [...], διατύπωση από την οποία αποδεικνύεται πέραν αμφιβολίας η επιβολή αποκλειστικότητας, δεδομένου ότι αναφέρεται ρητά στην κάλυψη των αναγκών σε προϊόντα μπίρας των καταστημάτων [...] που περιλαμβάνονται στη σύμβαση και η αποκλειστική προμήθεια και διάθεση των προϊόντων της ΑΖ συνιστά υποχρέωση της αντισυμβαλλόμενης αλυσίδας key account, έναντι της οποίας υποχρέωσης μάλιστα, σύμφωνα με τους αντίστοιχους όρους, χορηγούνται από την καθ' ης οι εκπτώσεις. Ειδικότερα, στις έγγραφες συμβάσεις της [...]. Στην από [...] σύμβαση της προσφεύγουσας με την [...] διάρκειας [...], η οποία εκμεταλλεύεται τα σχετικά [...], προβλέπεται ότι: [...] (Σχετικό 71 [Σύμβαση της [...]). Στην περίπτωση αυτή η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η επιβολή του όρου της αποκλειστικότητας προκύπτει από τους ίδιους τους όρους της σύμβασης, οι οποίοι προβλέπουν ρητά την κάλυψη των αναγκών της αλυσίδας από προϊόντα της προσφεύγουσας και υποχρέωση της αντισυμβαλλόμενης για προμήθεια και διάθεση στα καταστήματά της των προϊόντων της. Περαιτέρω, συμφωνούνται σημαντικά οικονομικά ανταλλάγματα [...] (ήτοι, της προμήθειας με προϊόντα της Αθηναϊκής). Στην από [...] σύμβαση της προσφεύγουσας με την [...] (διάρκειας [...]), η οποία εκμεταλλεύεται τα σχετικά [...], στους όρους 1, 2 προβλέπεται ότι: [...] (Σχετικό 72 [Σύμβαση της [...]). Στις συμβάσεις με την ίδια εταιρία, [...], της [...] (διάρκειας 01.01.2007 - 31.12.2008), της [...] (διάρκειας 01.01.2009 – 31.12.2010) και της [...] (διάρκειας 01.01.2011 – 31.12.2012) προβλέπεται ότι: [...] (Σχετικό 73 [Σύμβαση της [...], Σχετικό 74 [Σύμβαση της [...], Σχετικό 75 [Σύμβαση της

[...]). Στην από [...] σύμβαση της προσφεύγουσας με την εν λόγω εταιρεία (διάρκειας 01.01.2013 - 31.12.2013), αναφέρεται ότι: «2. Με την παρούσα σύμβαση τα μέρη αναλαμβάνουν τις εξής υποχρεώσεις: α) Εφόσον της ζητηθεί από τη [...], η ΑΘΗΝΑΪΚΗ αναλαμβάνει να προμηθεύει τα Εστιατόρια με τα Προϊόντα μπίρας της. [...] (Σχετικό 76 [Σύμβαση της [...]). Σχετικά με την [...], σε εσωτερικό εταιρικό έγγραφο του 2005 της προσφεύγουσας, που εντοπίστηκε κατά τον επιτόπιο έλεγχο στα γραφεία της και αφορά στη συνεργασία της με την [...], στο σημείο [...] αναφέρεται ότι [...]. Εξάλλου, σε προγενέστερο ενημερωτικό σημείωμα που αποστέλλεται από στέλεχος της προσφεύγουσας, σε έτερο στέλεχος με ημερομηνία [...], αναφέρεται για τη συνεργασία με την [...] ότι η ποσοστιαία συμμετοχή των προϊόντων ζύθου της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας τη στιγμή εκείνη είναι [...] %, ενώ ως στόχος σημειώνεται να επιδιωχθεί το 100%, επιδιώκεται δηλαδή ρητά ως στρατηγική της εταιρίας και με συγκεκριμένο σχέδιο και ενέργειες η επίτευξη αποκλειστικότητας. Όντως, φαίνεται πως στην πράξη ο στόχος αυτός επετεύχθη, καθώς στο τέλος του 2005 στο ως άνω εσωτερικό σημείωμα της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας διαπιστώνεται ότι «[...] της εταιρείας υπάρχουν μόνο οι μπίρες μας» (Σχετικό 78 [Εσωτερικό έγγραφο του 2005 της AZ που αφορά στη συνεργασία της με την [...]). Κατά την ΕΑ αποκλειστικότητα προκύπτει ότι επιβλήθηκε από την Αθηναϊκή Ζυθοποιία στην [...], στο πλαίσιο της γενικότερης στρατηγικής επιδίωξης αποκλειστικότητας από την καθ' ης. Μολονότι τούτο δεν φαίνεται να συνομολογήθηκε ρητά, σε εσωτερικό εταιρικό έγγραφο του 2005 της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας που εντοπίστηκε κατά τον επιτόπιο έλεγχο στα γραφεία της και αφορά στη συνεργασία της με την [...], η αποκλειστικότητα προκύπτει ότι παρακολουθείται στενά. Στην από [...] σύμβαση, διάρκειας [...], μεταξύ της προσφεύγουσας και της [...], η οποία εκμεταλλεύεται [...], προβλέπονται τα εξής: [...]. Στην από [...] σύμβαση συνεργασίας (διάρκειας [...]) μεταξύ της προσφεύγουσας και της [...], προβλέπονται τα εξής: [...] (Σχετικό 83 [Η υπ' αριθ. [...] ένορκη βεβαίωση [...], Δ/ντος Συμβούλου της [...]). Στην από [...] σύμβαση (διάρκειας 01.01.2006 - 31.12.2008) της προσφεύγουσας με την εταιρία [...] που εκμεταλλεύεται ή/και διαχειρίζεται ξενοδοχεία [...],

προβλέπεται ομοίως η κάλυψη των αναγκών όλων των σημείων πώλησης των ξενοδοχείων με προϊόντα (ζύθο και νερό) της δεσπόζουσας προμηθεύτριας: [...]. Ως προς τα οικονομικά ανταλλάγματα, πέραν της δωρεάν χορήγησης και συντήρησης μηχανισμών διάθεσης μπίρας βαρελιού, προβλέπεται στη σύμβαση (άρθρο 5 επ.) ότι: [...]. Στην από [...] σύμβαση (διάρκειας 01.01.2009 – 31.12.2010) με την ίδια εταιρία προβλέπεται αντιστοίχως ότι: [...] (Κατάσταση Σχετικών ΕΑ). Στην από [...] σύμβαση (διάρκειας 01.06.2011 – 01.06.2012) με την ίδια εταιρία [...], προβλέπεται ότι: [...]. Ως προς τα οικονομικά ανταλλάγματα ισχύουν τα προβλεπόμενα στις ανωτέρω από [...] συμβάσεις, με εξαίρεση τις επί τιμολογίου και με πιστωτικό σημείωμα παροχές για τα Προϊόντα Μπίρας οι οποίες αυξήθηκαν κατά 1% εκάστη, οπότε ανέρχονται στο ποσοστό [...] αντιστοίχως (Κατάσταση Σχετικών ΕΑ). Στις από [...] συμβάσεις (διάρκειας 01.01.2006 - 31.12.2008 και 01.01.2009 – 31.12.2010 αντιστοίχως) της προσφεύγουσας με την εταιρία [...] που εκμεταλλεύεται ή/και διαχειρίζεται ξενοδοχεία [...], προβλέπεται ομοίως η κάλυψη των αναγκών όλων των σημείων πώλησης των ξενοδοχείων με προϊόντα της δεσπόζουσας προμηθεύτριας: [...]. Ως προς τα οικονομικά ανταλλάγματα, πέραν της δωρεάν τοποθέτησης και συντήρησης μηχανισμών διάθεσης μπίρας βαρελιού, προβλέπεται στη σύμβαση (άρθρο 5 επ.) ότι: «5. Η ΑΘΗΝΑΪΚΗ αναλαμβάνει να παρέχει προς την ΕΤΑΙΡΕΙΑ τις ακόλουθες εκπτώσεις: [...] (Σχετικό 117 [Σύμβαση της [...]). Στην από [...] σύμβαση (διάρκειας 01.06.2011 – 01.06.2012) με την ίδια εταιρία, προβλέπεται ότι: [...]. Στις από [...] συμβάσεις (διάρκειας 01.01.2006 - 31.12.2008 και 01.01.2009 – 31.12.2010) της προσφεύγουσας με την εταιρία [...] που εκμεταλλεύεται ή/και διαχειρίζεται ξενοδοχεία [...], προβλέπεται ομοίως η κάλυψη των αναγκών όλων των σημείων πώλησης των ξενοδοχείων με προϊόντα της δεσπόζουσας προμηθεύτριας: [...]. Ως προς τα οικονομικά ανταλλάγματα, πέραν της δωρεάν τοποθέτησης και συντήρησης μηχανισμών διάθεσης μπίρας βαρελιού, προβλέπεται στη σύμβαση (άρθρο 5 επ.) ότι: [...] (Σχετικό 118 [Σύμβαση της [...]). Στην από [...] σύμβαση (διάρκειας 01.06.2011 – 01.06.2012) με την ίδια εταιρία, προβλέπεται ότι: [...] (Κατάσταση Σχετικών ΕΑ). Στην από [...]

σύμβαση (διάρκειας 01.06.2011 – 01.06.2012) με την εταιρία [...] προβλέπεται ότι: [...]. Ως προς τα οικονομικά ανταλλάγματα, πέραν της δωρεάν τοποθέτησης και συντήρησης μηχανισμών διάθεσης μπίρας βαρελιού, προβλέπεται στη σύμβαση (άρθρο 5 επ.) ότι: [...]. Στις από [...] συμβάσεις (διάρκειας 01.01.2006 - 31.12.2008 και 01.01.2009 – 31.12.2010 αντιστοίχως) της προσφεύγουσας με την εταιρία [...] που εκμεταλλεύεται ή/και διαχειρίζεται ξενοδοχεία [...], προβλέπεται ομοίως η κάλυψη των αναγκών όλων των σημείων πώλησης των ξενοδοχείων με προϊόντα της δεσπόζουσας προμηθεύτριας: [...]. Ως προς τα οικονομικά ανταλλάγματα, πέραν της δωρεάν τοποθέτησης και συντήρησης μηχανισμών διάθεσης μπίρας βαρελιού, προβλέπεται στη σύμβαση (άρθρο 5 επ.) ότι: «5. Η ΑΘΗΝΑΪΚΗ αναλαμβάνει να παρέχει προς την ΕΤΑΙΡΕΙΑ τις ακόλουθες εκπτώσεις: [...] (Σχετικό 119 [Σύμβαση της [...]). Στην από [...] σύμβαση (διάρκειας 01.06.2011 – 01.06.2012) με την ίδια εταιρία, προβλέπεται ότι: [...]. Ως προς τα οικονομικά ανταλλάγματα ισχύουν γενικώς τα προβλεπόμενα στις ανωτέρω από [...] συμβάσεις, με εξαίρεση (α) τις επί τιμολογίου και με πιστωτικό σημείωμα παροχές για τα Προϊόντα Μπίρας οι οποίες αυξήθηκαν κατά 1% εκάστη, οπότε ανέρχονται στο ποσοστό [...] αντιστοίχως και (β) τις υπηρεσίες σηματοποίησης κ.λπ. για τις οποίες θα καταβληθεί ετησίως το ποσό των [...]. (Κατάσταση Σχετικών ΕΑ). Στις από [...] συμβάσεις (διάρκειας 01.01.2007 - 31.12.2008 και 01.01.2009 – 31.12.2010) της προσφεύγουσας με την εταιρία [...] που εκμεταλλεύεται ή/και διαχειρίζεται ξενοδοχεία, προβλέπεται ομοίως η κάλυψη των αναγκών όλων των σημείων πώλησης των ξενοδοχείων με προϊόντα της δεσπόζουσας προμηθεύτριας: [...]. Ως προς τα οικονομικά ανταλλάγματα, πέραν της δωρεάν τοποθέτησης και συντήρησης μηχανισμών διάθεσης μπίρας βαρελιού, προβλέπεται στη σύμβαση (άρθρο 5 επ.) ότι: «5. Η ΑΘΗΝΑΪΚΗ αναλαμβάνει να παρέχει προς την ΕΤΑΙΡΕΙΑ τις ακόλουθες εκπτώσεις: [...]. Προβλέπεται επίσης (άρθρο 6) ότι η αντισυμβαλλόμενη θα παρέχει στην ΑΖ υπηρεσίες σηματοποίησης κ.λπ. και η τελευταία θα καταβάλει το ποσό [...] (Σχετικό 120 [Σύμβαση της [...]). Στην από [...] σύμβαση (διάρκειας 01.03.2002 - 31.12.2005) της προσφεύγουσας με την [...], σε σχέση με όλα τα ξενοδοχεία τα οποία εκμεταλλεύεται ή/και διαχειρίζεται

στην Ελλάδα, προβλέπεται η πάγια, κατά τα ανωτέρω, ρήτρα της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας για κάλυψη των αναγκών όλων των σημείων πώλησης των ξενοδοχείων με προϊόντα της δεσπόζουσας προμηθεύτριας: [...]. Ως προς τα οικονομικά ανταλλάγματα, πέραν της δωρεάν τοποθέτησης και συντήρησης μηχανισμών διάθεσης μπίρας βαρελιού, προβλέπεται στη σύμβαση (άρθρο 4) ότι: «4. Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ θα δικαιούται των παρακάτω εκπτώσεων επί των εκάστοτε ισχυουσών τιμών τιμοκαταλόγου της Αθηναϊκής. [...]. Το επίπεδο των χορηγηθεισών παροχών στο πλαίσιο της συνεργασίας με τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις του εν λόγω Ομίλου, παρατίθεται στον Πίνακα 10α (ποσοστιαία αναλογία παροχών επί του πραγματοποιηθέντος μεγέθους πωλήσεων). Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Πίνακα, κατά τα έτη [...], οι χορηγηθείσες εκπτώσεις και διαφημιστικές αμοιβές [...] επί της συνολικής μικτής αξίας πωλήσεων ([...]), αντίστοιχα. Στην από [...] σύμβαση (διάρκειας 01.01.2005 - 31.12.2006) της προσφεύγουσας με την εταιρία [...] που εκμεταλλεύεται τα ξενοδοχεία [...], προβλέπεται η κάλυψη των αναγκών όλων των σημείων πώλησης των ξενοδοχείων με προϊόντα της δεσπόζουσας προμηθεύτριας αλλά επίσης προβλέπεται ότι τα προϊόντα της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας θα εξοπλίζουν και τα mini bars των ξενοδοχείων, και θα διατίθενται στις δεξιώσεις που αναλαμβάνουν τα ξενοδοχεία που διαχειρίζεται η αντισυμβαλλόμενη: [...]. Ως προς τα οικονομικά ανταλλάγματα, πέραν της δωρεάν τοποθέτησης και συντήρησης μηχανισμών διάθεσης μπίρας βαρελιού, προβλέπεται στη σύμβαση (άρθρο 5 επ.) ότι: «5. Η ΑΘΗΝΑΪΚΗ αναλαμβάνει να παρέχει προς την ΕΤΑΙΡΕΙΑ τις ακόλουθες εκπτώσεις: [...]. Προβλέπεται επίσης [...] (Σχετικό 121 [Σύμβαση της [...]). Αντιστοίχως, για την επόμενη περίοδο μεταξύ των ίδιων ως άνω επιχειρήσεων και για τα ίδια ξενοδοχεία, και συγκεκριμένα στην από [...] σύμβαση (διάρκειας 01.01.2007 - 31.12.2008) της προσφεύγουσας με την εταιρία [...] για τα ξενοδοχεία [...], προβλέπεται ομοίως ότι: [...]. Ως προς τα οικονομικά ανταλλάγματα, πέραν της δωρεάν τοποθέτησης και συντήρησης μηχανισμών διάθεσης μπίρας βαρελιού, προβλέπεται στη σύμβαση (άρθρο 5 επ.) ότι: «5. Η ΑΘΗΝΑΪΚΗ αναλαμβάνει να παρέχει προς την ΕΤΑΙΡΕΙΑ τις ακόλουθες εκπτώσεις: [...] (Σχετικό 122 [Σύμβαση της [...]). Στη σύμβαση της

προσφεύγουσας με την [...] (διάρκειας 18.07.2003 - 30.04.2005), προβλέπεται ότι: [...]. Η δε Αθηναϊκή Ζυθοποιία Α.Ε. να προμηθεύει ανελλιπώς το Ξενοδοχείο με τα προϊόντα και επιπροσθέτως να καταβάλλει στο Ξενοδοχείο το ποσό των [...]. Το ποσόν αυτό θα καταβληθεί στο ξενοδοχείο με τιμολόγια που αφορούν έντυπο υλικό ή χορηγία μουσικών εκδηλώσεων τα οποία θα εκδοθούν στο όνομα της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας». Στην περίπτωση αυτή, στο ίδιο το κείμενο της σύμβασης αναφέρεται, ότι το αντάλλαγμα που παρέχει η Αθηναϊκή Ζυθοποιία αφορά την αποκλειστικότητα στα προϊόντα της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας, ωστόσο στα επίσημα παραστατικά θα είναι κεκαλυμμένο, ήτοι προβλέπεται να καταβάλλεται με τιμολόγια που αφορούν ως προωθητικές ενέργειες (έντυπο υλικό ή χορηγία μουσικών εκδηλώσεων) στα τιμολόγια της προσφεύγουσας (Σχετικό 123 [Σύμβαση της [...]). Συμπερασματικά, από τον έλεγχο του περιεχομένου των ανωτέρω συμβάσεων προκύπτει, ότι η προσφεύγουσα εκτός από τις βασικές εκπώσεις επί τιμολογίου, τις εφάπαξ καταβολές με την έκδοση πιστωτικών σημειωμάτων και τιμολογίων παροχής υπηρεσιών (προκαταβολικά ή απολογιστικά) και τις διάφορες παροχές σε είδος, κατά τα έτη 1998 έως 2012, παρείχε οικονομικά ανταλλάγματα στους πελάτες με τους οποίους συμβαλλόταν, επί τη βάση των συνολικών αγορών των τελευταίων (συχνά σε εξαμηνιαία ή ετήσια βάση). Οι σχετικές πρακτικές της, κατηγοριοποιούνται από την Επιτροπή Ανταγωνισμού ως εξής: α) Αμοιβές που υπολογίζονταν ως ποσοστό επί της πραγματοποιηθείσας αξίας αγορών και προκαταβάλλονταν στην αρχή της περιόδου στην οποία αφορούσαν, βάσει προβλεπόμενης αξίας αγορών, η οποία, όπως αναλυτικά αναφέρεται ακολούθως, κατά κανόνα προσεγγίζει ή υπερβαίνει το ύψος των αγορών της προηγούμενης περιόδου. Οι παροχές αυτές δίνονται ως αντάλλαγμα συνήθως για την τήρηση των όρων της σύμβασης (μεταξύ των οποίων την αποκλειστική προμήθεια των προϊόντων της προσφεύγουσας για κάλυψη των αναγκών της αντισυμβαλλόμενης αλυσίδας), την απορρόφηση των προϊόντων της ή/και τη διενέργεια προωθητικών/διαφημιστικών ενεργειών. β) Αμοιβές που υπολογίζονταν ως ποσοστό επί της πραγματοποιηθείσας αξίας αγορών έναντι προωθητικών/διαφημιστικών ενεργειών. γ) Αναδρομικές, συνδεόμενες με τις

αγορές του πελάτη παροχές (επιπλέον έκπτωση με πιστωτικό σημείωμα) που υπολογίζονταν ως ποσοστό επί της πραγματοποιηθείσας αξίας αγορών, χωρίς ειδικότερη αιτιολογία (βλ.σχετ. προαναφερθείσες συμβάσεις).

B) Περαιτέρω, στα μικρότερα τελικά σημεία κατανάλωσης ζύθου (εστιατόρια, καφετέριες, μπαρ), ο έλεγχος εξέτασε, πέραν των περιπτώσεων καταβολής αναδρομικών εκπτώσεων, και της προκαταβολικής χορήγησης αμοιβών από την προσφεύγουσα, έναντι διενέργειας «προωθητικών και διαφημιστικών ενεργειών», και την επιβολή από αυτήν αποκλειστικότητας διάθεσης των προϊόντων της, την χορήγηση δελεαστικών παροχών, ως αντιπαροχή για τον εκτοπισμό των ανταγωνιστών της από τα τελικά σημεία, καθώς και τιμωρητικές συμπεριφορές της προσφεύγουσας, σε περίπτωση που ιδιοκτήτης τελικού σημείου κατανάλωσης, επιλέξει να συνεργαστεί με ανταγωνιστή της. Από τις 58 επιχειρήσεις εκμετάλλευσης τελικών σημείων επιτόπιας κατανάλωσης μπύρας που εξετάσθηκαν στο πλαίσιο της αρχικής έρευνας της Ε.Α., τέσσερις επιχειρήσεις δήλωσαν ότι δεσμεύονταν βάσει σχετικής ρήτρας αποκλειστικότητας έναντι της προσφεύγουσας, για την αποκλειστική διάθεση των εμπορικών σημάτων ζύθου που παράγει και εμπορεύεται. Επίσης, από τα στοιχεία του φακέλου αποδεικνύεται, όπως καταγράφεται αναλυτικά ανά σημείο στον Πίνακα 14 του Παραρτήματος 1, ότι για 28 ακόμη επιχειρήσεις προκύπτει ότι διαθέτουν προϊόντα ζύθου της προσφεύγουσας αποκλειστικά, σε εκτιμώμενο επίπεδο διάθεσης ανώτερο του 95%, κατά το έτος ελέγχου ή από την έναρξη λειτουργίας του καταστήματος έως το έτος ελέγχου, ή για έτη για τα οποία ερωτήθηκαν, ενώ ακόμη 6 επιχειρήσεις καλύπτουν άνω του 80% των αναγκών τους σε σήματα ζύθου με προϊόντα της. [Σχετικό 162 [...]. Κατά την κρίση της Επιτροπής, από όλη τη διαδικασία, τα στοιχεία του φακέλου και τις απόψεις που διατύπωσαν προφορικά και εγγράφως με τα σχετικά υπομνήματά τους οι συμμετασχόντες στη διαδικασία αυτή, αποδείχθηκε ότι, κατά τη διάρκεια της ελεγχόμενης περιόδου, σε πληθώρα σημείων επιτόπιας κατανάλωσης επιβαλλόταν αποκλειστικότητα από την προσφεύγουσα, με διάφορους τρόπους, μεταξύ των οποίων και η προμήθεια ζύθου από συγκεκριμένους χονδρεμπόρους και αντιστρόφως, με ή

χωρίς ανταλλάγματα διαφόρων ειδών. Και αυτό ακόμη και σε περιπτώσεις, όπου εκπρόσωποι εστιατορίων και λοιπών σημείων επιτόπιας κατανάλωσης που δηλώνουν αποκλειστική ή οιονεί αποκλειστική προμήθεια προϊόντων ζύθου της προσφεύγουσας, απέδωσαν την επιλογή τους σε διάφορους λόγους (όπως στη μεγάλη ζήτηση των συγκεκριμένων εμπορικών σημάτων, στην πλήρη γκάμα των προϊόντων που η εταιρία διαθέτει, στη δυνατότητα που δίνει η αποκλειστική συνεργασία με μία εταιρία για ελαχιστοποίηση των αποθεμάτων, όταν η ίδια εταιρία εμπορεύεται σήματα ευρείας ζήτησης, στην εντοπιότητα, στις καλές τιμές και τις εκπτώσεις, στις προσωπικές σχέσεις με τους υπαλλήλους της AZ). Η προσπάθεια αποκλεισμού ανταγωνιστικών προϊόντων, συνοδεύονταν, κατά κανόνα, από σημαντικές οικονομικές παροχές, των οποίων η χορήγηση ανήκε στη διακριτική ευχέρεια της προσφεύγουσας, και οι οποίες λάμβαναν τη μορφή ποικίλων τύπων παροχών, που ενίοτε κατηγοριοποιούνται ως [...] ή [...] ή απλά αναφέρονται ως [...]. Χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις, στις οποίες, η έρευνα της Ε.Α. κατέδειξε, ότι οι επιχειρήσεις επιτόπιας κατανάλωσης, λάμβαναν αμοιβή για «διαφημιστικούς σκοπούς» η οποία πλησίαζε ή και υπερέβαινε την αξία των αγορών τους. Η Μύθος Ζυθοποιία στην καταγγελία της, αναφέρεται στην πρακτική της προσφεύγουσας να χορηγεί σημαντικές εκπτώσεις και παροχές, σε επιχειρήσεις εκμετάλλευσης σημείων τελικής κατανάλωσης, με σκοπό να εξασφαλίζει την αποκλειστική της παρουσία σε αυτά. Αναλυτικότερα, επισημαίνει ότι μεταξύ της προσφεύγουσας και σημείων τελικής κατανάλωσης «υφίστανται προφορικές συμφωνίες απόδοσης παροχών από την προσφεύγουσα (υπό την προϋπόθεση πάντοτε της τήρησης της ρήτρας αποκλειστικότητας), οι οποίες εκτελούνται κατά τους μήνες Ιούνιο-Ιούλιο κάθε έτους προς το σκοπό του αποκλεισμού οποιουδήποτε κινδύνου να υπάρξουν επαφές με την εταιρία μας για την έναρξη συνεργασίας μαζί τους καθώς αυτή η θερινή περίοδος, λόγω ακριβώς της εποχικότητας του προϊόντος, αποτελεί και την πλέον σημαντική (από άποψη καταναλώσεων) για τους καταστηματάρχες (Σχετικό 161 [Η υπ' αριθ. 969/07.05.2007 ένορκη κατάθεση του [...]). Χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις, στις οποίες, κατά τα προεκτεθέντα, η έρευνα της Υπηρεσίας κατέδειξε ότι οι επιχειρήσεις επιτόπιας

κατανάλωσης λάμβαναν αμοιβή για «διαφημιστικούς σκοπούς», η οποία πλησίαζε ή και υπερέβαινε την αξία των αγορών τους. Η ΕΑ αναφορικά με τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, σχετικά με την αξιοπιστία και την αποδεικτική ισχύ των ενόρκων καταθέσεων των υπαλλήλων της Μύθος Ζυθοποιία, σε σχέση με τους οποίους ισχυρίζεται, ιδίως, ότι δεν αποτελούν αξιόπιστα στοιχεία λόγω του προφανούς προσωπικού εννόμου συμφέροντός των υπαλλήλων, επισημαίνει ότι, κατά πάγια νομολογία, στις περιπτώσεις στις οποίες η παράβαση αποδεικνύεται διά επαγωγικών συλλογισμών βασισμένων σε άλλα πραγματικά περιστατικά, μέσω αποδείξεων έμμεσων ή μη εγγράφων, προκειμένου για τα αποδεικτικά στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν προς απόδειξη παραβάσεως των άρθρων 101 ή 102 ΣΛΕΕ, η αρχή που ισχύει στο κοινοτικό δίκαιο είναι η αρχή της ελεύθερης εκτιμήσεως των αποδείξεων.

Γ) Περαιτέρω από τον έλεγχο προέκυψε ότι η προσφεύγουσα από το έτος 2005 και εντεύθεν, εφήρμοζε τις στρατηγικές πωλήσεων [...], με τις οποίες απέβλεπε στην διατήρηση και την ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσης της, μέσω του αποκλεισμού των ανταγωνιστών της σε επίπεδο χονδρικής και λιανικής, καθώς και της παρεμπόδισης των δυνατοτήτων ανάπτυξής τους. Οι ανωτέρω πρακτικές αποτυπώνονται σε εσωτερικά έγγραφα εμπορικής πολιτικής, εκπαίδευσης και αξιολόγησης των υπαλλήλων της, καθώς και σε στοιχεία ηλεκτρονικής αλληλογραφίας μεταξύ των στελεχών της, καθ' όλη την περίοδο στην οποία εκτείνεται η έρευνα της ΕΑ. Τα εν λόγω έγγραφα διαγράφουν την ακολουθούμενη στρατηγική της προσφεύγουσας, με πρωταρχικό σκοπό τη δέσμευση, κατάληψη και κυριαρχία επί των τελικών κυρίως σημείων πώλησης. Ειδικότερα, η στρατηγική πωλήσεων [...], που εφήρμοζε η προσφεύγουσα, εισήχθη το έτος 2005 και στόχευε στην αύξηση της παρουσίας των προϊόντων ζύθου της, στα καταστήματα επιτόπιας κατανάλωσης μπύρας. Στο πλαίσιο εφαρμογής της, τα στελέχη της προσφεύγουσας χρησιμοποίησαν συγκεκριμένες πρακτικές, προκειμένου να επιτύχουν αποκλειστικές συνεργασίες με καταστήματα επιτόπιας κατανάλωσης μπύρας. Η γενικότερη πολιτική της προσφεύγουσας να δεσμεύει όλους τους πελάτες της, και ιδίως τους βασικούς, με συμφωνίες που στόχευαν να αποκλείσουν τους ανταγωνιστές της από την

αγορά και να τους αφαιρέσουν κάθε δυνατότητα ανάπτυξης, προκύπτει και από τα ευρεθέντα έγγραφα, τις μαρτυρίες, σχετικά με τις διαπραγματεύσεις και τις προσφορές που έκανε στους πελάτες της και τις λοιπές προεκτεθείσες συνθήκες και περιστατικά. Η προσφεύγουσα χρησιμοποιούσε στο πλαίσιο του σχεδιασμού και εφαρμογής των ενεργειών της, την μέθοδο [...], η οποία αναφέρεται, μεταξύ άλλων, στην επίτευξη της αποκλειστικότητας. Ο στόχος της προσφεύγουσας ήταν να επιβάλει αποκλειστικότητα στους πελάτες της στην αγορά της επιτόπιας κατανάλωσης και για το σκοπό αυτό τα στελέχη της, ανά την Ελλάδα, υπέβαλλαν σχετικές αναφορές, από τις οποίες καταδεικνύεται η στενή παρακολούθηση του προαναφερθέντος αντιανταγωνιστικού στόχου. Μάλιστα οι αναφορές αυτές προέρχονται από όλη την Ελλάδα. Ειδικότερα, από τον έλεγχο των ηλεκτρονικών αρχείων της προσφεύγουσας, προκύπτουν στοιχεία σχετικά με τη στρατηγική της Διεύθυνσης [...]. Στην πολιτική [...] περιλαμβάνονται: [...]. Η προσφεύγουσα εξετάζει (με "case study") συγκεκριμένες επιτυχημένες περιπτώσεις εφαρμογής της πολιτικής της εταιρίας (από πραγματικές εκθέσεις στελεχών της για τελικά σημεία), αρκετές εκ των οποίων φέρουν την ένδειξη «ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ» ως αποτέλεσμα των ενεργειών που προβλέπει η ως άνω στρατηγική της (Σχετικό 137 [Παρουσίαση συνημμένη σε (e-mail) της [...] μεταξύ στελεχών της AZ]). Η στρατηγική επιχειρηματικής προσέγγισης και συνεργασίας με καταστήματα επιτόπιας κατανάλωσης μπύρας [...], βασίζεται στους πυλώνες [...]. [...] παρουσιάζονται οι στρατηγικές [...] και [...] και μάλιστα υπό τον τίτλο «Το εμπορικό μας DNA». Εκεί, για το σχέδιο του [...] δίνονται οι ακόλουθοι ορισμοί των επιμέρους πυλώνων τις στρατηγικής, τους οποίους αποκαλεί [...]. Συγκεκριμένα: [...] (Σχετικό 138 [Εταιρική παρουσίαση των στρατηγικών [...] και μάλιστα υπό τον τίτλο «Το εμπορικό μας DNA»). Στην ανάλυση [...] συμπεριλαμβάνονται ως παραδείγματα η [...] (πρόταση του συγκεκριμένου προϊόντος από το σημείο) και η [...] (και μάλιστα, τόσο στην αγορά σπιτιού – off premise όσο και στην αγορά HoReCa – on premise), ενώ στο πλαίσιο της [...] αναφέρονται ως παραδείγματα [...] στην αγορά μελλοντικής κατανάλωσης και [...] στην αγορά της επιτόπιας κατανάλωσης. (βλ. σχετικά εσωτερικά συνεργατών της

προσφεύγουσας : μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) με ημερομηνία αποστολής 07.11.2005, το οποίο είχε σταλεί από τον [...], υψηλόβαθμο στέλεχος του Τμήματος [...], το οποίο εντοπίστηκε κατά τη διάρκεια του επιτόπιου ελέγχου της 24.05.2006 στα γραφεία της). Η στρατηγική [...] εφαρμόζεται παράλληλα [...]. Η στρατηγική [...], αναφέρεται ως : «όλες τις δραστηριότητες που μπορούν να επηρεάσουν την επιλογή προμηθευτή των πελατών με σκοπό τη διείσδυση στο κατάστημα». [...] (Σχετικό 140 [...], Σχετικό 141 [Ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «[...]»], Σχετικό 142 [Ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «[...]»], Σχετικό 143 [Email της [...]], (Σχετικό 144 [Δήλωση του ιδιοκτήτη του καταστήματος, [...] στο πλαίσιο επιτόπιου ελέγχου της ΕΑ το 2010], Σχετικό 145 [Ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «[...]»], Σχετικό 146 [Ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «[...]»], Σχετικό 147 [Ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «[...]»], Σχετικό 148 [Ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «[...]»], Σχετικό 149 [Η υπ' αριθ. 19187/20.02.2014 ένορκη κατάθεση του [...]], Σχετικό 150 [Ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «[...]»], Σχετικό 151 [Ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «[...]»], (Σχετικό 152 [Ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «[...]»]), Σχετικό 153 [Ερωτηματολόγιο επιχείρησης «[...]» από επιτόπιο έλεγχο 2010], Σχετικό 154 [Ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «[...]»].

Δ) Ακόμη από τον έλεγχο προέκυψε, ότι η προσφεύγουσα, κατά το χρονικό διάστημα που αφορά ο έλεγχος της Ε.Α., επέβαλε όρο επίτευξης ικανοποιητικού, κατά την κρίση της, μεριδίου στο ράφι, στα καταστήματα των αντισυμβαλλομένων σούπερ μάρκετ, με αντάλλαγμα την καταβολή, ανά τακτά χρονικά διαστήματα, περαιτέρω ειδικής έκπτωσης, ανερχόμενης σε ποσοστό επί του συνολικού τζίρου του πελάτη στα προϊόντα της, και υπό τον όρο, ότι η εκπλήρωση του όρου θα έχει διαπιστωθεί από εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους της. Ενδεικτικά αναφέρεται: Στην από [...] σύμβαση εμπορικής συνεργασίας της προσφεύγουσας με την [...] ετήσιας διάρκειας αναφέρεται [...]. Σχετικό 295 [Η από [...] σύμβαση εμπορικής συνεργασίας της ΑΖ με την [...]]. Στην από [...] σύμβαση εμπορικής συνεργασίας της προσφεύγουσας με την [...], καθώς και στην από [...] σύμβαση εμπορικής συνεργασίας της προσφεύγουσας με την

[...], αμφότερες ετήσιας διάρκειας, αναφέρεται : [...]. Σχετικό 296 [Η από [...] σύμβαση εμπορικής συνεργασίας της AZ με την [...]], Σχετικό 297 [Η από [...] σύμβαση εμπορικής συνεργασίας της AZ με την [...]]. Στην από [...] σύμβαση εμπορικής συνεργασίας της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας με την [...] για το έτος [...] αναφέρεται ότι: [...]. Σχετικό 298 [Η από [...] σύμβαση εμπορικής συνεργασίας της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας με την [...]]. Κατά την ΕΑ, οι ανωτέρω εκπτώσεις που παρέχονταν ως αντάλλαγμα για την επίτευξη ικανοποιητικού μεριδίου στο ράφι, συνιστούν εκπτώσεις πίστης εξατομικευμένες και αναδρομικές, για [...] περίοδο αναφοράς, που χορηγούνται ως ποσοστό, βάσει του συνόλου των πωλήσεων των προϊόντων της δεσπόζουσας επιχείρησης και που εξαρτώνται από τον όγκο των πωλήσεων σε προϊόντα της προσφεύγουσας και όχι από αντικειμενικά ποσοτικά όρια, καθώς και από την επίτευξη του ικανοποιητικού μεριδίου ραφίου. Ο χαρακτήρας των χορηγούμενων εκπτώσεων, κατά την ΕΑ, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι εν λόγω εκπτώσεις στερούνται οποιασδήποτε αντικειμενικής σχέσης με την επίτευξη υψηλότερων πωλήσεων από τη δεσπόζουσα επιχείρηση . Ο ανωτέρω όρος με τα συστατικά του μέρη (υποχρέωση επίτευξης ικανοποιητικού μεριδίου ραφίου σε όλα τα καταστήματα των αλυσίδων – έναντι περαιτέρω έκπτωσης επί του συνολικού τζίρου της περιόδου αναφοράς – εφόσον διαπιστωθεί η εκπλήρωση του όρου από τους υπαλλήλους της προσφεύγουσας κατά τα ανωτέρω) θίγει τη δυνατότητα του πελάτη της δεσπόζουσας επιχείρησης να επιλέγει εντελώς ελεύθερα μεταξύ των ανταγωνιστικών προμηθευτών, κατά παράβαση της ειδικής ευθύνης της δεσπόζουσας επιχείρησης να μην προβαίνει σε πρακτικές που μπορούν να οδηγήσουν σε αποκλεισμό των ανταγωνιστών. Επίσης ο όρος αυτός, κατά την ΕΑ, δεν στηρίζεται σε οικονομική παροχή που να δικαιολογεί αντικειμενικά τη χορήγηση του εν λόγω πλεονεκτήματος, αλλά αποσκοπεί στον περιορισμό της δυνατότητας του αγοραστή να επιλέγει τις πηγές εφοδιασμού του και στην παρεμπόδιση της εισόδου άλλων παραγωγών στην αγορά. Έτσι, με την έκπτωση αυτή επιδιώκεται, μέσω της χορηγήσεως οικονομικών πλεονεκτημάτων, η παρεμπόδιση του εφοδιασμού των πελατών από ανταγωνιστές παραγωγούς .Στην προκειμένη περίπτωση η προσφεύγουσα

παρείχε σημαντικά οικονομικά κίνητρα, με τη μορφή έκπτωσης, η οποία καταβαλλόταν συνήθως είτε ανά τρίμηνο είτε ανά εξάμηνο, για τη δέσμευση «ικανοποιητικού» (και πολύ υψηλού) – αν ληφθεί υπόψη το μερίδιό της στην αγορά κατά την ισχύ των συμβάσεων- ποσοστού του διαθέσιμου σε ράφια χώρου για την πώληση των προϊόντων ζύθου της. Η χορήγηση της έκπτωσης από την προσφεύγουσα, εξηράτο από το μερίδιο στο ράφι που επιθυμούσε να αποκτήσει και δε δικαιολογείται αντικειμενικά. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα εξαρτούσε την παροχή των ως άνω εκπτώσεων, από την κρίση και τη διαπίστωση των εξουσιοδοτημένων υπαλλήλων της, σε σχέση με το αν ο όρος αυτός είχε πραγματοποιηθεί, ότι δηλ. τα προϊόντα της είχαν πράγματι καταλάβει "ικανοποιητικό" μερίδιο ραφίου, διαπίστωση εν πολλοίς υποκειμενική, η οποία άφηνε σημαντικό περιθώριο εκτίμησης στους ως άνω υπαλλήλους της προσφεύγουσας και, ιδίως, ωθούσε τα σούπερ μάρκετ να πραγματοποιούν όσο το δυνατόν μεγαλύτερες αγορές σε προϊόντα της, σε συνδυασμό και με τις άλλες εκπτώσεις που χορηγούσε.

Ε) Τέλος, από τον έλεγχο προέκυψε ότι κατά την ελεγχόμενη περίοδο, η προσφεύγουσα μετερχόταν συγκεκριμένες πρακτικές και στη χονδρεμπορική βαθμίδα διανομής. Ειδικότερα στον πίνακα 1 του Παραρτήματος 2 της Εισήγησης, περιλαμβάνονται οι απαντήσεις χονδρεμπορικών επιχειρήσεων, αναφορικά με την αναλογία της αξίας αγορών τους σε προϊόντα ζύθου της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας. Από την εξέταση των δεδομένων του Πίνακα, προκύπτει ότι 24 από τις 28 χονδρεμπορικές εταιρίες, είχαν αποκλειστική ή οιονεί αποκλειστική (σε ποσοστό ανώτερο του 80%) προμήθεια προϊόντων ζύθου από την προσφεύγουσα, για την πλειονότητα των ετών, και στις δύο εκ των υπολοίπων τεσσάρων χονδρεμπορικών επιχειρήσεων, η μέση ποσοστιαία αναλογία αγορών σε προϊόντα ζύθου της προσφεύγουσας, για την περίοδο 2004 – 2008, για την οποία υποβλήθηκαν στοιχεία, είναι της τάξεως του 80%. Η αποκλειστική συνεργασία με την προσφεύγουσα, συνδέεται με την ευνοϊκότερη μεταχείριση εκ μέρους της. Σύμφωνα με αναφορές στελεχών και υπαλλήλων ανταγωνιστριών της προσφεύγουσας εταιριών, καθώς και εκπροσώπων χονδρεμπορικών επιχειρήσεων σε υπαλλήλους ανταγωνιστριών της, η

προσφεύγουσα προωθούσε τις χονδρεμπορικές επιχειρήσεις ως προμηθευτές τελικών σημείων, με ανταμοιβή για την αποκλειστική τους προτίμηση στα προϊόντα της. Σύμφωνα δε, με αναφορές υπαλλήλων της ανταγωνίστριας και καταγγέλουσας, ΜΥΘΟΣ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΑΕ, στην προσπάθειά τους να συνάψουν συμφωνίες με χονδρεμπόρους, διαπίστωναν ότι υπήρχαν πιέσεις από την προσφεύγουσα προς τις χονδρεμπορικές επιχειρήσεις, να μην συνάπτουν συμφωνίες παρά μόνο μαζί της. Ακόμη, σύμφωνα με αναφορές [...] της έτερης ανταγωνίστριας της προσφεύγουσας, της [...] το 2012 , κατά τη γνώμη του, ένας από τους λόγους που δεν δέχεται μία χονδρεμπορική επιχείρηση να δοκιμάσει και τα δικά τους προϊόντα είναι, συνήθως, ο φόβος για δυσμενείς συνέπειες εκ μέρους της μεγάλης εταιρίας του κλάδου, της Αθηναϊκής Ζυθοποιίας, η οποία κατέχει συνήθως το μεγαλύτερο ποσοστό των πωλήσεών τους. Οι δυσμενείς συνέπειες συνίστανται, κυρίως, στη μείωση της παρεχόμενης πίστωσης αλλά και στη μείωση του κύκλου εργασιών της χονδρεμπορικής επιχείρησης, που προκύπτει από τη μη προώθηση εκ μέρους της προσφεύγουσας της συνεργασίας με συγκεκριμένα τελικά σημεία ειδικών συμφωνιών. Περαιτέρω, περιγράφονται αναφορές χονδρεμπορικών επιχειρήσεων σε υπαλλήλους ανταγωνιστριών της προσφεύγουσας, σύμφωνα με τις οποίες, η προσφεύγουσα δεν τους επέτρεπε να διακινούν προϊόντα άλλων επιχειρήσεων, καθώς και ότι, εφόσον αποδέχονταν τους όρους της συμφωνίας, η προσφεύγουσα κατηύθυνε τα τελικά σημεία να συνεργάζονται αποκλειστικά μαζί τους. Ακόμα, από τον έλεγχο προέκυψε ότι η προσφεύγουσα χρησιμοποιούσε και την ανάθεση τριγωνικών πωλήσεων στη χονδρεμπορική επιχείρηση, ως κίνητρο για τον περιορισμό της διακίνησης ανταγωνιστικών σημάτων. Η συγκεκριμένη πρακτική περιγράφεται, κυρίως, σε ένορκη κατάθεση υπαλλήλου της ΜΥΘΟΣ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑΣ ΑΕ, σύμφωνα με την οποία, η προσφεύγουσα, θέτει ως απαρέγκλιτη προϋπόθεση για την ανάθεση τριγωνικών πωλήσεων στη χονδρεμπορική επιχείρηση τη διακοπή ή τον περιορισμό της διακίνησης των σημάτων της καταγγέλλουσας. Περαιτέρω, η προσφεύγουσα προέβαινε σε διακριτική πιστωτική μεταχείριση χονδρεμπόρων και εφαρμογή πιστωτικής πολιτικής, αφού ο αριθμός των ημερών εξόφλησης εκ

μέρους του πελάτη καθοριζόταν ανάλογα με την (τιμολογηθείσα) αξία των αγορών του. Σε εσωτερικό σημείωμα της προσφεύγουσας με ημερομηνία 10.09.2004, αποτυπώνεται ως κανόνας βάσης, [...], επιτρέπεται ωστόσο η παρέκκλιση από αυτόν, με έγκριση της Διεύθυνσης Πωλήσεων. Ειδικότερα, στο εν λόγω σημείωμα ορίζεται ότι [...]. Συναφώς, σε εσωτερικό έγγραφο συνημμένο σε ηλεκτρονικό μήνυμα της 11.03.2005 μεταξύ διευθυντικών στελεχών της εταιρίας με τίτλο «Αναθεωρημένη Πρόταση Πιστωτικής Πολιτικής» αναφέρονται οι προτεινόμενοι πυλώνες της πιστωτικής πολιτικής σχετικά με: α) [...], β) [...], γ) [...] και δ) [...]. Αποκλίσεις από τη γενική πιστωτική πολιτική - Η ίδια η προσφεύγουσα αποδέχεται την ύπαρξη κατηγοριών εξαιρέσεων από την πιστωτική πολιτική [...]. Συγκεκριμένα, αναφορικά με περιπτώσεις παρεκκλίσεων από την πιστωτική πολιτική [...] που εφάρμοζε μέχρι πρόσφατα στο πλαίσιο της συνεργασίας της με χονδρεμπορικές επιχειρήσεις, δήλωσε : [...] Η πίστωση δεν είναι εργαλείο εμπορικής πολιτικής». Από μαρτυρίες χονδρεμπόρων διαπιστώθηκαν περαιτέρω, αποκλίσεις στις ημέρες πίστωσης που συνδέονται με τη χρονική περίοδο και με την ανατίμηση των προϊόντων ζύθου ως κίνητρο αύξησης των αγορών – αποθεματοποίησης. Από στοιχεία της ίδιας της προσφεύγουσας, ηλεκτρονικά μηνύματα και αρχεία αυτής, προκύπτει σαφώς η χορήγηση [...] πίστωσης σε αγορές πελατών κατά την περίοδο των μηνών [...], δηλαδή την περίοδο της αναμενόμενης αυξημένης προμήθειας εκ μέρους τους, προκειμένου να ανταποκριθούν στις εποχικές συνθήκες ζήτησης της μπίρας. Στα ανωτέρω έγγραφα καταγράφεται ο μηνιαίος όγκος αγορών του πελάτη και το εύρος του (ευνοϊκότερου) περιθωρίου πίστωσης (που υπερβαίνει εν προκειμένω την πολιτική των [...] - ήτοι [...]) το οποίο χορηγείται για αγορές κατά τους μήνες που προηγούνται της θερινής περιόδου. Η επέκταση του περιθωρίου πληρωμής ενόψει επικείμενης ανατίμησης ενισχύεται και από ευρήματα που προέκυψαν από την εξέταση των εξής ηλεκτρονικών αρχείων της προσφεύγουσας :i) Ηλεκτρονικό αρχείο το οποίο φέρει τίτλο «[...]» και περιλαμβάνει λίστα με κατανομή των κιβωτίων πώλησης για συγκεκριμένους πελάτες της εταιρίας στο Νομό Μαγνησίας με βάση το περιθώριο πίστωσης, το οποίο κυμαίνεται από [...] έως [...]. ii) Δύο μηνύματα ηλεκτρονικού

ταχυδρομείου μεταξύ στελεχών της Διεύθυνσης Πωλήσεων, με ημερομηνίες αποστολής 04.02.2005 και 08.02.2006, στα οποία διακρίνεται ο υπολογισμός των ποσοτήτων μπίρας που θα διατεθούν με κανονική πίστωση και των αντίστοιχων με μεγαλύτερο περιθώριο πίστωσης [...] εν όψει επικείμενης ανατίμησης. iii) Ηλεκτρονικό αρχείο με ονομασία αποθήκευσης «[...]», στο οποίο, όπως και ανωτέρω, περιλαμβάνονται λίστες με πελάτες της εταιρίας στους Νομούς [...], στους οποίους φαίνεται να κατανέμονται κιβώτια πώλησης με πίστωση [...]. iv) Ηλεκτρονικό μήνυμα μεταξύ στελεχών της εταιρίας, ημερομηνίας 21.03.2006, στο οποίο επισυνάπτεται λίστα που παρουσιάζει την κατάσταση κατανομής πιστώσεων λόγω ανατίμησης στους [...] πελάτες της Διεύθυνσης Βορείου Ελλάδος. Στη συγκεκριμένη λίστα, όπως και στην ανωτέρω περίπτωση, καθορίζεται ο τρόπος κατανομής της πίστωσης στους πελάτες και ορίζεται εύρος ημερών αποπληρωμής από [...] για συγκεκριμένο αριθμό κιβωτίων. Στο εσωτερικό έγγραφο που εντοπίστηκε κατά τον επιτόπιο έλεγχο στα γραφεία της προσφεύγουσας, καταγράφονται τα πρακτικά συνάντησης υπαλλήλων της [...] της εταιρίας, με ημερομηνία 07.03.2005, με θέμα το χειρισμό των πιστώσεων και της τιμολόγησης σε περιόδους ανατίμησης των προϊόντων. Από το ανωτέρω έγγραφο προκύπτει, ότι η χορήγηση μεγαλύτερης πίστωσης σε περιόδους ανατίμησης οδηγεί στην «επίτευξη του επιθυμητού στόχου κιβωτίων», ο οποίος μάλιστα προκύπτει από τη χορήγηση πίστωσης στα πωληθέντα κιβώτια πέραν της «κανονικής ροής», μέχρι να επιτευχθεί το «επιθυμητό νούμερο» πωλήσεων· άρα προκύπτει η επιδίωξη επαύξησης της πίστης των πελατών με μέσο -εδώ- την επέκταση της πίστωσης, ενώ προτείνεται εναλλακτικός, ισοδύναμος, χειρισμός ο οποίος δεν θα παρουσιάζει τις αρνητικές συνέπειες στις οποίες αναφέρονται τα στελέχη της προσφεύγουσας αλλά θα έχει και πάλι, ως άξονες, μεταξύ άλλων, την εποχικότητα της ανατίμησης και τη δυνατότητα αποθήκευσης. Από το ως άνω έγγραφο της 07.03.2005 προκύπτει, εξάλλου, ότι προτείνεται ([...]), ότι οι πιστώσεις θα φθάνουν μέχρι [...], δηλαδή αρκεί ο χονδρέμπορος να παραγγείλει τον επιθυμητό αριθμό προϊόντων της προσφεύγουσας, ο οποίος μπορεί να εξαντλεί τα περιθώρια του κεφαλαίου κίνησης που διαθέτει ή ακόμη

και να υπερβαίνει τη δυναμικότητα της αποθήκης του· [...]. Με τον τρόπο αυτό ενισχύεται το αποτέλεσμα συσσωρευμένων αγορών εκ μέρους των χονδρεμπόρων, σε περιόδους πριν από την έλευση της θερινής περιόδου, σε χρόνους, δηλαδή, που η αποθεματοποίηση εκ μέρους του πελάτη, ως προς την οποία δίνεται το κίνητρο από την προσφεύγουσα, θα έχει το μεγαλύτερο αντίκτυπο αποκλεισμού στους ανταγωνιστές προμηθευτές. Αναφέρονται δε ρητά ως παράμετροι της εν λόγω προτεινόμενης πολιτικής, όπως προεκτέθηκε, [...]. Αντιστοίχως, στο από 11.03.2005 έγγραφο της προσφεύγουσας με τίτλο «Αναθεωρημένη Πρόταση Πιστωτικής Πολιτικής», περιέχονται μεταξύ άλλων, προτάσεις επί του πλαισίου χορήγησης ειδικών πιστωτικών παροχών της εταιρίας, σε περιόδους π.χ. ανατιμήσεων ή εποχιακών αναγκών πελατών. Βάσει αυτού του στοιχείου, το οποίο συγκλίνει με τις υπόλοιπες μαρτυρίες, τα στοιχεία και τις αναλύσεις που εκτίθενται στην παρούσα ενότητα, συνδέεται η χορήγηση αυξημένων πιστώσεων ([...]), όχι με γραμμικά κριτήρια ποσοτήτων, αλλά με την εποχική συγκυρία και με την ανατίμηση, [...], γεγονός που οδηγεί στην αύξηση των αγοραζόμενων από την προσφεύγουσα ποσοτήτων κατ' αποκλεισμό των ανταγωνιστών, και μάλιστα σε κρίσιμες για την αγορά περιόδους και περιοχές. Στο εν λόγω έγγραφο, το ύψος της ποσού της πίστωσης προτείνεται να [...]. Συγκεκριμένα αναφέρεται: [...] Α) Πιστώσεις Ανατίμησης- [...] Β) Πιστώσεις Εποχιακών Αναγκών - [...] Α) Πιστώσεις Ανατίμησης - [...] Β) Πιστώσεις Εποχιακών Αναγκών - [...]». Περαιτέρω, η Μύθος Ζυθοποιία επισημαίνει ως εμπόδια που δημιουργεί η συμπεριφορά της δεσπόζουσας επιχείρησης στην αγορά του ζύθου: α) τη χορήγηση ευνοϊκότερων όρων πίστωσης σε χονδρεμπορικές επιχειρήσεις οι οποίες δεν αγοράζουν προϊόντα της καταγγέλλουσας και β) τη χορήγηση ανοικτών μακροπρόθεσμων δανείων και υψηλών πιστώσεων σε μεγάλες χονδρεμπορικές επιχειρήσεις με αποτέλεσμα την εξάρτηση των τελευταίων από τη δεσπόζουσα εταιρία, η οποία απορρέει από το φόβο της απώλειας των πιστωτικών πλεονεκτημάτων σε περίπτωση συνεργασίας με άλλη ανταγωνιστική εταιρία. Η ΜΥΘΟΣ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΑΕ στην καταγγελία της επισυνάπτει αναφορές εκπροσώπων χονδρεμπορικών επιχειρήσεων, σύμφωνα με τις οποίες παρέχονταν από την προσφεύγουσα

άμεσες ή έμμεσες εκπτώσεις στόχων πωλήσεων , ενδεικτικά αναφέρεται εσωτερικό έγγραφο - καταγραφή πρακτικών συνάντησης μεταξύ στελεχών της προσφεύγουσας, η οποία έλαβε χώρα την 07.03.2005, με θέμα «[...]», όπου η εφαρμοζόμενη πρακτική της προσφεύγουσας περιγράφεται ως ακολούθως: [...]. Συναφώς, ενδεικτικά αναφέρεται ότι σε δύο έγγραφα που εντοπίστηκαν στο πλαίσιο επιτόπιου ελέγχου του 2006 και έχουν τίτλο: «ΠΛΑΝΟ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ ΣΤΟΝ ΠΕΛΑΤΗ», ως θέμα αναφέρονται οι «ΣΤΟΧΟΙ» που πρόκειται, προφανώς, να συζητηθούν μεταξύ των στελεχών της εταιρίας και του πελάτη. Περαιτέρω, η ΜΥΘΟΣ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΑΕ στην καταγγελία της περιγράφει αναφορές των υπαλλήλων της, οι οποίοι αναφέρονται σε πιέσεις της προσφεύγουσας προς χονδρεμπόρους, για περιορισμό ανταγωνιστικών σημάτων μέσω παροχής ανταλλαγμάτων. Ενδεικτικά περιγράφονται από τους υπαλλήλους της καταγγέλουσας προτάσεις χρηματικών παροχών για διακοπή διακίνησης ανταγωνιστικών σημάτων και πρακτικές εξαγοράς αποθεμάτων, ή διαφημιστικών παροχών που χορηγήθηκαν, προκειμένου οι επιχειρήσεις να σταματήσουν τη διακίνηση των προϊόντων της καταγγέλουσας [Πίνακας Σχετικών Ε.Α.]. Παρόμοια περιστατικά κατονόμασε και η άλλη παρεμβαίνουσα «ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ ΑΕ», παραγωγός της μπίρας «ΒΕΡΓΙΝΑ», τόσο με την κοινοποίηση στην Επιτροπή της από 29.7.2013 εξώδικης διαμαρτυρίας της κατά της προσφεύγουσας, όσο και με τα από 31.3.2014 και 11.4.2014 υπομνήματα της, κατά τη διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, επισημαίνοντας ότι η προσφεύγουσα εφάρμοζε την πολιτική «καρότο και μαστίγιο», δηλαδή παροχές ή απειλές προς τους χονδρεμπόρους, ανάλογα με την συνεργασιμότητά τους ή μη, προς το σκοπό του αποκλεισμού των προϊόντων της. Κατέθεσε μάλιστα και αντίγραφο αποζημιωτικής αγωγής που άσκησε η προσφεύγουσα και υπάλληλοί της, κατά συγκεκριμένου χονδρεμπόρου, ο οποίος είχε ενημερώσει τον επιθεωρητή πωλήσεων της, για υπόσχεση χρηματικού ποσού που θα του κατέβαλε η προσφεύγουσα, αν έπαυε να εμπορεύεται τη μπίρα «ΒΕΡΓΙΝΑ». Ως χαρακτηριστικά, τέλος, παραδείγματα των πρακτικών της προσφεύγουσας έναντι των χονδρεμπόρων αναφέρονται: α) Η μείωση του χρόνου και του ορίου πίστωσης, όταν διαπίστωσε ότι ένας

χονδρέμπορος διακινούσε και τις μπίρες «ΜΥΘΟΣ» και «ΒΕΡΓΙΝΑ», οδηγώντας τον έτσι, να καταφύγει [...]. β) Την ίδια πρακτική εφαρμόζει η προσφεύγουσα και οσάκις από τον έλεγχο των αποθηκών των χονδρεμπόρων προέκυπταν μειώσεις των αποθεμάτων των προϊόντων της και αποθέματα άλλων μπυρών. Και εάν μεν ο χονδρέμπορος δεν είχε κάποια οικονομική υποχρέωση απέναντί της, τότε προκειμένου να διακόψει τη συνεργασία του με τις παρεμβαίνουσες εταιρίες, του προσέφερε εκπτώσεις, αύξηση χρόνου και ορίου πιστώσεων, διάφορα προωθητικά προϊόντα κ.λ.π., εάν δε είχε τέτοιες υποχρεώσεις, τότε τον απειλούσε ότι θα μείωνε τα μεγέθη αυτά. γ) Οι υποσχέσεις και χορηγήσεις πιστώσεων σε χονδρεμπόρους για την κατασκευή ή επέκταση των εγκαταστάσεών τους, υπό τον όρο να παύσουν τη διακίνηση προϊόντων ζύθου άλλων εταιριών. Έτσι στο από [...] (μεταξύ άλλων) εσωτερικό σημείωμα της προσφεύγουσας προτείνεται η έγκριση τέτοιας πίστωσης ύψους [...] ευρώ, σε χονδρέμπορο που διέθετε σχεδόν αποκλειστικά τη μπίρα της σε ποσοστά από [...] έως [...] % κατά την περίοδο 2001-2008.

18. Ενόψει όλων των ανωτέρω, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, έκρινε ότι :

α) οι ρητές, ή συναγόμενες από το περιεχόμενο των προαναφερθεισών συμβάσεων, ρήτρες αποκλειστικής συνεργασίας, που είχε καταρτίσει η προσφεύγουσα, με τις αλυσίδες μαζικής εστίασης (key accounts), η χορήγηση παροχών σε αυτές, με τη μορφή είτε προκαταβολικής χορήγησης αμοιβών, σε ποσοστό επί προβλεπόμενης αξίας αγορών, είτε με χορήγηση αμοιβών, ως ποσοστό επί αξίας αγορών για προωθητικές ενέργειες, β) η εφαρμογή των στρατηγικών πωλήσεων [...] από την προσφεύγουσα, γ) οι πρακτικές της προσφεύγουσας στα τελικά σημεία επιτόπιας κατανάλωσης, δ) η επιβολή από την προσφεύγουσα όρων, για επίτευξη ικανοποιητικού μεριδίου ραφιού σε super market, με αντάλλαγμα χορήγηση έκπτωσης πίστωσης και ε) οι πρακτικές της προσφεύγουσας στο χονδρεμπόριο, είναι ενέργειες που δυσχεραίνουν την πρόσβαση νέων ανταγωνιστών, τείνουν, να περιορίσουν τον ανταγωνισμό, είναι ικανές να προκαλέσουν τον αποκλεισμό των ανταγωνιστών, και τον περιορισμό της πρόσβασής τους στην αγορά, και επομένως, συνιστούν καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης της, κατά παράβαση του άρθρου 2 του ν.

703/19977. Περαιτέρω, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, έκρινε ότι η προσφεύγουσα υπέπεσε και σε παράβαση του άρθρου 102 της Σ Λ Ε Ε (πρώην άρθρο 82 της ΣΕΚ), δεδομένου ότι οι ανωτέρω συμφωνίες αποκλειστικότητας και καταχρηστικές πρακτικές, εκτείνονται σε όλη την ελληνική επικράτεια και, ως εκ τούτου, είναι δυνατόν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Κατόπιν αυτών, με την προσβαλλόμενη απόφασή της επέβαλε σε βάρος της προσφεύγουσας τις κυρώσεις και τα μέτρα που προαναφέρθηκαν, για παραβίαση των διατάξεων του άρθρου 2 του ν. 703/1977 περί ελεύθερου ανταγωνισμού (νυν άρθρο 2 του ν. 3959/2011), και του άρθρου 82 της Κωδικοποιημένης Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (νυν άρθρο 102 ΣΛΕΕ), διότι κατά κατάχρησης της δεσπόζουσας θέσης της αα) προέβη στη διενέργεια πρακτικών αποκλεισμού, αποκλειστικότητας, εκπτώσεων πίστης και διακριτικής μεταχείρισης στο επίπεδο της επιτόπιας κατανάλωσης, σε key accounts και σε άλλα τελικά σημεία, αβ) προέβη σε πρακτικές αποκλεισμού, σε πρακτικές αποκλειστικότητας και επαύξησης πελατειακής πίστης και σε πρακτικές διακριτικής μεταχείρισης στο χονδρεμπόριο, αγ) προέβη σε επιβολή όρου για επίτευξη ικανοποιητικού, κατά την κρίση της, μεριδίου ραφίου με αντάλλαγμα τη χορήγηση σχετικής έκπτωσης πίστεως σε σούπερ μάρκετ, κατά τη χρονική περίοδο από το έτος 1998 (Σεπτέμβριος) έως την έκδοση της απόφασης.

19. Επειδή, με την κρινόμενη προσφυγή και τα από 12.9.2016, 23.1.2017, 26.1.2017 υπομνήματά της, η προσφεύγουσα προβάλλει καταρχάς, ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού, προέβη σε εσφαλμένη οριοθέτηση της σχετικής αγοράς προϊόντων, διότι στην ίδια σχετική αγορά με την μπίρα, ανήκουν ακόμη και το κρασί και άλλα προϊόντα χαμηλής αλκοόλης, τα οποία είναι συνοδευτικά γεύματος (στην έκταση που η μπίρα καταναλώνεται ως συνοδευτικό γεύματος), ή και τα RTDs, τα οποία δεν καταναλώνονται ως συνοδευτικά γεύματος και αποτελούν, κατά την άποψή της, εναλλάξιμα προϊόντα εξ απόψεως τιμής και βαθμού περιεκτικότητας σε αλκοόλ, στις περιπτώσεις που η μπίρα καταναλώνεται αυτοτελώς. Διατυπώνει δε, επιφυλάξεις, ως προς το εάν η σχετική αγορά περιλαμβάνει αποκλειστικά τα προϊόντα ζύθου και θεωρεί, ότι το

χύμα κρασί, και τα ποτά Ready to Drink (RTDs), τουλάχιστον, αλλά και τα αλκοολούχα ποτά που είναι συνοδευτικά γεύματος (τσίπουρο, ούζο κ.λπ.), πρέπει να εντάσσονται στην ίδια σχετική αγορά με το ζύθο. Κατά την προσφεύγουσα, η νομολογία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που ορίζει ως σχετική προϊόντική αγορά την αγορά ζύθου, αναφέρεται σε συνθήκες βορειοευρωπαϊκών χωρών. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, ότι στην Ελληνική αγορά ισχύουν ιδιαίτερες συνθήκες, ήτοι : α) η μπύρα σε μεγάλη έκταση δεν καταναλώνεται αυτοτελώς, αλλά κυρίως ως συνοδευτικό γεύματος, β) ως συνοδευτικό γεύματος καταναλώνεται και το κρασί, το οποίο είναι εναλλάξιμο με την μπύρα, τόσο από πλευράς χαμηλής περιεκτικότητας σε αλκοόλη, όσο και από πλευράς τιμής. Ειδικά ως προς την τιμή, το μεν χύμα κρασί είναι, κατά την προσφεύγουσα, απολύτως εναλλάξιμο με την μπύρα, το δε εμφιαλωμένο κρασί είναι επίσης εναλλάξιμο, διότι αν και κατ' αρχήν ακριβότερο, ως μονάδα συσκευασίας (0,75 ml) από την μπύρα, ωστόσο επιμερίζεται, λόγω και του υψηλότερου βαθμού αλκοόλης, μεταξύ περισσότερων καταναλωτών, γ) το ίδιο ισχύει και για ελαφρά αλκοολούχα, τα οποία είναι συνοδευτικά γεύματος (τσίπουρο, ούζο κ.λπ.) και καταλήγει ότι η σχετική αγορά, στην οποία εντάσσεται ο ζύθος, θα πρέπει να διευρυνθεί, προσθέτοντας το κρασί, και άλλα προϊόντα χαμηλής αλκοόλης, τα οποία είναι συνοδευτικά γεύματος (στην έκταση που η μπύρα καταναλώνεται ως συνοδευτικό γεύματος), ή και τα RTDs, τα οποία δεν καταναλώνονται ως συνοδευτικά γεύματος, και αποτελούν, εναλλάξιμα προϊόντα, εξ απόψεως τιμής και βαθμού περιεκτικότητας σε αλκοόλ, στις περιπτώσεις που η μπύρα καταναλώνεται αυτοτελώς.

20. Επειδή σχετικά με τον ανωτέρω λόγο της προσφυγής, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη, όσα εκτέθησαν στην σκέψη 8 της παρούσας, σχετικά με τον ορισμό της σχετικής αγοράς, ότι στην κρινόμενη υπόθεση, η αγορά της μπύρας διακρίνεται από τις αγορές αναψυκτικών και κρασιού, καθώς και από τα λοιπά οινοπνευματώδη ποτά, και ιδίως, από τα αλκοολούχα, όπως ούισκι, λευκά ποτά, λικέρ, κονιάκ/brandy και τα ποτά Ready to Drink (RTD), ως προς τη γεύση, την περιεκτικότητα σε αλκοόλ, την τιμή, και τον τρόπο φορολόγησης, ότι η υποκατάσταση μεταξύ αυτών, δεν είναι εύκολη, καθώς η

τεχνογνωσία, οι τεχνολογικές απαιτήσεις, ο απαιτούμενος χρόνος παραγωγής, αλλά και οι πρώτες ύλες, για την παραγωγή μπύρας, είναι διαφορετικές σε σχέση με την παραγωγή των υπολοίπων προϊόντων, ότι η μπύρα παράγεται από κριθάρι ενώ το κρασί, το τσίπουρο κ.λπ. από σταφύλι, ότι διαφέρουν στην γεύση, τον αλκοολικό βαθμό, την εμφάνιση και τη συσκευασία, έτσι ώστε οι καταναλωτές είναι πιο πιθανό να στραφούν, ως εναλλακτική επιλογή, σε εκείνα τα προϊόντα που εμφανίζουν τις περισσότερες ομοιότητες με την αρχική τους επιλογή, ενώ υφίσταται, επιπλέον, σημαντική διαφοροποίηση και σε επίπεδο προμηθευτών, άγεται στο συμπέρασμα ότι στην κρινόμενη υπόθεση, ως σχετική αγορά προϊόντος, θεωρείται η αγορά παραγωγής/εισαγωγής και διάθεσης μπύρας η οποία συνιστά αγορά σαφώς διακριτή από τις αγορές αναψυκτικών και ποτών (T-240/07, Heineken Nederland BV, Heineken NY – Ευρωπ. Επιτροπή), με εξέταση και των επιπέδων χονδρικής και λιανικής διάθεσης, και με περαιτέρω διάκριση ως προς την τελευταία μεταξύ: α) της διάθεσής της προς πώληση μέσω σημείων επιτόπιας κατανάλωσης (τομέας Horeca λ.χ. ξενοδοχεία, εστιατόρια, καφενεία, μπαρ) και β) της διάθεσής της προς πώληση μέσω σημείων για κατανάλωση εκτός του καταστήματος (λ.χ. σουπερ μάρκετ, μίνι μάρκετ και εν γένει καταστήματα - σημεία χωρίς άδεια κατανάλωσης), όπως ορθά έκρινε η Επιτροπή Ανταγωνισμού, απορριπτομένων όσων αντιθέτων υποστηρίζει η προσφεύγουσα.

21. Επειδή η προσφεύγουσα προβάλλει περαιτέρω, ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού, εσφαλμένα έκρινε ότι κατέχει δεσπόμενη θέση, διότι δεν υπάρχουν νομικά ή πραγματικά εμπόδια, τα οποία να εμποδίζουν την είσοδο εταιριών στην αγορά ζύθου, και επικαλείται ότι τα τελευταία χρόνια εισήλθαν στην αγορά «περισσότερες από πέντε (5) νέες εταιρίες (Μύθος, Βεργίνα, Fix, κλπ), που με ευκολία απέκτησαν μερίδιο αγοράς υπερβαίνον το [...] %, το οποίο αντιστοίχως, μείωσε το δικό της μερίδιο αγοράς. Υποστηρίζει ακόμη, ότι δεν αύξησε τις τιμές της, για σημαντικό χρονικό διάστημα, όπως θα είχε τη δυνατότητα να πράξει, εάν κατείχε δεσπόμενη θέση, επικαλείται δε, διαχρονική πτώση των μεριδίων της, και αύξηση των μεριδίων των ανταγωνιστών της, ισχυριζόμενη ότι η εξέλιξη των μεριδίων της, στην αγοράς και των αντιστοίχων

των ανταγωνιστών της, αίρουν κάθε αμφιβολία, ως προς το ότι δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά, δεδομένου ότι [...]. Η προσφεύγουσα επικαλείται εξάλλου, την Οικονομική Ανάλυση του τεχνικού της συμβούλου, προκειμένου να καταδείξει, ότι υπάρχουν περιορισμοί, λόγω των υφιστάμενων ανταγωνιστών, και να αμφισβητήσει τη δεσπόζουσα θέση της. Το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη ότι, τα περισσότερα έτη που καταλαμβάνει η ένδικη παράβαση (1998 και εντεύθεν), η προσφεύγουσα κατείχε σταθερά, μερίδια περί το 70%, και κατέχει με διαφορά, το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς, το οποίο φτάνει το α' εξάμηνο του 2013, σε επίπεδο σαφώς ανώτερο του 50%, ενώ η Ολυμπιακή Ζυθοποιία και η Ζυθοποιία Μακεδονίας Θράκης, ακολουθούν με μεγάλη διαφορά, σε υποπολλαπλάσια ποσοστά ([...] % και [...] %, αντίστοιχα), ότι και σε χονδρεμπορικό επίπεδο, τα μερίδια αγοράς της προσφεύγουσας, υπερβαίνουν σταθερά και σε βάθος χρόνου, πολύ πέραν της δεκαετίας, το 50% στη σχετική αγορά, σε όλα τα επίπεδα, ανεξαρτήτως κατάτμησης, ενώ επίσης, παρά την πτωτική τάση των τελευταίων ετών, είναι με διαφορά, τα μεγαλύτερα μερίδια της αγοράς, και μάλιστα, επί σειρά ετών κυμαίνονται σε επίπεδα εγγύς ή και ανώτερα του 80%, ότι σύμφωνα με ετήσιες εκθέσεις του Ομίλου Heineken προηγούμενων ετών, η ελληνική εταιρία του Ομίλου, ηγείται της ελληνικής αγοράς μπύρας, ότι η θέση των ανταγωνιστών της προσφεύγουσας είναι ασθενής, τόσο σχετικά με κάθε έτερο ανταγωνιστή, όσο και σε σχέση με το σύνολο των ανταγωνιστών της, ότι οι ανταγωνιστές της αυτοί περιορίζονται, και μάλιστα σε υποπολλαπλάσια μερίδια της αγοράς, των προϊόντων ζύθου, άγεται στο συμπέρασμα, ότι η προσφεύγουσα κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά των προϊόντων ζύθου, υπό την έννοια των άρθρων 2 ν. 703/1977 και 2 ν. 3959/2011, καθώς και του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, και αποτελεί «αναπόφευκτο εμπορικό εταίρο» (“unavoidable trading partner”), για πολλούς χονδρεμπόρους και λιανοπωλητές στην αγορά του ζύθου, όπως ορθά έκρινε η Επιτροπή Ανταγωνισμού, απορρίπτει δε ως αβάσιμο τον αντίθετο λόγο της προσφυγής.

22. Επειδή, στη συνέχεια, με την κρινόμενη προσφυγή και το υπόμνημά της, η προσφεύγουσα προβάλλει, ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι ακυρωτέα, διότι η διάρκεια της υπό εξέταση διαδικασίας, υπερέβη προδήλως,

τον εύλογο χρόνο, δεδομένου ότι ξεκίνησε στις 4.7.2001, και ολοκληρώθηκε 12 έτη αργότερα, στις 20.12.2013, οπότε της κοινοποιήθηκε η σχετική εισήγηση, ενώ η προσβαλλόμενη πράξη της κοινοποιήθηκε την 1.12.2015, με αποτέλεσμα, αυτή η υπέρβαση του εύλογου χρόνου, να έχει σοβαρές επιπτώσεις στην άμυνά της. Ισχυρίζεται, επίσης η προσφεύγουσα, ότι οι καταλογιζόμενες σε βάρος της παραβάσεις, οι οποίες εντοπίζονται χρονικά, σε διάστημα προγενέστερο της πενταετίας, από την κοινοποίηση, την 1.12.2015, της προσβαλλόμενης απόφασης της Ε.Α., πρέπει να θεωρηθούν παραγραφείσες, λόγω υπέρβασης του εύλογου χρόνου, ο οποίος νομολογιακά ορίζεται στην πενταετία, καθώς και ότι η παραγραφή δεν διακόπτεται από διαδικαστικές πράξεις, οι οποίες, με βάση το περιεχόμενό τους, αφορούν κλαδική έρευνα της ΕΑ, σύμφωνα με τις αποφάσεις ΔΕΦΑΘ 2017/2010 και 3039/2014 και ΔΕΕ c-52/14. Υποστηρίζει δε, ότι στην κρινόμενη υπόθεση, η πρώτη πράξη, η οποία διακόπτει την παραγραφή, είναι η κοινοποίηση προς αυτήν, της Εισήγησης, στις 20.12.2013, καθώς και ότι εν προκειμένω, δεν πρόκειται για ενιαία και διαρκή παράβαση, διότι οι αποδιδόμενες σε αυτήν επιμέρους πρακτικές, που δεν χαρακτηρίζονται από σχέση συμπληρωματικότητας, αναπτύσσονται σε διαφορετικούς χρόνους, ενώ δεν προκύπτει εκπόνηση από αυτήν, ενός ενιαίου, σταθερού και διαχρονικού σχεδίου εκτοπισμού των ανταγωνιστών της. Επί των ανωτέρω ενστάσεων της προσφεύγουσας, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, με την 6343/12.9.2016 έκθεση των απόψεών της, προβάλλει ότι η ένδικη υπόθεση έχει αποτελέσει αντικείμενο έρευνας και καταγγελίας από το έτος 2001, ήτοι πριν από την ισχύ του ν. 3959/2011, και κατά συνέπεια, δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω, η οριζόμενη από το νόμο αυτό 5ετής παραγραφή. Η ΕΑ επισημαίνει την πολυπλοκότητα του σχετικού ελέγχου, καθώς διενήργησε 59 επιτόπιους έλεγχους σε 23 χονδρεμπορικές επιχειρήσεις, 33 επιχειρήσεις εκμετάλλευσης σημείων επιτόπιας κατανάλωσης μπίρας και σούπερ μάρκετ, απηύθυνε 113 ερωτηματολόγια, ενώ η Εισήγηση που συνετάγη τελικά, κάνει ειδική αναφορά σε 50 key accounts και περισσότερα από 180 άλλα τελικά σημεία κατανάλωσης, επικαλούμενη ειδικότερα, και το γεγονός, ότι όταν η Γενική Διεύθυνση

Ανταγωνισμού, με το 1535/18-2-2009 έγγραφό της προς την προσφεύγουσα, ζήτησε την παροχή της έγκρισής της, για τη λήψη υπ' όψιν και χρησιμοποίηση από τη ΓΔΑ, των στοιχείων του αυτεπάγγελτου ελέγχου, στα πλαίσια της εξέτασης της με αριθμό 8461/29.12.2006 καταγγελίας της ΜΥΘΟΣ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΑΕ, η προσφεύγουσα, με το 2133/11-3-2009 έγγραφό της απάντησε ότι δεν συναινεί, ότι στη συνέχεια, εκδόθηκε η από 9.7.2009 απόφαση της Ολομέλειας της Ε.Α., με την οποία αποφασίσθηκε η από κοινού εξέταση της καταγγελίας της παρεμβαίνουσας και της αυτεπάγγελτης έρευνας για τυχόν κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης από αυτήν, κατά της οποίας η προσφεύγουσα άσκησε την από 28.9.2009 προσφυγή της και αίτηση αναστολής, ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθήνας. Επί της αιτήσεως αναστολής εκδόθηκε η με αριθμό 96/2009 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού, με την οποία αποφασίστηκε να ανασταλεί η εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης της ΕΑ, ενώ στη συνέχεια με την με αριθμό 2274/2010 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού, απορρίφθηκε η ανωτέρω προσφυγή της. Κατά της απορριπτικής αποφάσεως, η προσφεύγουσα άσκησε την από 21.1.2011 αίτηση αναιρέσεως, ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία απορρίφθηκε με την με αριθμό 3830/2012 απόφαση του. Η ΕΑ επισημαίνει, ότι λόγω του προεκτεθέντος, εκκρεμούς ενώπιον των ανωτέρω δικαστηρίων δικονομικού ζητήματος, περί της συνένωσης των δύο υποθέσεων και των ενδίκων βοηθημάτων που άσκησε η προσφεύγουσα, εμποδίζονταν αυτή (η ΕΑ), να εκδώσει την Εισήγηση και απόφασή της, μέχρι την κοινοποίηση σε αυτήν, την 20.12.2012, της ανωτέρω απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας. Επομένως, κατά την ΕΑ, δεν συντρέχει στην προκειμένη περίπτωση, καμμία ολιγωρία εκ μέρους της, και ουδεμία υπέρβαση εύλογου χρόνου, που κατά τους ισχυρισμούς της, ούτως ή άλλως, δεν επιδρά επί του κύρους της προσβαλλόμενης απόφασης, ενόψει του ότι, δεν επήλθε βλάβη σε βάρος της προσφεύγουσας. Τέλος, η ΕΑ προβάλλει, ότι η ένσταση της προσφεύγουσας περί παραγραφής των τελεσθεισών από αυτήν παραβάσεων, είναι ούτως ή άλλως αβάσιμη, καθώς η παραβατική συμπεριφορά της, είχε διαρκή, αδιάλειπτο και εξακολουθητικό χαρακτήρα, δεδομένου ότι είχε υιοθετήσει και υλοποιούσε μια ενιαία, μακρόχρονη και στοχευμένη στρατηγική

αποκλεισμού των ανταγωνιστών της, σε κάθε δε περίπτωση, η προθεσμία παραγραφής, είχε διακοπεί με το με α.π. 1851/4.7.2001 έγγραφό της περί διενέργειας ελέγχου. Με τις ανωτέρω απόψεις της Επιτροπής, συντάσσεται και η προσθέτως παρεμβαίνουσα.

23. Επειδή ο ν. 703/1977 δεν προβλέπει παραγραφή των παραβάσεων των άρθρων του 1 και 2 ή των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης Ευρωπαϊκής Κοινότητας (άρθρ. 85 και 86 της Συνθήκης Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας) ούτε, περαιτέρω, χρόνο παραγραφής της εξουσίας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, να καταλογίζει σε επιχειρήσεις τέτοιες παραβάσεις και να επιβάλει σε αυτές μία ή περισσότερες από τις αναφερόμενες στο άρθρο 9 κυρώσεις. Εξάλλου, ο Κανονισμός 2988/74 του Συμβουλίου, “περί παραγραφής του δικαιώματος διώξεως και εκτελέσεως των αποφάσεων στους τομείς του δικαίου των μεταφορών και του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας” (ΕΕ L 319/29.11.1974, σελ. 1 - Ειδική Έκδοση για την Ελλάδα, Κεφάλαιο 7, Τόμος 1, σελ. 241), ο οποίος ίσχυε κατά το χρόνο διάπραξης των παραβάσεων που καταλογίσθηκαν στην προσφεύγουσα, με την προσβαλλόμενη πράξη της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ορίζει, στο άρθρο 1, ότι «1. Το δικαίωμα της [Ευρωπαϊκής] Επιτροπής να επιβάλλει πρόστιμα ή κυρώσεις για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου [...] του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας υπόκειται σε προθεσμία παραγραφής : α) τριών ετών όσον αφορά τις παραβάσεις των διατάξεων που αφορούν τις αιτήσεις ή κοινοποιήσεις των επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, την παροχή πληροφοριών ή τη διεξαγωγή ελέγχων, β) πέντε ετών όσον αφορά τις λοιπές παραβάσεις. 2. Η παραγραφή αρχίζει από την ημέρα που διαπράχθηκε η παράβαση. Πάντως για τις διαρκείς ή κατ’ εξακολούθηση παραβάσεις η παραγραφή αρχίζει μόνο από την ημέρα παύσης της παραβάσεως.», στο άρθρο 2, ότι «1. Κάθε πράξη της Επιτροπής ή Κράτους μέλους που ενεργεί κατόπιν αιτήσεως της Επιτροπής η οποία αποσκοπεί στη διενέργεια ανακρίσεως ή στη δίωξη της παραβάσεως επιφέρει διακοπή της παραγραφής. [...]. 2. [...]. 3. Η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από το τέλος κάθε διακοπής. Η παραγραφή πάντως επέρχεται το αργότερο κατά την ημέρα που λήγει χρονική

περίοδος ίση με το διπλάσιο του χρόνου παραγραφής χωρίς η Επιτροπή να έχει επιβάλει πρόστιμο ή ποινή. Η χρονική αυτή περίοδος παρατείνεται κατά το χρονικά διάστημα κατά το οποίο αναστέλλεται η παραγραφή σύμφωνα με το άρθρο 3» και, στο άρθρο 3, ότι «Η παραγραφή του δικαιώματος διώξεως αναστέλλεται για όσο χρόνο διαρκεί η διαδικασία προσβολής της απόφασης της Επιτροπής ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.». Παρόμοιες διατάξεις περιέχει και το άρθρο 25 του ήδη ισχύοντος Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης (ΕΕ L 1/4.1.2003 σελ. 1 επ.), καθώς και το άρθρο 42 του ν 3959/2011 (Α'93) το οποίο, όμως, καταλαμβάνει μόνο τις παραβάσεις που έχουν τελεστεί πριν από την έναρξη ισχύος του και δεν έχουν καταστεί εκκρεμείς ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού (άρθρο 50 παρ. 6). Στην παρ. 6 του εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι «Η παραγραφή που ισχύει για την επιβολή προστίμων αναστέλλεται για όσο καιρό σχετική με την υπόθεση πράξη ή απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού αποτελεί αντικείμενο διαδικασίας που εκκρεμεί ενώπιον των δικαστηρίων». Εξάλλου, η αρχή της ασφάλειας του δικαίου, η οποία κατοχυρώνεται τόσο στο Σύνταγμα (βλ. ΣΤΕ 1976/2015, ΑΕΔ 4/2013, ΣΤΕ Ολομ. 2034/2011 κ.ά.) όσο και στο πρωτογενές κοινοτικό δίκαιο, ως γενική αρχή αυτού (βλ. λ.χ. ΔΕΚ μειζ. συνθ. 18.11.2008, C 158/07, Firster, σκέψη 67), επιβάλλει, ιδίως, τη σαφήνεια και την προβλέψιμη εφαρμογή των διατάξεων του δικαίου του ανταγωνισμού (βλ. ΣΤΕ 2811/2012 επταμ.), στο πλαίσιο του οποίου πρέπει να τηρείται με ιδιαίτερη αυστηρότητα, δεδομένου ότι πρόκειται για διατάξεις που μπορούν να έχουν σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις στους ενδιαφερόμενους (πρβλ. ΣΤΕ 144/2015, ΔΕΚ 8.12.2007, C-409/04, Teleos κ.ά., σκέψεις 45 και 48 και ΔΕΚ μειζ. συνθ. 16.9.2008, C-288/07, Isle of Wight Council κ.ά., σκέψη 47). Ειδικότερα, η ως άνω θεμελιώδης αρχή, απαιτεί η κατάσταση του επιχειρηματία, όσον αφορά την εκ μέρους του τήρηση των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού, να μην μπορεί να τίθεται επ' αόριστον εν αμφιβόλω (πρβλ. ΔΕΕ 5.5.2011, C 201/10 και C 202/10, Ze Fu Fleischhandel και Vion Trading, σκέψη 32). Συνακόλουθα, για τον καταλογισμό παραβάσεων των κανόνων αυτών και,

περαιτέρω, για την επιβολή στον παραβάτη, οποιουδήποτε από τα δυσμενή μέτρα που προσδιορίζονται στο άρθρο 9 παρ. 1 του ν. 703/1977, απαιτείται να εφαρμόζεται προθεσμία παραγραφής, η οποία πρέπει να ορίζεται εκ των προτέρων, και να είναι επαρκώς προβλέψιμη, από τον ενδιαφερόμενο επιχειρηματία (πρβλ. ΔΕΕ 5.5.2011, C 201/10 και C 202/10, Ze Fu Fleischhandel και Vion Trading, σκέψεις 32-35, ΕΔΔΑ 9.1.2013, 21722/2011, Volkov v. Ukraine, σκέψεις 136-140 και ΕΔΔΑ 3.3.2015, 12655/09, Dimitrovi v. Bulgaria, σκέψεις 45-46, 56). Η τοιαύτη παραγραφή, πρέπει επίσης να έχει εύλογη διάρκεια, δηλαδή να συνάδει, προς την αρχή της αναλογικότητας, ώστε, αφενός, να επιτρέπει τον αποτελεσματικό έλεγχο της τήρησης των ως άνω κανόνων, χωρίς, όμως, να ενθαρρύνει τυχόν απραξία της Επιτροπής Ανταγωνισμού και, αφετέρου, να μην αφήνει τους επιχειρηματίες έκθετους, σε μακρά περίοδο ανασφάλειας δικαίου και στον κίνδυνο να μην είναι πλέον σε θέση, μετά την παρέλευση μακρού χρόνου, να αμυνθούν προσηκόντως έναντι σχετικών κατηγοριών (πρβλ. ΔΕΕ 5.5.2011, C 201/10 και C 202/10, Ze Fu Fleischhandel και Vion Trading, σκέψεις 37-38 και 45-47). Συνεπώς, δεν συνάδει προς την αρχή της ασφάλειας δικαίου, η παράλειψη πρόβλεψης στο ν. 703/1977 (και γενικά στην ημεδαπή νομοθεσία) παραγραφής, σε σχέση με τις παραβάσεις των άρθρων 1 και 2 του νόμου αυτού ή των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης Ευρωπαϊκής Κοινότητας (άρθρ. 85 και 86 της Συνθήκης Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας), καθώς και σε σχέση με την εξουσία της Επιτροπής Ανταγωνισμού, να καταλογίζει σε επιχειρήσεις τέτοιες παραβάσεις, και να τους επιβάλει κάποιο από τα μέτρα του άρθρου 9 παρ. 1. Περαιτέρω, σε υπόθεση όπως η παρούσα, όπου αποδόθηκαν στην προσφεύγουσα, παραβάσεις του άρθρου 2 του ν. 703/1977 και του άρθρου 86 της ΣυνθΕΟΚ, από το 1998 και εντεύθεν, είναι κατ' αναλογίαν εφαρμοστέοι, οι προεκτεθέντες κανόνες παραγραφής του Κανονισμού 2988/74 και 1/2003, η εφαρμογή δε αυτή, μπορούσε να προβλεφθεί επαρκώς από έναν συνετό και επιμελή επιχειρηματία (ΣΤΕ 1976/2015 πρβλ. ΔΕΕ 5.5.2011, C 201/10 και C 202/10, Ze Fu Fleischhandel και Vion Trading, σκέψη 35).

- Κατά ακολουθία των ανωτέρω, και λαμβάνοντας ιδίως υπόψη : α) ότι η παραβατική συμπεριφορά της προσφεύγουσας, είχε διαρκή, αδιάλειπτο και εξακολουθητικό χαρακτήρα από το έτος 1998 μέχρι και την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης, κατά την έννοια των οριζόμενων στους αναλογικώς εφαρμοστέους και ισχύοντες κατά τον κρίσιμο χρόνο Κανονισμούς (ΕΚ) με αριθ. 1/2003 (άρθρο 25) και 2988/74, καθώς, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, αυτή είχε υιοθετήσει μια ενιαία, μακρόχρονη και στοχευμένη πολιτική αποκλεισμού των ανταγωνιστών της (βλ. προηγούμενες σκέψεις της παρούσας), β) ότι ενόψει του διαρκούς και εξακολουθητικού χαρακτήρα των αποδιδόμενων στην προσφεύγουσα παραβάσεων, οι οποίες διήρκεσαν αφενός μεν με την ισχύ κάποιων συμβάσεων από το έτος 1998 έως το έτος 2012, αφετέρου δε με την εφαρμογή, κατά τη διάρκεια των ετών αυτών, των πρακτικών που προαναφέρθηκαν στο επίπεδο των αλυσίδων επιτόπιας κατανάλωσης, των τελικών σημείων κατανάλωσης, των super markets και στο χονδρεμπόριο, και του γεγονότος ότι η διερεύνηση της υπόθεσης ξεκίνησε στις 4.7.2001, με την αποστολή της με απτ 1851/4.7.2001 εντολής ελέγχου της Επιτροπής Ανταγωνισμού προς την προσφεύγουσα, πράξη η οποία διέκοψε την παραγραφή (ΣΤΕ 1976/2015 σκ. 9), σε χρόνο κατά τον οποίο αυτή (η παραγραφή), δεν είχε συμπληρωθεί (ΔΕΑ 502/2013) και γ) ότι σε κάθε περίπτωση, η παραγραφή, ο χρόνος της οποίας δεν άρχεται πριν το πέρας της παράβασης, δεν συμπληρώθηκε, πριν την επιβολή του ένδικου προστίμου, αφού η έχουσα διαρκή χαρακτήρα παράβαση της προσφεύγουσας συνεχιζόταν, το Δικαστήριο άγεται στο συμπέρασμα, ότι στην κρινόμενη περίπτωση, δεν είχε συμπληρωθεί η πενταετής διάρκεια της παραγραφής του δικαιώματος της Ε.Α. να επιβάλει τις ένδικες κυρώσεις, ούτε τίθεται θέμα παρόδου ευλόγου προθεσμίας, απορριπτομένων ως αβασίμων των αντιθέτων ισχυρισμών της προσφεύγουσας. Επίσης, ο ισχυρισμός ότι είναι εφαρμοστέες εν προκειμένω, οι διατάξεις του άρθρου 42 του ν. 3959/2011, είναι απορριπτέες ως αβάσιμος, καθόσον, όπως προεκτέθηκε, κατά την έναρξη ισχύος αυτού στις 20-4-2011, οι σχετικές παραβάσεις ήταν εκκρεμείς, αφού είχαν αποτελέσει αντικείμενο καταγγελίας και είχε ξεκινήσει η έρευνα της Επιτροπής, με αποτέλεσμα να μην

καταλαμβάνονται από αυτόν, ενώ, η μη εφαρμογή του είναι συνταγματικώς ανεκτή, όπως κρίθηκε με την ΣΤΕ 1976/2015. Σε κάθε περίπτωση πάντως, ο εν λόγω ισχυρισμός αλυσιτελώς προβάλλεται, αφού λόγω του διαρκούς χαρακτήρα της ένδικης παράβασης, δεν παρήλθε η επικαλούμενη πενταετία, όπως αμέσως προαναφέρθηκε, ενώ κατ'εφαρμογή της παρ. 6 του άρθρου 42 του νόμου αυτού, η συμπλήρωση της πενταετούς παραγραφής, θα είχε ανασταλεί κατά το διάστημα των 3 ετών που διήρκεσε η προαναφερθείσα δικαστική εκκρεμότητα, την οποία δημιούργησε η προσφεύγουσα.

24. Επειδή, περαιτέρω, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ότι η ΕΑ κατά παράβαση των αρχών της χρηστής διοίκησης και της μη καταχρηστικής άσκησης των δικαιωμάτων της, επέδειξε καθυστέρηση στη διεκπεραίωση της υποθέσεως. Σχετικά με τον ισχυρισμό αυτό, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη :

- α) την πολυπλοκότητα της διερεύνησης της ένδικης υπόθεσης, τη φύση και την ιδιαιτερότητα των ένδικων παραβάσεων, β) την επέκταση του ελέγχου σε πολλά σημεία επιτόπιας κατανάλωσης μπίρας, αλυσίδες μαζικής εστίασης, σούπερ μάρκετ, χονδρεμπόρους σε όλη την Ελλάδα (η Επιτροπή Ανταγωνισμού πραγματοποίησε 59 επιτόπιους ελέγχους και καταθέσεις, σε είκοσι τρεις χονδρεμπορικές επιχειρήσεις, σε τριάντα τρεις επιχειρήσεις εκμετάλλευσης σημείων επιτόπιας κατανάλωσης μπίρας και σε ένα σούπερ μάρκετ, απηύθυνε 113 ερωτηματολόγια παροχής στοιχείων, και συγκεκριμένα απηύθυνε 14 ερωτηματολόγια σε 4 ανταγωνίστριες της καθ' ης, 31 ερωτηματολόγια σε 30 χονδρεμπορικές επιχειρήσεις, 47 ερωτηματολόγια σε 42 επιχειρήσεις εκμετάλλευσης σημείων επιτόπιας κατανάλωσης μπίρας και τα υπόλοιπα ερωτηματολόγια απευθύνθηκαν σε 12 σούπερ μάρκετ, 3 διεθνείς ομίλους επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας προϊόντων ζύθου καθώς και στα Γραφεία Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων 6 Πρεσβειών), γ) την καταγραφή των αποτελεσμάτων της έρευνας αυτής στην 9704/11.12.2013 εισήγηση, που κάνει αναφορά σε 50 περίπου key accounts και πάνω από 150 άλλα τελικά σημεία κατανάλωσης και δ) την προαναφερθείσα διάρκεια 3 ετών δικαστική εκκρεμότητα, την οποία προκάλεσε η προσφεύγουσα με την άσκηση προσφυγής και αναίρεσης, και η οποία εκώλυε την Επιτροπή να συνεχίσει το

έργο της και να εκδώσει εισήγηση και απόφασή της, κρίνει, ότι ο χρόνος που μεσολάβησε για την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης, είναι εύλογος. Ανεξαρτήτως πάντως αυτών, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η όποια παρέλευση υπερβολικού, κατά τους ισχυρισμούς της, χρόνου είχε επίπτωση στην ικανότητά της να αμυνθεί αποτελεσματικά, ή ότι υπέστη κάποια βλάβη εξ αυτού του λόγου (C-385/07, ΣτΕ 2007/2013, 2365/2013), ούτε ότι το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η Επιτροπή θα ήταν διαφορετικό (πρβλ. ΣτΕ 2774/2014, σκ. 14, C-110/10 P, Solvay, σκ. 51-52, C-204/00 P, Aalborg Portland, σκ. 71-75), ενώ, σε κάθε περίπτωση, αποδυνάμωση δικαιώματος, υπο την προσβαλλόμενη έννοια, δεν γίνεται δεκτή στο δημόσιο δίκαιο (ΣτΕ 1947/2015). Άλλωστε, σε σωρεία αποφάσεών τους τα κοινοτικά Δικαστήρια και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, έχουν κάνει δεκτό, ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας δικαστικής ή διοικητικής διαδικασίας, πρέπει να εξετάζεται σε συνάρτηση, με τις περιστάσεις που χαρακτηρίζουν κάθε υπόθεση, και ειδικότερα με τα συμφέροντα του διαδίκου που διακυβεύονται στη δίκη, την περιπλοκότητα της υπόθεσης, τη συμπεριφορά του προσφεύγοντος, και εκείνη των αρμόδιων αρχών (βλ. κατ' αναλογία αποφάσεις Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου αποφάσεις της 23ης Απριλίου 1987, Erkner και Hofauer, Σειρά A no 117, παρ. 66, της 27ης Νοεμβρίου 1991, Kemmache, Σειρά A no 218, παρ. 60, της 23ης Απριλίου 1996, Φωκάς κατά Γαλλίας, Recueil des arrkts et decisions 1996-II, σελ 546, παρ. 71 και της 27ης Σεπτεμβρίου 1997, Γαρυφάλλου ΑΕΒΕ κατά Ελλάδος, Recueil des arrkts et decisions 1997-V, σελ. 1821, παρ. 39 και αποφάσεις του ΠΕΚ αποφάσεις της 20ης Απριλίου του 1999, υποθέσεις T- 305/94, T- 306/94, T-307/94, T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94, T-335/94, Συλλογή 1999 σκ. 122 και 126). Συνεπώς, η παραπάνω ένσταση της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη. Τέλος, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας, περί της αντικειμενικής αδυναμίας άμυνάς της, λόγω της αποχώρησης στελεχών της και της ανυπαρξίας αντικαταστατών τους με τις απαραίτητες γνώσεις, πέραν της αοριστίας και της μη απόδειξής του, είναι απορριπτέος ως αλυσιτελής, διότι η προσφεύγουσα δεν επικαλείται κατά τρόπο ειδικό, ορισμένο και επαρκώς

τεκμηριωμένο, ότι τα επικαλούμενα στοιχεία (μάρτυρες κλπ), μπορούσαν πράγματι να της χρησιμεύσουν για την άμυνά της ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού (πρβλ. ΣΤΕ 2007/2013, 2365/2013 σκ. 11, C-110/10 P, Solvay, σκέψεις 51-52, C-204/00 P, Aalborg Portland, σκέψεις 74-75, C-238/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ., σκέψη 318).

25. Επειδή, εξάλλου, η προσφεύγουσα προβάλλει, ότι η ΕΑ παραβίασε τα δικαιώματα άμυνας και το τεκμήριο αθωότητάς της, παραλείποντας την τήρηση των διαδικαστικών εγγυήσεων της ελεγκτικής διαδικασίας, ισχυριζόμενη, ειδικότερα, ότι δεν τηρήθηκε η υποχρέωση αιτιολογίας των εντολών ελέγχου από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, ενώ ειδικότερα στην με αριθμό 4808/18.7.2008 εντολή ελέγχου, δεν γίνεται αναφορά στην από 29.12.2006 καταγγελία της ΜΥΘΟΣ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΑΕ. Το Δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη ότι : α) στην αρχική με α.π. 1851/4.7.2001 εντολή ελέγχου, αναφέρεται ρητά ότι αυτή αφορά την διενέργεια ελέγχου «[...]», β) στις με α.π. 2852/22.5.2006 και 2853/22.5.2006 εντολές ελέγχου, αναγράφεται ότι παρέχονται για να διενεργηθεί έλεγχος «[...]», γ) στις με α.π. 1141/23.2.2007, 3203/4.6.2007 και 3239/6.6.2007 επιστολές παροχής στοιχείων αναγράφεται : «[...]», δ) στην με α.π. 4808/18.7.2008 εντολή για έλεγχο στα βιβλία και στοιχεία της προσφεύγουσας αναφέρεται ότι η εντολή δίδεται στο πλαίσιο αυτεπάγγελτης έρευνας «[...]», ε) ότι στο άρθρο 26 παρ. 3 ν 703/77. όπως ίσχυε τον κρίσιμο χρόνο, ορίζεται ότι «Η σχετική εντολή παρέχεται εγγράφως περιέχει δε το αντικείμενον της ερεύνης και τας συνεπείας παρεμποδίσεως ή δυσχεράνσεως ταύτης ή αρνήσεως εμφανίσεως των αιτουμένων βιβλίων, στοιχείων και λοιπών εγγράφων ή χορηγήσεως αντιγράφων ή αποσπασμάτων αυτών», στ) ότι σε κάθε περίπτωση, η σχετική εντολή ελέγχου προς τους υπαλλήλους της Γ.Δ.Α., δεν απαιτείται να επιδοθεί στον ενδιαφερόμενο, αφού ο νόμος δεν ορίζει κάτι τέτοιο, παρά μόνο η σχετικώς συνταγείσα έκθεση ελέγχου, ενώ, εξάλλου, προϋπόθεση για την σωστή επιτέλεση του ελεγκτικού έργου της Επιτροπής Ανταγωνισμού, είναι ο αιφνιδιασμός των ελεγχόμενων επιχειρήσεων, ώστε να εντοπίζονται τυχόν παραβάσεις της κειμένης νομοθεσίας, η δε επίδοση της εντολής ελέγχου, γίνεται προς γνώση των ελεγχόμενων επιχειρήσεων, ότι τα

πρόσωπα που εμφανίζονται στην επιχείρησή τους, νομιμοποιούνται για τη διενέργεια του ελέγχου, και ότι είναι εντεταλμένοι προς τούτο, από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, και έτσι σε καμία περίπτωση, η μη επίδοση αυτής, δεν επηρεάζει τη νομιμότητα του ελέγχου, και την βάση αυτού εκδοθείσα προσβαλλόμενη απόφαση (ΔΕφΑθ 5724/2013), κρίνει ότι ο εν λόγω ισχυρισμός είναι απορριπτός ως αβάσιμος, διότι, αφενός μεν, οι ανωτέρω εντολές ελέγχου είναι πλήρως αιτιολογημένες, αφετέρου δε, η πρόθεση του νομοθέτη, είναι να καταλείπεται ένα ευρύ περιθώριο διακριτικής ευχέρειας στην Επιτροπή Ανταγωνισμού για τις έρευνες που αυτή διενεργεί, ενώ, εξάλλου, αναφορικά με την αιτιολόγηση των αποφάσεων διενέργειας ελέγχου, θα πρέπει να συνεκτιμάται, ότι οι αιφνίδιοι έλεγχοι διενεργούνται σε πολύ πρώιμο στάδιο, και ως εκ τούτου, δεν μπορεί να απαιτείται από την Επιτροπή να αιτιολογεί, περιλαμβάνοντας όλα τα νομικά και πραγματικά στοιχεία, καθώς μπορεί να μην διαθέτει ακόμα τις αναγκαίες πληροφορίες για να διατυπώσει ακριβή νομική αξιολόγηση, αλλά να πρέπει πρώτα να ελέγξει και να διερευνήσει τα γεγονότα (βλ. C-37/13 σκ. 37, ΔΕΚ 85/87, ΔΕΚ C-94/00, ΔΕΚ C-46/87 Hoechst κατά Επιτροπής και T-339/04 France Telecom κατά Επιτροπής σκ. 61). Εξάλλου, στην κρινόμενη υπόθεση, η πλήρης γνώση από τη προσφεύγουσα, του αντικειμένου του διενεργούμενου από την Ε.Α. ελέγχου, καθώς και του ότι η ίδια είναι ελεγχόμενη, ήταν αδιαμφισβήτη, καθώς η προσφεύγουσα, κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο στην προκείμενη σχετική αγορά (75%-85%) και επομένως, θα έπρεπε να γνωρίζει, ότι ο έλεγχος για ενδεχόμενη παράβαση του άρθρου 2 ν 703/77, περί κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης, αφορά πρωτίστως, την ίδια, ως κατέχουσα το μεγαλύτερο μερίδιο στην αγορά.

26. Επειδή ακολούθως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, ότι εσφαλμένα η Επιτροπή, με την απόφασή της που λήφθηκε κατά την 1608^η Συνεδρίαση της 9.7.2009, αποφάσισε την από κοινού εξέταση της αυτεπάγγελτης έρευνάς της, και της 8461/29.12.2006 καταγγελίας της «ΜΥΘΟΣ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΑΕ». Λαμβανομένου όμως, υπόψη ότι, κατά της ανωτέρω απόφασης της ΕΑ, η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή, η οποία απορρίφθηκε αμετακλήτως κατ'αναίρεση με την με αριθμό 3830/2012 απόφαση του

Συμβουλίου της Επικρατείας, ότι σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 18 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΥΑ 8275/2006 ΦΕΚ Β 1890/29.12.2006) «Η Επιτροπή μπορεί κατόπιν αιτήματος της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού ή των μερών να διατάξει την από κοινού εξέταση ή το χωρισμό υποθέσεων που πρόκειται να εισαχθούν ή εκκρεμούν ενώπιόν της», καθώς και ότι κατά πάγια ενωσιακή νομολογία, η εξουσία της Επιτροπής, να συνεκδικάσει ή να συνενώσει υποθέσεις, δεν απαιτείται να προβλέπεται ρητά, αλλά θεμελιώνεται στη διακριτική της ευχέρεια, στο πλαίσιο της εξουσίας που της έχει απονεμηθεί στον τομέα του ανταγωνισμού (Τ - 30/05 σκ. 64, Τ - 59/07 σκ. 100, Τ - 655/11 σκ. 56-57), ο λόγος αυτός της προσφυγής είναι απορριπτέος, ως αβάσιμος.

27. Επειδή σύμφωνα με ρητή πρόβλεψη του άρθρου 25 παρ. 6 του προισχύσαντος (Υ.Α. 8275/2006), αλλά και του άρθρου 27 του ισχύοντος (Υ.Α. 117/2013), Κανονισμού Λειτουργίας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η διάσκεψη για την έκδοση της απόφασης της Επιτροπής είναι μυστική. Η ρύθμιση, άλλωστε, αυτή συμπορεύεται με τη γενική δικονομική αρχή της μυστικότητας των διασκέψεων, όλων των δικαστηρίων (άρθρα 113 παρ. 1 του ΚΠολΔ, 371 παρ. 2 του ΚΠΔ και 38 του ΚΔΔ). Εξάλλου, στην προκειμένη περίπτωση, από το σώμα της προσβαλλομένης απόφασης, προκύπτει με σαφήνεια η σύνθεση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η οποία παρέμεινε απ' αρχής μέχρι τέλους η ίδια, τόσο στις συνεδριάσεις της ακροαματικής διαδικασίας (20/3, 21/3, 24/3, 1/4, 14/4 και 15/4/2014), όσο και στις συνεδριάσεις των διασκέψεων (17/7, 18/7 και 19/9/2014). Περαιτέρω, στη σελίδα 365 της προσβαλλομένης απόφασης, παρατίθενται τα ονόματα και οι απόψεις των τριών μελών, τα οποία μειοψήφισαν, ως προς το σκέλος της παράβασης που αφορά στην επιβολή από την προσφεύγουσα όρων και στην χορήγηση εκπτώσεων για την επίτευξη ικανοποιητικού μεριδίου στο ράφι (Για τις λοιπές σκέψεις της παράβασης καθώς και για τις κυρώσεις υπήρξε ομοφωνία). Η προσφεύγουσα, ωστόσο, με την 421/8.12.2015 αίτησή της, ζήτησε από την Επιτροπή Ανταγωνισμού αντίγραφα των πρακτικών των συνεδριάσεων των διασκέψεων, την οποία η Επιτροπή ορθώς και νομίμως απέρριψε, διότι διαφορετικά θα παραβίαζε τη μυστικότητα

των διασκέψεων. Ο αντίθετος, επομένως λόγος της προσφυγής, σύμφωνα με τον οποίο η απόρριψη της εν λόγω αίτησης της προσφεύγουσας, αντιβαίνει στην αρχή της φανερής δράσεως της Διοίκησης, καθώς δεν μπορεί να διαπιστωθεί κατά πόσο τηρήθηκαν οι κανόνες της νόμιμης συγκρότησης, σύνθεσης και λειτουργίας της Επιτροπής, είναι απορριπτέος ως νόμω και ουσία αβάσιμος.

28. Επειδή περαιτέρω, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι με την προσβαλλόμενη απόφαση δεν αποδείχθηκε, ότι οι αποδιδόμενες σε βάρος της ενέργειες, ήταν ικανές, να περιορίσουν τον ανταγωνισμό γιατί : α) η διαπίστωση εφαρμογής καταχρηστικών πρακτικών στην αγορά επιτόπιας κατανάλωσης είναι εσφαλμένη, διότι υπήρξε στρεβλή ερμηνεία των συμβατικών όρων, και εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων, από την προσβαλλόμενη απόφαση, β) έχει ληφθεί απειροελάχιστο δείγμα ερευνηθεισών περιπτώσεων, γ) η υποχρέωση αποκλειστικής προμήθειας δεν προβλέπεται, ούτε συνάγεται από τις συμβάσεις, παρερμηνεύονται δε, οι όροι αυτών, δ) η υποχρέωση αποκλειστικής προμήθειας, δεν αποδεικνύεται, ούτε από τα πρόσθετα συγκλίνοντα στοιχεία, εσωτερικά έγγραφα, μηνύματα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, ενώ οι δηλώσεις των υπαλλήλων της καταγγέλουσας δεν αποτελούν αξιόπιστα στοιχεία και δεν πληρούν το στοιχείο της αντικειμενικότητας, ε) η καταγγελία καθεαυτή, δεν μπορεί, παρά να έχει πληροφοριακό χαρακτήρα, και δεν συνιστά, αποδεικτικό στοιχείο, στ) επί των χορηγούμενων εκπτώσεων και παροχών, ως εκπτώσεων αποκλειστικότητας, δεν απεδείχθη ότι χορηγήθηκαν με την προϋπόθεση αποκλειστικού εφοδιασμού από αυτήν, ζ) ο χαρακτηρισμός των εκπτώσεων ως αναδρομικών είναι εσφαλμένος, η) ως προς τις διαφημιστικές αμοιβές, η ΕΑ δεν έλαβε υπόψη τον διακριτό χαρακτήρα της αγοράς, επί των επί τόπου διαφημιστικών υπηρεσιών, έναντι της αγοράς προμήθειας του διαφημιζόμενου προϊόντος, ενώ εξάλλου δεν απεδείχθη ότι οι αμοιβές για υπηρεσίες προβολής και διαφήμισης είχαν προσχηματικό χαρακτήρα. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, ότι ακόμη και εάν ήθελε γίνει δεκτό, ότι οι συμφωνίες με τις παραπάνω επιχειρήσεις, περιείχαν όρους αποκλειστικότητας, ως εκ του ασημάντου ποσοστού της αγοράς, δεν

ήταν ικανές, να παρακωλύσουν τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Σχετικά προβάλλει, ότι με την προσβαλλόμενη απόφαση, αναιτιολόγητα και κατ' εσφαλμένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, έγινε δεκτό ότι οι συμβάσεις αποκλειστικότητας συνιστούν παράβαση, ότι αποτελεί «αναπόφευκτο» εμπορικό εταίρο, ότι η έκπτωση που χορηγούσε στους χονδρεμπόρους, συνιστά « έκπτωση πίστης», και ότι οι αναφερόμενες ενέργειες είναι ικανές να εμποδίσουν τον ανταγωνισμό. Επίσης, ισχυρίζεται ότι, κατ' εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου, έγινε δεκτό ότι μετήλθε καταχρηστικές πρακτικές στο επίπεδο των χονδρεμπόρων, ενώ η ΕΑ δεν προέβη σε διασταυρώσεις στοιχείων, ως όφειλε να κάνει. Προβάλλει ακόμα, ότι ουδέποτε απέκρυψε, ή άλλως αμφισβήτησε, ότι ακολουθεί πολιτική αυξημένων ημερών πίστωσης, σε περιόδους προ του θέρους και των ανατιμήσεων. Υποστηρίζει, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση έκρινε εσφαλμένα, ότι προέβη σε κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, με διακοπή διακίνησης και αντικατάστασης ανταγωνιστικών σημάτων, με την παροχή ανταλλαγμάτων, καθώς και ότι η επιβολή όρου για την επίτευξη ικανοποιητικού μεριδίου στα ράφια των σούπερ μάρκετ, με αντάλλαγμα τη χορήγηση εκπτώσεων πίστης σε αυτά, δεν αποδείχθη, διότι ούτε από το συμβατικό κείμενο, αλλά ούτε και από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει, ότι ο όρος «ικανοποιητικό», που χρησιμοποιείται στις συμβάσεις για τον προσδιορισμό της παρουσίας της στο ράφι, συμπίπτει με το τότε εθνικό μερίδιο της αγοράς της (75-85%), ή είναι μεγαλύτερο αυτού, όπως έκρινε η προσβαλλόμενη απόφαση. Η προσφεύγουσα προσθέτει συναφώς, ότι από τα συμβατικά κείμενα, δεν προκύπτει η σύναψη ρήτρας, που ισοδυναμεί με έκπτωση πίστης, διότι με τον ορό «ικανοποιητικό μερίδιο ραφιού», δεν προσδιορίζεται συγκεκριμένο ποσοστό στο χώρο του ραφιού, αλλά αυτή διεκδικούσε τον εύλογο και δίκαιο χώρο που της αναλογούσε, βάσει των πωλήσεων της. Ακολούθως, ισχυρίζεται ότι δεν αποδείχθηκε ότι είχε σχεδιάσει στρατηγική για τον αποκλεισμό των ανταγωνιστών της, συμπληρώνοντας ότι είναι εσφαλμένη η εκ μέρους της Ε.Α. διαπίστωση εφαρμογής καταχρηστικών πρακτικών στην αγορά επιτόπιας κατανάλωσης, διότι έγινε στρεβλή ερμηνεία των συμβατικών όρων και εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων, καθώς και ότι

η κάλυψη των αναγκών των πελατών της σε προϊόντα ζύθου, με αποκλειστικά δικά της σήματα, εσφαλμένα θεωρήθηκε από την Ε.Α. ως εξ ορισμού κατάχρηση, ανεξαρτήτως από την συμπεριφορά της ίδιας. Υποστηρίζει ακόμα, ότι οι πρακτικές στα key accounts, δεν εμπεριέχουν διακριτική μεταχείριση, διότι τα «key accounts» πρέπει να διακριθούν στις παρακάτω κατηγορίες, με κριτήριο τις ανάγκες, ή τις προσλαμβάνουσες, του παρευρισκόμενου ή διερχόμενου καταναλωτή στους χώρους των εν λόγω πελατών, και τις ειδικές συνθήκες : α) αλυσίδες εστιατορίων γρήγορης εξυπηρέτησης με καταστήματα μόνο DTS (down the street), β) αλυσίδες εστιατορίων γρήγορης εξυπηρέτησης με καταστήματα DTS και με καταστήματα σε χώρους υψηλής διαφημιστικής ζήτησης (κυρίως αεροδρόμια, λιμάνια, αγορά travel value), γ) χώροι θεαμάτων, δ) ξενοδοχεία, ε) κλειστές αγορές, στ) άλλοι χώροι συνάθροισης κοινού (πχ. εμπορικά κέντρα). Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ακόμα ότι κάθε επιχείρηση εστίασης, επιδιώκει να διαθέσει το προϊόν της, με τους καλύτερους δυνατούς όρους. Όμως, ακόμη και αν γίνει δεκτό, ότι ζητήθηκε από την προσφεύγουσα, να προσφέρει ανταλλάγματα για την προμήθεια των προϊόντων της, η ίδια ως δεσπόζουσα επιχείρηση, με τις συμφωνίες αυτές, καταχράται τη δεσπόζουσα θέση της [ΔΕΚ 85/76 Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής Συλλ. 1979 σελ. 461, σκ. 89]. Εξάλλου, ο ισχυρισμός της, περί μικρής χρονικής διάρκειας των συμβάσεων, αφενός μεν είναι αβάσιμος, αφού όπως προεκτέθηκε, οι συμβάσεις παρατείνονταν, αφετέρου δε προβάλλεται αλυσιτελώς, διότι όπως έγινε δεκτό, οι υποχρεώσεις αποκλειστικότητας ανεξαρτήτως της διάρκειας τους, έχουν εκ φύσεως, δυνατότητα αποκλεισμού. Υποστηρίζει η προσφεύγουσα, ότι η Επιτροπή υποχρεούται να αποδεικνύει, συγκεκριμένα αποτελέσματα αποκλεισμού σε σχέση με τις εκπτώσεις αποκλειστικότητας. Ο ισχυρισμός είναι αβάσιμος, διότι όπως έγινε δεκτό πρωτίτερα, δεν είναι απαραίτητο να αποδειχθεί ότι οι εκπτώσεις αποκλειστικότητας είχαν συγκεκριμένες επιπτώσεις. Η Επιτροπή δεν υποχρεούται να αποδείξει ούτε την πρόκληση άμεσης ζημίας στους καταναλωτές, ούτε την αιτιώδη συνάφεια, μεταξύ τέτοιας ζημίας και των πρακτικών, που αποτελούν αντικείμενο της προσβαλλομένης απόφασης. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ακόμη, ότι η συμπεριφορά που της καταλογίζεται

αφορούσε περιορισμένο τμήμα της οικείας αγοράς και επομένως, δεν στοιχειοθετείται η αποδιδόμενη σ' αυτήν παράβαση. Ο ισχυρισμός αυτός είναι αβάσιμος, διότι προκειμένου περί συμπεριφοράς επιχειρήσεως κατέχουσας δεσπόζουσα θέση σε αγορά όπου, εξ αυτού του λόγου και μόνο, η δομή του ανταγωνισμού είναι ήδη εξασθενημένη, κάθε επιπλέον περιορισμός της μπορεί να αποτελέσει καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσεως (απόφαση Hoffmann-LaRoche, σκέψη 123). Η προσφεύγουσα προβάλλει εν συνεχεία, ότι δεν αποδεικνύεται, ότι οι αμοιβές για υπηρεσίες προβολής και διαφήμισης, έχουν προσχηματικό χαρακτήρα καθώς και ότι οι αμοιβές που κατέβαλλε για την λήψη υπηρεσιών προβολής και διαφήμισης, στους χώρους των τελικών σημείων, καθορίζονταν στη βάση της εκτίμησης που είχε ο εκμεταλλευτής του χώρου για τη διαφημιστική αξία του σημείου, στα πλαίσια των συνθηκών προσφοράς και ζήτησης. Ο ισχυρισμός αυτός είναι αβάσιμος, διότι αφενός η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία, αφετέρου κατά πάγια νομολογία (βλ. προπαρατεθείσες αποφάσεις Hoffmann-LaRoche, και αποφάσεις ΓενΔικ στις υποθέσεις Tomra και Intel), το γεγονός ότι μια δεσπόζουσα επιχείρηση δεσμεύει, έστω και κατόπιν αιτήσεώς τους, τους αγοραστές, με την υποχρέωση ή την υπόσχεση εφοδιασμού τους αποκλειστικά από αυτήν, συνιστά καταχρηστική εκμετάλλευση της θέσης αυτής, είτε η εν λόγω υποχρέωση συνομολογείται χωρίς ανταλλάγματα, είτε έχει ως αντάλλαγμα την παροχή εκπτώσεων. Ισχυρίζεται εξάλλου, η προσφεύγουσα, ότι με την μέθοδο [...], «προσπαθεί μαζί με τον πελάτη [...], στο πλαίσιο αποτροπής της πτώσης των μεριδίων αγοράς της. Στο υπόμνημά της αναφέρει, ότι παράλληλα με την εφαρμογή του [...], εφάρμοσε και τη μέθοδο [...], η οποία αποδίδεται ως [...]. Ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι είναι πολλοί οι πωλητές που παρερμήνευσαν την εν λόγω μέθοδο, χωρίς η προσφεύγουσα, η οποία ευθύνεται για την επίβλεψη και εποπτεία των πράξεων και παραλείψεων των υπαλλήλων της, που προβαίνουν σε αντιανταγωνιστικές πρακτικές, να επιβάλει κυρώσεις σε βάρος τους. Τέλος, και ο ισχυρισμός της, ότι δεν είχε πρόθεση για επιβολή αποκλειστικότητας μέσω της στρατηγικής [...], προβάλλεται αλυσιτελώς, διότι, σύμφωνα με όσα προεκτέθησαν, κρίσιμη είναι η

συμπεριφορά της καθ'εαυτή, και όχι τα κίνητρα ή οι σκοποί της, τα οποία μπορούν να έχουν επιβαρυντικό ή ελαφρυντικό ρόλο (ΠΕΚ αποφ. της 30.9.2003 υποθ. Τ - 203/2001 Michelin κατά Επιτροπής Ε.Κ. σκ. 230, Εφετ. Αθηνών 2093/2006, ΔΕΑ 1883/2010). Περαιτέρω, η Ε.Α. με τις 6343/12.9.2016, από 18.1.2017, 26.11.2017 και ΓΠ 27945/28.12.2016 έγγραφες απόψεις της, καθώς και οι προσθέτως παρεμβαίνουσες εταιρίες, ζητούν την απόρριψη της προσφυγής στο σύνολο της.

29. Επειδή κατά την έννοια των προαναφερθεισών διατάξεων, το Δικαστήριο της ουσίας, που ελέγχει την κρίση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, υποχρεούται, εφαρμόζοντας τις περί αποδείξεως διατάξεις (άρθρα 144 επ.) του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999 Α` 97), σύμφωνα με την αρχή της αποτελεσματικότητας τού Ευρωπαϊκού δικαίου, να σχηματίσει πλήρη και βέβαιη δικανική πεποίθηση για τη διάπραξη της παράβασης. Προς τούτο δε, δεν απαιτείται άμεση απόδειξη τού κάθε ενός από τα περιστατικά που την συγκροτούν, παρά αρκεί, από την συνολική, και όχι μεμονωμένη και αποσπασματική εκτίμηση των κατ' ιδίαν αποδεικτικών μέσων, να προκύπτουν σοβαρές και συγκλίνουσες ενδείξεις, οι οποίες, έστω και αν αυτοτελώς εξεταζόμενες είναι ανεπαρκείς, συνεκτιμώμενες σωρευτικώς, αρκούν, για να στηρίξουν δικαστικό τεκμήριο περί της συνδρομής περιστάσεων που, συνεκτιμώμενες και αυτές, στοιχειοθετούν, άμεσα ή έμμεσα, διά της συναγωγής περαιτέρω δικαστικού τεκμηρίου, την διάπραξη τής παράβασης (πρβλ. αποφάσεις ΠΕΚ της 10.3.1992, Τ-68, 77-8/89, Τ-77/89, SIV κ.λπ. κατά Επιτροπής, Σ.1992, σ. ΙΙ-1403, σκ. 325-8, 335/94, της 20.4.1999, Τ-305/94, Τ-306/94, Τ-307/94, Τ-313/94, Τ-314/94, Τ-315/94, Τ-316/94, Τ-318/94, Τ-325/94, Τ-328/94, Τ-329/94 και Τ-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής (PVC ΙΙ), σκ. 768 -778, Τ-18/03, CD-Contact Data, σκ. 48 -9, της 6.7.2000, Τ-62/98, πρβλ και ΣΤΕ 3064/2008, 1645-6/2005, 1056/2002, 53/1992, 1341/1997, 1056/2002 κ.ά.). Εξ άλλου, έστω και αν το νόμιμο βάρος αποδείξεως της παραβάσεως φέρει, σύμφωνα με τις αρχές αυτές, η Επιτροπή, τα πραγματικά στοιχεία, τα οποία επικαλείται η μία πλευρά, μπορεί να είναι ικανά, να υποχρεώσουν την άλλη πλευρά, να παράσχει μια

εξήγηση ή αιτιολογία, ελλείπει της οποίας, να επιτρέπεται να συναχθεί, ότι η πρώτη πλευρά ανταποκρίθηκε στην υποχρέωσή της (ΔΕΚ, απόφαση της 7.1.2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P Aalborg Portland A/S κ.λπ. κατά Επιτροπής σκ. 79, της 17.6.2010, C-413/08 P Lafarge SA κατά Επιτροπής ΕΕ, σκ. 30). Επομένως, και αν ακόμη τα περιστατικά που επικαλείται η Επιτροπή, δεν αρκούν, αυτά και μόνα, για την συναγωγή δικαστικού τεκμηρίου, η τέλεση της παράβασης μπορεί να θεωρηθεί αποδεδειγμένη, αν τα περιστατικά αυτά αρκούν, για να θεμελιώσουν υποχρέωση της ενεχόμενης επιχείρησης, να παράσχει μιά πειστική εναλλακτική εξήγηση για την συμπεριφορά της, και αυτή δεν ανταποκριθεί επιτυχώς, στην υποχρέωση αυτή. Η κατά τα ανωτέρω απόδειξη διά δικαστικού τεκμηρίου, δεν συνιστά αντιστροφή τού βάρους απόδειξης, αλλά ρύθμιση η οποία αφορά την εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων, στηριζόμενη στα διδάγματα της κοινής πείρας. Με άλλα λόγια, πριν καν τεθεί το ζήτημα της κατανομής του βάρους αποδείξεως, οι διάδικοι καλούνται εκ περιτροπής, να εκπληρώσουν την υποχρέωσή τους να στηρίξουν με αποδεικτικά στοιχεία τις θέσεις τους (ΣτΕ 2780/2012, 2007/2013, πρβλ και απόφαση ΔΕΚ της 7.1.2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκ. 132, επίσης προτάσεις Γ.Ε. J. Kokott, 12.1.2012, C-628/10 P και C-14/11 P, Alliance One International Inc. κ.λπ. κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σημείο 170 και εκεί παραπομπές στις προτάσεις της στην απόφαση Akzo Nobel, σημείο 74 με περαιτέρω παραπομπές, Elf Aquitaine, σκ. 65, και προτάσεις σε αυτήν τού Γ.Ε. P. Mengozzi της 17.2.2011, σημεία 58 έως 64).

- Ενόψει αυτών και λαμβάνοντας υπόψη : α) τα έγγραφα στοιχεία, που συνέλεξε η Γενική Δ/ση Ανταγωνισμού, ενόψει τόσο της έρευνας των υποβληθεισών καταγγελιών, όσο και του αυτεπαγγέλτου ελέγχου στα γραφεία της προσφεύγουσας, τα οποία αποτελούν άμεσες αποδείξεις (βλ. ΔΕΚ υπόθεση C-204/00 σκέψεις 206-209, 237-244 και ΠΕΚ υπόθεση T-168/01 σκέψη 83), εκτιμώμενα συνολικώς (βλ. ΔΕΚ υποθέσεις C-238/99, C-244/99, C-245/99, C-247/99, C-250/99 έως C-252/99 και C-254/99, σκέψεις 513-520 και ΠΕΚ υποθέσεις T-67/00, T-68/00, T-71/00 και T-78/00, σκέψεις 179 έως 180), και

ειδικότερα τη γραμματική, και συνδυαστική ερμηνεία των όρων των συμβάσεων, μεταξύ της προσφεύγουσας και των πελατών της, οι οποίες αναφέρθηκαν στις σκέψεις 17 επ. της παρούσας, όπως οι επίμαχοι όροι αναλυτικά αναφέρονται στις σκέψεις αυτές, την εσωτερική και ηλεκτρονική αλληλογραφία μεταξύ στελεχών της προσφεύγουσας, τα πρακτικά συνάντησης συνεργατών της, που αφορούν την εφαρμογή των μεθόδων [...], αλλά και τις καταγγελίες των παρεμβαιουσών, τις καταθέσεις των μαρτύρων και συνεργατών τους, τις καταθέσεις των μαρτύρων ενώπιον της Επιτροπής, καθώς και τις ένορκες ενώπιον Συμβολαιογράφου βεβαιώσεις, που προσκόμισαν στην Επιτροπή, β) ότι στην προκειμένη περίπτωση το αποδεικτικό υλικό σταθμίζεται με συνολική αξιολόγηση, στο πλαίσιο της οποίας συνεκτιμώνται όλα τα στοιχεία, αναλόγως της βαρύτητας και αξιοπιστίας τους, προκειμένου να μορφωθεί άποψη περί της στοιχειοθέτησης της υπό εξέταση πρακτικής. Τα συλλεγόμενα δε, αποδεικτικά στοιχεία (μεταξύ των οποίων έγγραφα συμβάσεις περιέχουσες ρητούς ή συναγόμενους εκ του περιεχομένου τους, όρους αποκλειστικότητας καθώς και ιδιαίτερα υψηλής αποδεικτικής αξίας εσωτερικά έγγραφα της προσφεύγουσας, αναφορικά με τις αποκλειστικότητες στα τελικά σημεία, επαληθευθείσες μαρτυρίες των τελικών σημείων / πελατών της προσφεύγουσας και των ανταγωνιστών της), συνιστούν αξιόπιστα αποδεικτικά μέσα για τη στοιχειοθέτηση της παράβασης, και αρκετά εξ αυτών, έχουν συνταχθεί σε ανύποπτο, και σύγχρονο με τη διενέργεια των παραβατικών συμπεριφορών χρόνο, χωρίς οι συντάκτες τους να είχαν την υποψία, ότι θα έφθαναν στα χέρια τρίτων προσώπων ή των διωκτικών αρχών, και έχουν συνεπώς, αυξημένη αποδεικτική αξία, κατά τα στην οικεία ενότητα εκτιθέμενα. Σημειώνεται, άλλωστε ότι, κατά πάγια νομολογία (Michelin I προεκτεθείσα, κ.ά., και, προσφάτως, απόφαση Ευρ. Επιτροπής στην υπόθεση Intel COMP/37.990, παρ. 939), ο μηχανισμός της επαύξησης της πίστης τίθεται σε λειτουργία, εφόσον υπάρχει σαφής κατανόηση για τον πελάτη, ότι η δεσπόζουσα επιχείρηση θα του χορηγήσει κάποιες παροχές, εάν παραμείνει πιστός στη δεσπόζουσα επιχείρηση και δεν αγοράσει από τους ανταγωνιστές, γ) ότι η προσφεύγουσα, όπως έγινε δεκτό, είχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά κατανάλωσης ζύθου και,

συνεπώς, έφερε ιδιαίτερη ευθύνη ώστε να μη βλάπτει με τη συμπεριφορά της, την ύπαρξη πραγματικού και ανόθευτου ανταγωνισμού στην αγορά, καθώς είχε τη δυνατότητα να συμπεριφέρεται ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές της, οι οποίοι είχαν ανίσχυρη θέση, δ) ότι η προσφεύγουσα στο επίπεδο της επιτόπιας κατανάλωσης, προωθούσε συστηματικά, συνήπτε, παρέτεινε και διατηρούσε, για μακρό χρονικό διάστημα, συμφωνίες με τους πελάτες της, που ανήκαν σε αλυσίδες μαζικής εστίασης, «key accounts», με όρους, ή συνολικά εκτιμώμενο περιεχόμενο, το οποίο απέβλεπε την εφαρμογή της δέσμευσης για αποκλειστική προμήθεια των προϊόντων της. Στις αλυσίδες μαζικής εστίασης, η προσφεύγουσα παρείχε, επιπλέον, σημαντικές οικονομικές αντιπαροχές, στοχεύοντας στην επιβράβευση της πίστης των αντισυμβαλλομένων, και επιδιώκοντας, να επιτύχει τον εφοδιασμό της αλυσίδας καταστημάτων από την ίδια, κατ'αποκλεισμό των ανταγωνιστών της. Οι πρόσθετες οικονομικές παροχές, περιελάμβαναν [...]. Οι εκπτώσεις δεν ήταν τυποποιημένες, δηλαδή δεν παρέχονταν με τυποποιημένη εκπτώτικη κλίμακα, με αποτέλεσμα να μην τυγχάνουν όλοι οι πελάτες της, της ίδιας έκπτωσης, αλλά ανάλογης με το άθροισμα των παραγγελιών τους, και τελική συνέπεια την εφαρμογή, διαφορετικών όρων για τις ίδιες παροχές, αντιβαίνοντας στο άρθρο 2 ν. 3959/2011 και 102 ΣΛΕΕ, ε) ότι όταν μία επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση, παρέχει εκπτώσεις, αυτές πρέπει να στηρίζονται σε οικονομικά δικαιολογημένο αντιστάθμισμα, δηλ. να δικαιολογούνται από το μέγεθος των δραστηριοτήτων της, ενώ στην κρινόμενη υπόθεση το ύψος των παροχών που χορηγούσε η προσφεύγουσα στα key accounts, ήταν πολύ μεγάλο, χωρίς να δικαιολογείται απο κάποιο νόμιμο εμπορικό αντιστάθμισμα, καθόσον ούτε η ίδια προσκόμισε τέτοια δικαιολογητικά στοιχεία, στ) ότι αναφορικά με τα key accounts, στις προαναφερθείσες συμβάσεις, προβλέπονται παροχές (έκπτωση επί της αξίας αγορών από την προσφεύγουσα) που εξαρτώνται από την επίτευξη συνολικού τζίρου στα προϊόντα της προσφεύγουσας, καλύπτουν σημαντική περίοδο (ένα ή περισσότερα έτη), το οριζόμενο δε πολύ υψηλό ποσό προκαταβάλλεται από αυτήν, στην αρχή κάθε έτους, στους αντισυμβαλλόμενους, και αντιστοιχεί σε πρόβλεψη αξίας αγορών που καλύπτει τις ανάγκες των αγοραστών σε προϊόντα

ζύθου, ενώ λαμβάνει χώρα μερική εκκαθάριση στο τέλος κάθε ημερολογιακού έτους, για τον υπολογισμό της αμοιβής ([...]), η οποία συμψηφίζεται στο ποσό της προκαταβολής. Στο τέλος, δε, της σύμβασης, αν η αξία των πραγματοποιηθεισών αγορών, είναι μεγαλύτερη από την αρχικώς προβλεφθείσα, καταβάλλεται στον αντισυμβαλλόμενο η επί πλέον αμοιβή, ενώ εάν η αξία των πραγματοποιηθεισών αγορών υπολείπεται του προϋπολογισθέντος ποσού, επιστρέφεται αναδρομικά από τον αντισυμβαλλόμενο στην προσφεύγουσα το υπερβάλλον ποσό της προκαταβολής, ρύθμιση που αυξάνει την πίεση στον πελάτη για την πραγματοποίηση όσο το δυνατόν περισσότερων αγορών από την προσφεύγουσα, ζ) ότι δεν αποδείχθηκε οποιοδήποτε ανάλογο οικονομικό αντίκρουσμα για τα ποσά αυτά, πέραν της αποκλειστικότητας διάθεσης των προϊόντων της προσφεύγουσας, ενώ το γεγονός ότι τα ποσά αυτά προκαταβάλλονταν, ενισχύει το συμπέρασμα, η) ότι η προσφεύγουσα χορηγούσε οικονομικά κίνητρα, τα οποία δεν στηρίζονταν σε καμία οικονομική αντιπαροχή και υπερέβαιναν τη δυνατότητα των ανταγωνιστών της να προσφέρουν αντίστοιχα, θ) ότι η προσφεύγουσα χορηγούσε επίσης, στα key accounts αμοιβές, ως ποσοστό επί της αξίας αγορών για «προωθητικές ενέργειες», καθώς και άλλα ανταλλάγματα, συχνά πολλαπλάσια των εκπτώσεων, που αναφέρονται μεν σε διαφημιστικές και προωθητικές ενέργειες από τους αντισυμβαλλομένους της, ήταν όμως, δυσανάλογα ή άσχετα, από άποψη οικονομικής δαπάνης με αυτές τις ενέργειες, ι) ότι ως προς τις παροχές εκπτώσεων στόχου η προσφεύγουσα προσέφερε, δυνάμει των διαδοχικών εμπορικών συμφωνιών που συνήψε, κατά τα έτη 1998-2012 με αλυσίδες μαζικής εστίασης, εκπτώσεις για την επίτευξη στόχου ανάπτυξης αγορών, που προέβλεπαν τη χορήγηση κλιμακούμενης έκπτωσης, υπό την προϋπόθεση επίτευξης από μέρους τους ορισμένης ποσοστιαίας αύξησης της αξίας αγορών προϊόντων της, παρέχοντας έτσι, εντονότερο κίνητρο πραγματοποίησεως αγορών και συμβάλλοντας πολύ στη δημιουργία κύκλου πιστής πελατείας, ενόψει και της μεγάλης περιόδου αναφοράς τους (εξάμηνο, βλ. T-203/01 Micheline σκ. 85, 88), ια) ότι οι προαναφερθείσες εκπτώσεις, με τα ως άνω

χαρακτηριστικά της αύξησης των πωλήσεων, αν και δεν εχορηγούντο ρητά ως αντάλλαγμα της δεσμεύσεως των πελατών της προσφεύγουσας, να εφοδιάζονται αποκλειστικά ή σχεδόν αποκλειστικά (το σύνολο ή το μεγαλύτερο μέρος των αναγκών τους) από αυτήν, εντούτοις έτειναν κατ'αποτέλεσμα, προς αυτό, όπως ορθά δέχθηκε η προσβαλλόμενη, ιβ) ότι πέραν των ανωτέρω, οι εκπτώσεις αυτές, δημιουργούσαν ισχυρό κίνητρο στα key accounts, να πραγματοποιούν ολοένα αυξανόμενες αγορές από την προσφεύγουσα, προκειμένου να υπερβούν τα προβλεπόμενα όρια και να ανέβουν στην κλίμακα των εκπτώσεων, με προσδοκώμενα μεγάλα οικονομικά οφέλη, ιγ) ότι, επίσης, οι εν λόγω εκπτώσεις, ήταν εξατομικευμένες και υπό την έννοια αυτή, συνιστούσαν καταχρηστική μεταχείριση μεταξύ των πελατών της προσφεύγουσας, αφού, τα ακριβή ποσοστά εκπτώσεως τα οποία «αντάμειβαν» συγκεκριμένα ποσοστά ανάπτυξης τζίρου, διαφοροποιούνταν εκτεταμένα, τόσο για τον ίδιο πελάτη από περίοδο σε περίοδο όσο και μεταξύ των πελατών, κατά την ίδια περίοδο, ιδ) ότι εξάλλου, οι πελάτες, προκειμένου να μη χάσουν την έκπτωση, προέβαιναν σε όλο και μεγαλύτερες αγορές, ειδικά προς το τέλος της περιόδου αναφοράς, και ιε) τη σύναψη διαδοχικών συμβάσεων επί σειρά ετών, με τα key accounts, αλλά και την, κατά τα προαναφερθέντα, δεσπόζουσα θέση της προσφεύγουσας, λόγω της οποίας, ουδείς από τους ανταγωνιστές της, με τα υποπολλαπλάσια μερίδια αγοράς, τον πολύ μικρότερο κύκλο εργασιών, τους περιορισμένους κωδικούς στα οικεία προϊόντα αλλά και το περιορισμένο χαρτοφυλάκιο προϊόντων γενικώς, είχε την οικονομική δυνατότητα να παρέχει τις εκπτώσεις που αυτή παρείχε, οι οποίες δεν στηριζόνταν σε οικονομικώς δικαιολογημένη αντιπαροχή, το Δικαστήριο άγεται στην κρίση, ότι οι χορηγούμενες από την προσφεύγουσα εκπτώσεις ήταν καταχρηστικές, αφού έτειναν να εξαλείψουν ή να περιορίσουν τη δυνατότητα που είχε ο αγοραστής να επιλέγει τις πηγές εφοδιασμού του, προκαλώντας αποκλεισμό των ανταγωνιστών, στεγανοποίηση της σχετικής αγοράς και διακριτική μεταχείριση, ή να ενισχύσουν τη δεσπόζουσα θέση της προσφεύγουσας, νοθεύοντας τον ανταγωνισμό (T-155/06 - Tomra Systems, σκ. 213, 214, αποφάσεις Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, σκέψη 90, και Michelin II, σκέψη 59, 60), κατά παράβαση του

άρθρου 2 παρ. 2 γ του ν. 703/1977 (ήδη άρθρο 2 ν. 3959/2011), αλλά και του άρθρου 102 εδ. β΄ της ΣΛΕΕ - την εφαρμογή του οποίου, άλλωστε, δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα - όπως νόμιμα κρίθηκε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα από τις παρεμβαίνουσες, απορριπτομένων ως αβασίμων των αντιθέτων ισχυρισμών της προσφεύγουσας. Ειδικότερα, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας, ότι για τη στοιχειοθέτηση της σχετικής παράβασης, δεν αρκεί απλώς να τεκμαίρεται η πιθανή ύπαρξη αντιανταγωνιστικού αποτελέσματος, αλλά πρέπει να ελέγχεται και να αποδεικνύεται ότι το σχετικό πρόγραμμα δημιούργησε πράγματι, σχετικό αποτέλεσμα, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Και τούτο διότι, όπως έγινε δεκτό στην σκέψη 7 της παρούσας, η έννοια της καταχρηστικής εκμετάλλευσης είναι αντικειμενική (T-65/98 - Van den Bergh Foods σκ.157) και για τη διαπίστωση της παράβασης του άρθρου 82 ΕΚ (ήδη αρ. 102 ΣΛΕΕ, αρ. 2 ν. 703/1977 και αρ. 2 ν. 3979/2011), δεν είναι αναγκαίο να αποδειχθεί ότι η εξεταζόμενη καταχρηστική εκμετάλλευση είχε συγκεκριμένο αποτέλεσμα στις οικείες αγορές (T-203/01 Michelin σκ. 239). Αρκεί να αποδειχθεί ότι η καταχρηστική συμπεριφορά της προσφεύγουσας, επιχειρήσεως με δεσπόμενη θέση, ήταν ικανή ή μπορούσε να περιορίσει τον ανταγωνισμό (T-65/98 - Van den Bergh Foods σκ. 157, T-219/99 - British Airways, σκ. 293), όπως βάσιμα έκρινε η Ε.Α. και προβάλλουν οι παρεμβαίνουσες. Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη ότι : α) ότι η προσφεύγουσα επιδιώκοντας να διατηρήσει και να ενισχύσει την δεσπόμενη θέση της, μέσω του αποκλεισμού των ανταγωνιστών της σε επίπεδο χονδρικής και λιανικής, εφήρμοξε επί σειρά ετών, τις στρατηγικές πωλήσεων [...], που εισήγαγε το έτος 2005, με στόχο την αύξηση της παρουσίας των προϊόντων ζύθου της, στα καταστήματα επιτόπιας κατανάλωσης μπίρας, β) στα τελικά σημεία επιτόπιας κατανάλωσης, συνήπτε συμφωνίες ή επιβολή όρων αποκλειστικότητας και αποκλεισμού ανταγωνιστικών προϊόντων, περιέχουσες σημαντικές οικονομικές παροχές, των οποίων η χορήγηση ανάγονταν στη διακριτική ευχέρειά της, και οι οποίες λάμβαναν τη μορφή ποικίλων τύπων παροχών, που ενίοτε περιγράφονται από την ίδια, ως «[...]», ή «[...]», ή απλά αναφέρονται ως «[...]», αλλά δεν συνδέονται με συγκεκριμένη παροχή

αντίστοιχου ύψους, γ) η προσφεύγουσα παρείχε εκτεταμένα σημαντικά οικονομικά κίνητρα, για τη δέσμευση ικανοποιητικού διαθέσιμου χώρου στα ράφια των super markets, με αντάλλαγμα την καταβολή ανά τακτά χρονικά διαστήματα περαιτέρω ειδικής έκπτωσης, ανερχόμενης σε ποσοστό επί του συνολικού τζίρου των πελατών της στα προϊόντα της, και υπό τον όρο ότι η εκπλήρωση θα έχει διαπιστωθεί από εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους της, καθώς και ότι τέτοιου είδους συμφωνίες, ιδίως όταν επιβάλλονται από επιχειρήσεις με δεσπύζουσα θέση στην αγορά, είναι ικανές να οδηγήσουν στη δυσχέραση της πρόσβασης των ανταγωνιστών σε συγκεκριμένα κανάλια διανομής, δ) σε κάθε περίπτωση, λαμβανομένου υπόψη του μεριδίου της προσφεύγουσας, στην σχετική αγορά και την δεδομένη, δεσπύζουσα θέση της, οι ανταγωνιστές της, δεν ήταν σε θέση να παράσχουν αντίστοιχα οικονομικά και άλλα πλεονεκτήματα στους πελάτες τους λιανικής και χονδρεμπορικής, λόγω των μικρότερων μεριδίων τους στην αγορά, σε σύγκριση με την προσφεύγουσα, ε) η προσφεύγουσα σε πολλά χονδρεμπορικά σημεία, στα οποία επίσης εφήρμοζε τις προεκτεθείσες στη σκέψη 16 της παρούσας πρακτικές, αποτελεί «αναπόφευκτο εμπορικό εταίρο», με αποτέλεσμα την αδυναμία των ανταγωνιστών της να την ανταγωνιστούν σε ισότιμη βάση για την προσέλκυση ενός πελάτη, στ) οι προεκτεθείσες πρακτικές της προσφεύγουσας, είχαν χρονική αλληλουχία και διάρκεια, κάλυπταν μεγάλο αριθμό πελατών στην αγορά επιτόπιας και μελλοντικής κατανάλωσης σε όλη την επικράτεια και αποτελούσαν μέρος ενός κοινού σχεδίου, μια ενιαία στρατηγική της, στα πλαίσια ενός πλέγματος συμβατικών υποχρεώσεων και οικονομικών κινήτρων, οι οποίες έτειναν προς το σκοπό αυτό, το Δικαστήριο, άγεται στο συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα με τις περιγραφείσες πρακτικές της προέβη, επί σειρά ετών, σε σύνθετη εμπορική πολιτική με στόχο τον αποκλεισμό των ανταγωνιστών της και τη δυσχέραση των συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού. Οι ρήτρες ρητής ή συναγόμενης εκ του περιεχομένου αποκλειστικότητας, στις αλυσίδες μαζικής εστίασης επιτόπιας κατανάλωσης, οι χορηγούμενες εκπτώσεις, η χορήγηση παροχών με τη μορφή προκαταβολικών αμοιβών σε ποσοστό επί της προβλεπόμενης αξίας αγορών, ή χορήγηση αμοιβών ως ποσοστό επί της αξίας

αγορών για «προωθητικές ενέργειες, οι στρατηγικές πωλήσεων με στόχο τον αποκλεισμό των ανταγωνιστών, η επιβολή όρων αποκλειστικότητας στα τελικά σημεία επιτόπιας κατανάλωσης, επιβολή όρων για επίτευξη ικανοποιητικού, κατά την κρίση της, μεριδίου στα ράφια super markets, και οι πρακτικές που τείνουν σε αποκλειστικότητα στη χονδρεμπορική βαθμίδα διανομής, ήταν καταχρηστικές, αφού έτειναν να εξαλείψουν ή να περιορίσουν την δυνατότητα του αγοραστή, να επιλέξει τις πηγές εφοδιασμού του, προκαλώντας αποκλεισμό των ανταγωνιστών, στεγανοποίηση της σχετικής αγοράς και διακριτική μεταχείριση, ή να ενισχύσουν τη δεσπόζουσα θέση της, και ικανές να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό (Τ-155/06 Tomra σκ. 213, 214, Hoffmann La Roche σκ. 90, Michelin II σκ. 59,60), κατά παράβαση του άρθρου 2 ν 703/77, ήδη 2 ν 3959/2011 και 102 ΣΛΕΕ, όπως νόμιμα κρίθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα από τις παρεμβαίνουσες.

30. Επειδή, περαιτέρω, στην παρ. 1 του άρθρου 9 του Ν.703/1977 (όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.2 του άρθρου 16 του Ν.3373/2005 -ΦΕΚ Α'188) ορίζεται ότι: «1. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αν, μετά από σχετική έρευνα που διεξάγεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας ή αίτησης του Υπουργού Ανάπτυξης, διαπιστώσει παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 1 και των άρθρων 2, 2α και 5 ή των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μπορεί με απόφαση της: α) να υποχρεώσει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να παύσουν την παράβαση και να παραλείπουν αυτή στο μέλλον, β) να επιβάλει μέτρα συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα, τα οποία πρέπει να είναι αναγκαία και πρόσφορα για την παύση της παράβασης και ανάλογα με το είδος και τη βαρύτητα αυτής, γ) ..., δ)... ε)... στ) να επιβάλει πρόστιμο στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση» και στην παρ.2 του ίδιου άρθρου (όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.6 του άρθρου 4 του Ν.2296/1995) ότι: «2. Το κατά την προηγούμενη παράγραφο επιβαλλόμενο ή απειλούμενο πρόστιμο μπορεί να φτάνει μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης της τρέχουσας ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η

σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης...». Το πρόστιμο αυτό, το οποίο αρχικώς είχε οριστεί σε 10% των ακαθαρίστων εσόδων της επιχείρησης, κατά το έτος, κατά το οποίο συντελέστηκε η παράβαση ή το προηγούμενο αυτού, αυξήθηκε σε 15% με τον προαναφερθέντα νόμο 2296/1995 και με το άρθρο 17 του ν. 3784/2009, ΦΕΚ Α 137/7.8.2009, με το οποίο αντικαταστάθηκε το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 703/1977, παρέμεινε «σε ποσοστό 15% των ακαθαρίστων εσόδων της επιχείρησης της χρήσης κατά την οποία έπαυσε η παράβαση ή, αν αυτή συνεχίζεται μέχρι την έκδοση της απόφασης, της τρέχουσας χρήσης ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης, αντιστοίχως». Ανάλογες ρυθμίσεις προβλέπει και το άρθρο 25 του ν. 3959/2011, ο οποίος, από της ισχύος του (20-4-2011), κατήργησε τον ν. 703/1977, διαφοροποιούμενος ως προς το ύψος του προστίμου, το οποίο για την επίδικη παράβαση μπορεί, βάσει της παρ. 2 περ. α΄ του άρθρου αυτού, να φτάνει μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών της επιχείρησης της χρήσης κατά την οποία έπαυσε η παράβαση ή, αν αυτή συνεχίζεται μέχρι την έκδοση της απόφασης, της προηγούμενης της έκδοσης της απόφασης χρήσης. Για τον καθορισμό του ύψους λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα, η διάρκεια, η γεωγραφική έκταση της παράβασης, η διάρκεια και το είδος της συμμετοχής στην παράβαση της συγκεκριμένης επιχείρησης καθώς και το οικονομικό όφελος που απεκόμισε».

31. Επειδή, από το συνδυασμό των διατάξεων που αναφέρθηκαν προκύπτει ότι με τις προγενέστερες διατάξεις του ν. 703/1977, όπως ίσχυαν, το πρόστιμο που επιβάλλεται ή επιβάλλεται για την προκείμενη περίπτωση, έφθανε έως το 15% των ακαθαρίστων εσόδων της επιχείρησης, της χρήσης κατά την οποία έπαυσε η παράβαση, ή, αν αυτή συνεχίζεται, μέχρι την έκδοση της απόφασης, της προηγούμενης της έκδοσης της απόφασης χρήσης, ενώ με τις διατάξεις του άρθρου 25 του νεότερου ν. 3959/2011, το πρόστιμο αυτό μπορεί να φτάνει μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών της επιχείρησης, της χρήσης κατά την οποία έπαυσε η παράβαση ή, αν αυτή συνεχίζεται μέχρι την έκδοση της απόφασης, της προηγούμενης της έκδοσης της απόφασης χρήσης, με αποτέλεσμα οι τελευταίες αυτές διατάξεις

του ν. 3959/2011 ως ευνοϊκότερες, να είναι εφαρμοστέες ως προς το ύψος του επιβλητέου προστίμου (βλ. ΣτΕ 2465/2015, σκ. 10, ΣτΕ 722/2014 σκ. 5, 2556, 4469, 2303/2014, 2957/2013, 1281/2011).

32. Επειδή, σύμφωνα με την ανωτέρω ρύθμιση του άρθρου 25 του ν. 3959/2011 το μέγιστο του επιβαλλόμενου προστίμου, το οποίο σκοπεύει όχι μόνο να κολάσει τις παράνομες πράξεις των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, αλλά και να αποτρέψει τόσο τις εν λόγω επιχειρήσεις, όσο και άλλους επιχειρηματίες από τη μελλοντική παράβαση των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού, ορίζεται με βάση το συνολικό κύκλο εργασιών της επιχείρησης, κατά την τρέχουσα ή την προηγούμενη της παράβασης χρήση, ο οποίος αποτελεί ένδειξη, έστω κατά προσέγγιση και ατελή, του μεγέθους και της οικονομικής ισχύος της επιχείρησης, ήτοι στοιχείων που μπορούν νομίμως να ληφθούν υπόψη για την εκτίμηση της σοβαρότητας της παράβασης (ΣτΕ 1881/2014). Κατά την έννοια της ρύθμισης αυτής, ερμηνευόμενης ενόψει και των αρχών της αναλογικότητας, της αποτελεσματικότητας και της επαρκούς αποτρεπτικότητας του προστίμου, το οριζόμενο μέγιστο ύψος του, ισχύει χωριστά για κάθε παράβαση που είναι αυτοτελής, κατά το περιεχόμενο και το είδος της, ενώ σε περίπτωση που τέτοια παράβαση διαρκεί περισσότερα συναπτά έτη, αυτή δεν λογίζεται ως αυτοτελής για κάθε έτος, αλλά εξακολουθούσα και ενιαία χρονικώς, ώστε το προβλεπόμενο στο νόμο ανώτατο όριο (πλαφόν), να ισχύει για τη συνολική διάρκεια της αποδιδόμενης παράβασης, η διάρκεια δε αυτή λαμβάνεται υπόψη, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 9, για την επιμέτρηση του ύψους του προστίμου. Συνεπώς, σε υπόθεση όπως η κρινόμενη, το ως άνω οριζόμενο στο Ν. 703/1977 και ήδη 3959/2011 ανώτατο όριο, ισχύει για καθεμία από τις καταλογιζόμενες παραβάσεις, που είναι αυτοτελείς, και δεν απορροφώνται (βλ. ΣτΕ 903/1998 7/μελ. σκ. 7) όχι, όμως, και για κάθε έτος εκάστης παράβασης, αλλά για τη συνολική διάρκειά της. Περαιτέρω, κατά την έννοια της ίδιας ρύθμισης, για τον προσδιορισμό του ως άνω ανωτάτου ορίου, δεν λαμβάνεται υπόψη το άθροισμα του συνολικού κύκλου εργασιών της επιχείρησης, σε καθεμία από τις χρήσεις, κατά τις οποίες διαπιστώνεται η παράβαση, αλλά ο συνολικός κύκλος εργασιών της επιχείρησης σε μία μόνο

χρήση και συγκεκριμένα, σε εκείνη κατά την οποία έπαυσε η παράβαση (βλ. ΣΤΕ 2365/2013 επταμ. Πρβλ. ΣΤΕ 903/1998 7/μελούς).

33. Επειδή, στην από 12.5.2006 ανακοίνωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 9 του ν. 703/1977, όπως ισχύει, ορίζεται ότι: «...5. Για τον υπολογισμό του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση, η Επιτροπή χρησιμοποιεί την ακόλουθη μέθοδο. 6. Πρώτον, καθορίζει ένα βασικό ποσό προστίμου για κάθε επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης. 7. Δεύτερον, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, προσαυξάνει ή μειώνει το βασικό ποσό, ανάλογα με το εάν συντρέχουν αντίστοιχα επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις. 8. Το βασικό ποσό του προστίμου προκύπτει ως εξής: α) ορίζεται ποσοστό ύψους μέχρι τριάντα τοις εκατό (30%) επί των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης από προϊόντα ή υπηρεσίες που αφορούν στην παράβαση, με κριτήριο τη σοβαρότητα αυτής και β) το ποσοστό αυτό υπολογίζεται επί των ετήσιων ως άνω εσόδων για κάθε έτος της παράβασης αθροιστικά. . . 10. Προκειμένου να αξιολογηθεί η σοβαρότητα της παράβασης, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη της ιδίως το είδος της παράβασης, τα αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα που προκλήθηκαν ή απειλήθηκε να προκληθούν στην αγορά, το ειδικό βάρος κάθε επιχείρησης στην παράβαση, το οικονομικό όφελος που αποκόμισαν ή επιδίωξαν να αποκομίσουν οι παραβάτες, την οικονομική δύναμη της/των επιχειρήσεων που παραβιάζουν τους κανόνες ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και την έκταση της γεωγραφικής αγοράς. 11. . . 14. Το βασικό ποσό του προστίμου μπορεί να προσαυξάνεται, εάν συντρέχουν επιβαρυντικές περιστάσεις, όπως:- όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση έχει διαπράξει στο παρελθόν διαπιστωμένη παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού. -όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση αρνήθηκε να συνεργαστεί ή αποπειράθηκε να παρεμποδίσει την Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού κατά τη διεξαγωγή της έρευνάς της επί της συγκεκριμένης υπόθεσης. . . 15. Το βασικό ποσό του προστίμου μπορεί να μειώνεται, εάν συντρέχουν ελαφρυντικές

περιστάσεις, όπως: . . . - όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση συνεργάστηκε αποτελεσματικά με την Επιτροπή, πέραν του πεδίου εφαρμογής του Προγράμματος Επιείκειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού. . .». Οι κατευθυντήριες γραμμές τις οποίες εκδίδει η Επιτροπή Ανταγωνισμού, προς ενίσχυση της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των επιχειρήσεων, αναφορικά με τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλει, βάσει του άρθρου 9 του Ν. 703/1977 και νυν 25 ν. 2393/2011, μπορεί μεν, στο μέτρο που ενέχουν, επιτρεπτό σύμφωνα με γενική αρχή του διοικητικού δικαίου (ΣΤΕ 614/2008, 3650/2005, ΔΕΘ 2986/2015), αυτοπεριορισμό της ως προς τον τρόπο άσκησης της διακριτικής της ευχέρειας κατά την επιμέτρηση των προστίμων, να δεσμεύουν καταρχήν την Επιτροπή και, κατά τούτο, να παράγουν έννομα αποτελέσματα, αλλά δεν αποτελούν κανόνες δικαίου (ΣΤΕ 2365/2013 σκ. 48, πρβλ. απόφαση ΔΕΚ στην υπόθεση Dansk Rørindustri, *op.cit.*, σκ. 209-211, σχετικά με τις αντίστοιχες κατευθυντήριες γραμμές που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή) και η εφαρμογή τους από τη Διοίκηση δεν υποχρεώνει το Διοικητικό Εφετείο να τους εφαρμόσει, όταν αποφαίνεται επί προσφυγής κατά της οικείας καταλογιστικής πράξης της Επιτροπής Ανταγωνισμού και προβαίνει, κατ' ενάσκηση της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας, στον καθορισμό του προσήκοντος ύψους του προστίμου (ΣΤΕ 1881/2014 σκ. 16, 2774/2014 σκ. 50-52, 2775/2014 σκ. 12, 2365/2013 σκ. 47, 2007/2013 σκ. 7, πρβλ. απόφαση ΔΕΚ της 18.9.2003 c-338/00 P. Volkswagen κατά Επιτροπής σκ. 147).

34. Επειδή με την προσβαλλόμενη πράξη η Επιτροπή Ανταγωνισμού υποχρέωσε την προσφεύγουσα να παύσει άμεσα τις ως άνω διαπιστωθείσες παραβάσεις και να παραλείπει αυτές στο μέλλον. Περαιτέρω, ως προς τον τρόπο υπολογισμού του επιβλητέου προστίμου και το ύψος του, η προσβαλλόμενη, αφού έλαβε υπόψη τα οριζόμενα από την Ανακοίνωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού της 12.5.2006, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές, καθώς και την ερμηνευτική ανακοίνωση της ίδιας Επιτροπής της 17.7.2009, χρησιμοποίησε ως βάση υπολογισμού αυτού, τη συνολική αξία πωλήσεων προϊόντων ζύθου που πραγματοποίησε η προσφεύγουσα κατά την επίμαχη περίοδο 1998 έως 2014. Περαιτέρω, συνεκτίμησε το είδος και τη

σοβαρότητα των παραβάσεων, και ειδικότερα τα αντανταγωνιστικά αποτελέσματα που προκλήθηκαν ή απειλήθηκε να προκληθούν στην αγορά, το οικονομικό όφελος που απεκόμισε η επεδίωξε να αποκομίσει η προσφεύγουσα, την οικονομική δύναμη της στη σχετική αγορά, την έκταση της γεωγραφικής αγοράς και τον ενιαίο και διαρκή χαρακτήρα των παραβάσεων (από 9/1998 έως 9/2014) και προσδιόρισε ως βασικό πρόστιμο για τις διαπιστωθείσες παραβάσεις των άρθρων 2 ν 703/77 και 102 ΣΛΕΕ, ποσοστό [...] % επί της προαναφερομένης βάσης αξίας πωλήσεων για την επίμαχη χρονική περίοδο. Κατόπιν, η ΕΑ έκρινε ότι δεν στοιχειοθετούνται στην προκειμένη περίπτωση επιβαρυντικοί παράγοντες και ελαφρυντικές περιστάσεις και για το λόγο αυτό το βασικό ποσό του προστίμου παρέμεινε το ίδιο, ήτοι, 31.451.211 ευρώ [314.512.108 ευρώ συνολικός κύκλος εργασιών για την τελευταία χρήση (2013)] Χ 10%].

35. Επειδή με την κρινόμενη προσφυγή προβάλλεται ότι το ένδικο πρόστιμο εσφαλμένα υπολογίσθηκε με βάση τον κύκλο εργασιών της προσφεύγουσας της χρήσης 2013 αντί αυτού της χρήσης 2014, αφού κατά τους ισχυρισμούς της, αυτή είναι η προηγούμενη της κοινοποίησης (1.12.2015) της προσβαλλόμενης απόφασης χρήση, από την οποία κοινοποίηση απορρέουν τα αποτελέσματα μιάς δυσμενούς ατομικής διοικητικής πράξης, ως έκδοση της οποίας πρέπει να εννοηθεί η κοινοποίηση της και όχι η εσωτερική λήψη της απόφασης. Ο λόγος αυτός της προσφυγής κρίνεται αβάσιμος και απορριπτέος. Και τούτο διότι, κατά τους κανόνες του γενικού διοικητικού δικαίου, η δυσμενής ατομική διοικητική πράξη, που κατά νόμο δεν δημοσιεύεται (η προσβαλλόμενη είναι δημοσιευτέα στο ΦΕΚ και αναρτητέα στο διαδίκτυο βάσει του άρθρου 27 ν 3959/2011), δεν επιφέρει τα έννομα αποτελέσματά της έναντι (μόνον) εκείνου, στον οποίο αφορά, παρά, μόνον, από την κοινοποίησή της προς αυτόν ή τουλάχιστον από τη γνώση του. Ο κανόνας αυτός, χωρίς να καθιστά την κοινοποίηση συστατικό στοιχείο της πράξης, η οποία τελειούται με την έκδοσή της χωρίς η μή ή η καθυστερημένη επίδοσή της, να επιδρά στο κύρος της (ΣΤΕ 932/2008, 2160/1998 Ολομ.), επιβάλλεται από την αρχή της φανεράς δράσης της διοικήσεως (ΣΤΕ 602/2003 Ολομ.), έναντι της οποίας, όμως, τα

αποτελέσματα επέρχονται από την έκδοση της πράξης, με βάση τα νομικά ή πραγματικά δεδομένα, του χρόνου έκδοσής της (ΣΤΕ 2/2006, 420/2005, 858/2002) και όχι αυτά του, άδηλου κατά το χρόνο έκδοσης, χρόνου επίδοσής της. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ακόμα, ότι για τον υπολογισμό του ένδικου προστίμου, δεν έπρεπε να συμπεριληφθεί στον κύκλο εργασιών που λήφθηκε υπόψη, ο ειδικός φόρος κατανάλωσης, καθώς το μεν άρθρο 25 Ν 3959/2011 δεν εξειδικεύει την έννοια του «συνολικού κύκλου εργασιών» της επιχείρησης, το κάνει όμως, κατά τους ισχυρισμούς της, το άρθρο 10 παρ. 1 του ίδιου νόμου, σύμφωνα με το οποίο : «Υπολογισμός του κύκλου εργασιών 1. Ο συνολικός κύκλος εργασιών, που ορίζεται σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 4 του άρθρου 6, την παράγραφο 8 του άρθρου 8 και τις παραγράφους 1 και 4 του άρθρου 9, περιλαμβάνει τα ποσά που απορρέουν από την πώληση προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών στις εν λόγω επιχειρήσεις, κατά περίπτωση στην εθνική ή παγκόσμια αγορά, κατά τη διάρκεια της τελευταίας χρήσης και αντιστοιχούν στις συνήθεις δραστηριότητες τους, αφού αφαιρεθούν οι νόμιμες εκπτώσεις επί των πωλήσεων, καθώς και ο φόρος προστιθέμενης αξίας και άλλοι φόροι που συνδέονται άμεσα με τον κύκλο εργασιών. Στον συνολικό κύκλο εργασιών μιάς συμμετέχουσας επιχείρησης δεν περιλαμβάνονται οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται μεταξύ των επιχειρήσεων, οι οποίες αναφέρονται στην παράγραφο 5». Πλήν όμως, από τη διάταξη αυτή, σαφώς συνάγεται, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, ότι η αφαίρεση των φόρων κατά τον υπολογισμό του κύκλου εργασιών περιορίζεται εκ του νόμου αποκλειστικά στις περιπτώσεις συγκέντρωσης επιχειρήσεων, διατηρουμένου του μεγέθους αυτού αμείωτου στις λοιπές περιπτώσεις, όπως στην επίδικη, όπου ο συνολικός κύκλος εργασιών, λαμβάνεται ως βάση για τον προσδιορισμό του επιβλητέου προστίμου, λόγω της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης της προσφεύγουσας, ο αντίθετος ισχυρισμός της οποίας, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Ως αβάσιμος, επίσης, πρέπει να απορριφθεί και ο λόγος της προσφυγής κατά τον οποίο, ως βάση υπολογισμού του επιβλητέου προστίμου, έπρεπε να ληφθεί υπόψη η αξία μόνο των πωλήσεών της, που συνδέονται με την επίδικη παράβαση. Και τούτο, καθόσον, σύμφωνα με τη σαφή και αδιάστικτη και,

συνεπώς, μη χρήζουσας ερμηνείας διατύπωση των διατάξεων τόσο του άρθρου 9 του Ν 703/1977, όσο και του άρθρου 25 Ν 3959/2011, ως βάση για τον υπολογισμό του προστίμου, λαμβάνεται ο συνολικός κύκλος εργασιών της επιχείρησης κατά την προηγούμενη της απόφασης χρήση, όπως ορθά έπραξε εν προκειμένω η Επιτροπή Ανταγωνισμού.

36. Επειδή, ενόψει των προπαρατιθέμενων διατάξεων και των προεκτεθέντων πραγματικών περιστατικών, και λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα και τη μεγάλη διάρκεια (1998-2014) της παράβασης, που εκτεινόταν στο σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας, την έκταση των επιβλαβών για τον ελεύθερο ανταγωνισμό συνεπειών της, το μέγεθος και την οικονομική ισχύ της προσφεύγουσας, ενδείξεις της οποίας αποτελούν το μέγεθος της στην αγορά και ο μεγάλος κύκλος εργασιών της, το επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα και την υπολογίσιμη επίπτωση που πρέπει να έχει για την προσφεύγουσα το πρόστιμο, ο σκοπός του οποίου συνίσταται στην καταστολή κάθε παράνομης συμπεριφοράς και στην πρόληψη επανάληψης αλλά, ως ελαφρυντική περίπτωση, και το μη υπότροπο της προσφεύγουσας, (ΣτΕ 1324/2013, 764/2014, 3160/2014, 3103/2015), το Δικαστήριο, με βάση και την αρχή της αναλογικότητας, κρίνει υπερβολικό το πρόστιμο που επέβαλε η Επιτροπή Ανταγωνισμού, το οποίο πρέπει να οριστεί σε ποσοστό [...] % επί του συνολικού κύκλου εργασιών της προσφεύγουσας κατά τη χρήση 2013, ανερχόμενο σε 26.733.529,18 ευρώ (314.512.108 X [...] %) ευρώ και απορρίπτει ως αβάσιμους τους αντίθετους ισχυρισμούς των διαδίκων. Δεδομένου τέλος, ότι κατά την επιμέτρηση του προστίμου, δεν λαμβάνονται υπόψη η κακή οικονομική συγκυρία κατά τον χρόνο εκδίκασης της προσφυγής (ΣτΕ 2007/20013 επτ.) αλλ' ούτε και η τυχόν δυσχέρεια καταβολής του προστίμου (ΣτΕ 2365/2013), ο λόγος της προσφυγής ότι μη νόμιμα δεν λήφθηκε υπόψη η παρατεταμένη οικονομική κρίση που πλήττει την ζυθοποιία στην Ελλάδα, προβάλλεται αβασίμως.

37. Επειδή τέλος, οι υποχρεώσεις που με την προσβαλλόμενη απόφαση επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα, να καταρτίζει εφεξής, έγγραφες

συμβάσεις με τους χονδρεμπόρους, τα super markets και τα τελικά σημεία πώλησης και να προσδιορίζει με σαφήνεια σε όλες τις συμφωνίες με τους πελάτες της, με τις οποίες προβαίνει σε οποιασδήποτε φύσεως παροχή προς αυτούς, τόσο την παροχή, όσο και την αντιπαροχή των αντισυμβαλλομένων, αποτελούν μέτρα που αποσκοπούν στην διαφάνεια, στην ισότητα των συμβαλλομένων και στην αποτροπή εκδήλωσης αντανταγωνιστικών συμπεριφορών, ώστε να διασφαλίζεται η επικράτηση συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού στη σχετική αγορά, προς όφελος των ανταγωνιστριών εταιριών, των συναλλασσομένων όλων των επιπέδων και των τελικών καταναλωτών. Ως τέτοια δε, τα ανωτέρω μέτρα, παρά το νομοθετικό χαρακτηρισμό τους, δεν έχουν γνήσιο κυρωτικό χαρακτήρα ούτε, άλλωστε, προσλαμβάνουν τέτοιο χαρακτήρα λόγω του ότι ενδέχεται να κατατείνουν στη συμμόρφωση της προσφεύγουσας προς την προσβαλλομένη καταλογιστική πράξη που εκδόθηκε σε βάρος της, ενώ δεν είναι δυσανάλογα προς τον προναφερόμενο σκοπό τους, περιορίζοντας θεμιτά την επαγγελματική και οικονομική της ελευθερία. Πρέπει, επομένως, να απορριφθεί ως αβάσιμος ο λόγος της προσφυγής, σύμφωνα με τον οποίο τα μέτρα αυτά είναι μη νόμιμα και ακυρωτέα, γιατί έχουν εξόχως παρεμβατικό χαρακτήρα. Τέτοιο, όμως, χαρακτήρα φέρει η υποχρέωση που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα, να αναγράφει εφεξής επί όλων των συμφωνιών και τιμολογίων πώλησης ότι οι πελάτες της είναι ελεύθεροι να αγοράζουν και να πωλούν ανταγωνιστικά προϊόντα σε είδος και ποσότητες της επιλογής τους. Και τούτο διότι, η ελευθερία αυτή των πελατών της, είναι αυτονόητη, συνταγματικώς κατοχυρωμένη (άρθρο 5 παρ. 1 του Συντ.) και νομοθετικώς θεσπισμένη ως αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων (άρθρο 361 Α.Κ.) και καθιστά, συνεπώς, περιττή την εκ μέρους της προσφεύγουσας, ρητή επισήμανσή της στις συμβάσεις και στα τιμολόγια πωλήσεως που εκδίδει, κινδυνεύοντας έτσι, να προκαλέσει διαρροή της πελατείας της και περιορισμό του κύκλου εργασιών της. Πρέπει, επομένως, να ακυρωθεί κατά το μέρος αυτό η προσβαλλομένη απόφαση, κατ'αποδοχή ως βασίμου του σχετικού λόγου της προσφυγής. Νομίμως, εξάλλου, με την προσβαλλομένη επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα η άμεση παύση και η παράλειψη στο μέλλον πρακτικών που

συνιστούν κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, με απειλή χρηματικής ποινής 10.000 ευρώ για κάθε ημέρα καθυστέρησης συμμόρφωσης και πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο αντίθετος λόγος της προσφυγής. Αντίθετα, δεν είναι νόμιμη η επιβληθείσα στην προσφεύγουσα υποχρέωση ανάρτησης και διατήρησης του διατακτικού της προσβαλλομένης απόφασης στην ιστοσελίδα της για ένα έτος, δεδομένου ότι στη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 27 του Ν 3959/2011 δεν προβλέπεται τέτοια δυνατότητα της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η οποία μπορεί να διατάσσει τη δημοσίευση των αποφάσεων που εκδίδει σύμφωνα με το άρθρο 25 του ίδιου νόμου σε εφημερίδα πανελληνίας ή τοπικής κλίμακας ανάλογα με την εμβέλεια της αγοράς, στην οποία εκδηλώνεται η παράβαση, τη σοβαρότητα και τα αποτελέσματα αυτής. Κατ'αποδοχή, επομένως, του βασίμου σχετικού λόγου της προσφυγής, η προσβαλλομένη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί κατά το μέρος αυτό.

38. Επειδή μετά από αυτά, πρέπει να γίνουν εν μέρει δεκτές η προσφυγή και οι παρεμβάσεις, να ακυρωθεί εν μέρει η προσβαλλόμενη απόφαση και να μεταρρυθμιστεί ως προς το ύψος του προστίμου. Περαιτέρω, πρέπει να διαταχθεί η απόδοση στην προσφεύγουσα μέρους του παραβόλου που κατέβαλε, ύψους 100 ευρώ και στις παρεμβαίνουσες μέρους του παραβόλου που κατέβαλαν ύψους 300 ευρώ στην κάθε μία (άρθρο 277 παρ. 9 ΚΔΔ), να περιέλθουν δε στο Δημόσιο, τα υπόλοιπα ποσά παραβόλων που κατέβαλαν. Τέλος, ενόψει της εν μέρει νίκης και ήττας των διαδίκων τα δικαστικά έξοδα πρέπει να συμψηφιστούν κατ' άρθρο 275 παρ. 1, τρίτο εδάφιο του Κ.Δ.Δικ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Δέχεται μερικά την προσφυγή.

Δέχεται μερικά τις παρεμβάσεις της «ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑΣ ΑΕ» και της «ΖΥΘΟΠΟΙΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ ΑΕ».

Ακυρώνει την με αριθμό 590/2014 απόφαση της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, κατά τα μέρη που επιβάλλουν στην προσφεύγουσα την ανάρτηση και διατήρηση στην ιστοσελίδα της του διατακτικού της απόφασης

Αριθμός Απόφασης: 4055/2017

αυτής, καθώς και την αναγραφή επί των τιμολογίων πώλησης και των συμβάσεων της, ότι οι πελάτες της είναι ελεύθεροι να αγοράζουν και να πωλούν ανταγωνιστικά προϊόντα σε είδος και ποσότητες της επιλογής τους.

Μεταρρυθμίζει κατά τα λοιπά την ίδια απόφαση της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Περιορίζει το ύψος του προστίμου, που επιβλήθηκε σε βάρος της προσφεύγουσας, στο ποσό των είκοσι έξι εκατομμυρίων επτακοσίων τριάντα τριών χιλιάδων πεντακοσίων είκοσι εννέα ευρώ και δεκαοκτώ λεπτών (26.733.529,18).

Διατάσσει να αποδοθεί στην προσφεύγουσα μέρος του παραβόλου που κατέβαλε, ποσού 100,00 ευρώ και να περιέλθει το υπόλοιπο στο Ελληνικό Δημόσιο.

Διατάσσει να αποδοθεί σε κάθε μία από τις παρεμβαίνουσες μέρος του παραβόλου που κατέβαλαν, ποσού 300,00 ευρώ σε κάθε μία και να περιέλθει το υπόλοιπο στο Δημόσιο.

Συμψηφίζει τη δικαστική δαπάνη μεταξύ των διαδίκων.

Η διάσκεψη του Δικαστηρίου έγινε στην Αθήνα στις 8 Μαρτίου 2017, 26 Απριλίου 2017 και 10 Μαΐου 2017 και η απόφαση δημοσιεύτηκε στο ακροατήριό του, στον ίδιο τόπο, κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 3^{ης} Ιουλίου 2017.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΘΕΟΔΩΡΑ ΒΙΤΟΥΛΑΔΙΤΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΠΑΝΟΥΡΓΙΑ